CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 21 *21 mai 1970*

Interviuri cu Președintele ZAMBIEI

◆

Primarul ROMEI

Orientări canadiene

BOLIVIA Dialogul guvern-sindicate

În lumea științei

Creiere și „supercreiere"

In timpul mitingului oamenilor muncii din Oradea

Stihia dezlănțuită a apelor a produs inundații de o amploare nemaipomenită în mai multe județe ale țării. Grele pierderi au fost provocate economiei naționale, un mare număr de locuințe au fost distruse în sate și orașe; avutului obștesc și bunurilor personale ale cetățenilor le-au fost aduse pagube importante. Din prima clipă a sinistrului, la chemarea partidului și guvernului, întregul nostru popor s-a ridicat ca un singur om la lupta pentru micșorarea și înlăturarea pagubelor, pentru ca întreaga viață economică a țării să-și poată relua cursul normal. Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în regiunile sinistrate a avut darul să-i îmbărbătеze pe cei loviți de furia apelor, iar pe baza indicațiilor secretarului general al partidului s-au întocmit operativ planuri de redresare a activității economice în zonele calamitate.

Acționînd cu bărbăție și abnegație, oamenii muncii, tineretul, membrii forțelor noastre armate au dat dovada unui fierbinte patriotism, au dat expresie nobilelor principii ale umanismului socialist, în lupta pentru întrajutorarea tovărășească a sinistraților. Acțiunea de ajutorare a zonelor calamitate a devenit o puternică mișcare de solidaritate a întregii noastre națiuni socialiste.

În toate zonele calamitate s-au desfășurat ample acțiuni pentru salvarea sinistraților

La Uzina auto-mecanică din Mediaș, munca s-a reluat

Alba Iulia, unul din orașele greu încercate

Se redau traficului liniile de cale ferată

La un centru de ajutorare a populației

CABINETUL DE ARTĂ
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 21 (343) — 21 MAI 1970

sumar

2 SOLIDARITATEA SOCIALISTĂ A ÎNTREGULUI POPOR ÎNVINGE VITREGIILE NATURII

3 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Rodica Dumitrescu*

INTERVIURI

5 KENNETH DAVID KAUNDA, președintele Zambiei
14 CLELIO DARIDA, primarul Romei

ARTICOLE

6 Congresul P.S.D. și politica vest-germană. *Radu Pascal*
8 Franța. Premise pentru noul plan economic. *Florica Șelmaru*
9 Prognoze economice pentru deceniul 1970—1980. Disparități și rivalități intercapitaliste (2). *Dr. Gheorghe Badrus*
11 Solidaritate cu lupta popoarelor din Indochina *Prof. univ. Tudor Ionescu*
12 Universitățile americane și războiul din Indochina. *Felicia Antip*
15 Piața comună. Semnificația unei decizii. *Ilie Șerbănescu*
18 Orientări canadiene. *I. Cioară*
20 Bolivia. Guvernul și sindicatele. *Eugen Pop*
22 Marea Britanie. Start în cursa electorală. *Mihai Matei*
24 Repere noi în dezvoltarea economică a Argentinei

REPORTAJ PE GLOB

16 Delhi. *Radu Budeanu*

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

25 Creiere și „supercreiere". *Albert Rosenfeld*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30 The New York Times, Stern, Le Monde, Magyar Nemzet, Le Monde Diplomatique

PROFIL

30 HUBERT MAGA, președintele Consiliului Prezidențial din Dahomey

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr

Interviuri cu

KENNETH DAVID KAUNDA

președintele Zambiei

CLELIO DARIDA

primarul Romei

DIN ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ:

- *Congresul P.S.D. și politica vest-germană*
- *Premise pentru noul plan economic francez*
- *Universitățile americane și războiul din Indochina*
- *Londra : start în cursa electorală*
- *Dialogul guvern—sindicate în Bolivia*
- *Orientări canadiene*

Reportaj pe glob

DELHI

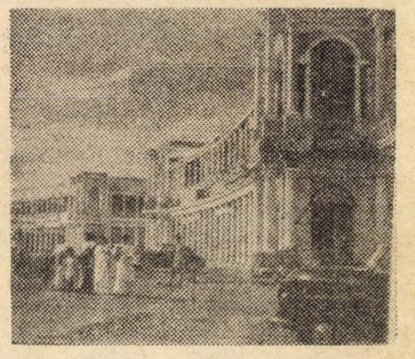

Mecanismul memoriei și misterele creierului

SOLIDARITATEA SOCIALISTĂ A ÎNTREGULUI POPOR ÎNVINGE VITREGIILE NATURII

În aceste zile de grea încercare, întregul nostru popor — într-o puternică și emoționantă solidaritate, animat de un fierbinte patriotism — acționează cu eroism și fermitate, strîns unit în jurul conducerii partidului, pentru învingerea greutăților provocate de gravele calamități naturale abătute asupra unor regiuni ale țării. Așa după cum se știe, în mai multe județe ale țării noastre s-au produs în ultima săptămînă inundații de proporții nemaicunoscute, care au pricinuit grele pierderi economiei, au distrus un mare număr de locuințe în sate și orașe, au provocat pierderi de vieți omenești, au produs suferințe populației, pagube însemnate avutului obștesc și bunurilor cetățenilor. Zone întinse de pe suprafața țării au fost calamitate de furia apelor.

În aceste zile de dramatică încleștare cu stihiile dezlănțuite ale naturii, chemarea partidului și statului, adresată populației din zonele sinistrate, întregii noastre națiuni, pentru adoptarea unor măsuri energice, pe multiple planuri, în scopul de a reduce cît mai mult efectele distructive ale inundațiilor, pentru reluarea rapidă a activităților economice și sociale întrerupte, pentru înlăturarea daunelor și ajutorarea familiilor calamitate a avut un puternic efect mobilizator. În acest sens, o importanță deosebită a avut vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în regiunile sinistrate de natură să-i îmbărbăteze pe cei loviți de furia oarbă a apelor, să-i mobilizeze la acțiuni hotărîte în lupta împotriva vitregiilor naturii. În aceste momente dramatice — de nedescris prin tragismul și proporțiile lor nefirești — oamenii au simțit încă o dată căldura și grija partidului față de soarta oamenilor muncii, a căror bunăstare și fericire au fost și constituie comandamentele cele mai înalte ale activității sale de slujire devotată și credincioasă a poporului român.

Întrunit în ședința de lucru pentru examinarea problemelor legate de acțiunea împotriva calamităților naturale din unele județe ale țării și a efectelor acestora, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a stabilit măsurile ce se impun de urgență pe planuri multilaterale pentru reluarea rapidă a activităților economice și sociale întrerupte, pentru înlăturarea pagubelor pricinuite de inundații, pentru ajutorarea familiilor de sinistrați. Analizînd activitatea desfășurată pentru redresarea cît mai grabnică a zonelor calamitate, în lumina prețioaselor indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei în județele respective și a măsurilor stabilite în ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din 17 mai a.c., Biroul Executiv al Frontului Unității Socialiste, întrunit în ședință la 18 mai a.c., și-a însușit toate propunerile reprezentanților organizațiilor componente ale Frontului Unității Socialiste, adresînd un vibrant apel populației țării, chemînd-o să facă din acțiunea de ajutorare a zonelor calamitate o puternică mișcare de solidaritate a întregii noastre națiuni socialiste. În același timp, organizațiile de masă și obștești au chemat oamenii muncii, toți cetățenii patriei noastre să-și mobilizeze toate energiile, să depună toate eforturile pentru a face față situației, pentru a învinge furia naturii.

La chemarea organelor și organizațiilor de partid au răspuns cu hotărîre, într-o puternică și impresionantă unitate de voință, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, români, maghiari, germani și de alte naționalități. Acționînd ca un singur om, cetățenii patriei noastre, în frunte cu comuniștii, au muncit și muncesc fără preget, zi și noapte, pentru stăvilirea revărsării apelor și diminuarea efectelor acesteia, pentru sprijinirea materială și prin muncă a județelor calamitate, a populației lovite de catastrofă. Alături de sutele de mii de cetățeni, formațiunile gărzilor patriotice, detașamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, unitățile forțelor noastre armate au făcut, de asemenea, dovada unui fierbinte patriotism, a unei înalte conștiințe socialiste, a unui minunat spirit de abnegație și solidaritate umană și fizică, mergînd pînă la jertfă. Cuvintele de ordine lansate în aceste zile — calm, disciplină, spirit de organizare, tenacitate, perseverență — au fost însușite în întregime, permițînd o acțiune energică, care a avut darul să micșoreze efectul dezastruos al calamităților și să permită, acolo unde apele au început să se retragă, reluarea activităților economice și sociale.

În întreaga țară, într-o spontană inițiativă de masă — pornită din fabrici și uzine, pe șantiere de construcții, din întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție, din instituții, organizații de masă și obștești — cetățenii țării desfășoară o amplă acțiune de sprijin prin muncă și donații, a zonelor calamitate. Prin prestarea voluntară, în timpul liber, a unor schimburi de lucru, prin sporirea eforturilor în muncă, se realizează importante producții suplimentare, peste prevederile planului și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, în vederea compensării pagubelor produse economiei naționale.

În zonele sinistrate au fost mobilizate mari forțe materiale, importante mijloace tehnice. Pretutindeni, eforturile cetățenilor, ale forțelor de ajutorare sînt îndreptate, în ordinea priorităților cerute de situație, spre limitarea efectelor inundațiilor, restabilirea căilor de comunicație, a arterelor de circulație rutiere și feroviare, a legăturilor telefonice, înlăturarea avariilor provocate de inundații în rețelele de energie electrică, care condiționează în mare măsură reluarea activității în întreprinderi și instituții; spre aprovizionarea cu cele necesare a populației sinistrate, refacerea fondului de locuințe care a avut de suferit, spre evacuarea apelor din zonele agricole, refacerea culturilor acolo unde apele s-au retras, asigurarea bunei dezvoltări a culturilor degajate și reînsămînțarea terenurilor calamitate; spre reconstruirea în cel mai scurt timp a adăposturilor pentru animale și a altor construcții productive, spre refacerea gospodăriilor personale ale țărănimii.

Numeroși cetățeni ai patriei, din toate colțurile țării — tineri și vîrstnici, muncitori și specialiști de înaltă calificare — se deplasează în zonele calamitate pentru a participa activ la aceste acțiuni. În același timp, în zonele neafectate de inundații, în întreprinderi și instituții, pe șantierele de construcții, în fermele agricole și în cooperativele de producție se depun eforturi considerabile pentru realizarea unor producții suplimentare, care să compenseze pînă la sfîrșitul anului, pagubele pricinuite economiei naționale, pentru a putea înfăptui și depăși sarcinile de plan pe anul în curs.

Unitatea de voință și acțiune a tuturor cetățenilor patriei, strîns uniți în jurul partidului și guvernului, puternica solidaritate ce caracterizează națiunea noastră socialistă — care a făcut o lege din înaltul principiu moral, profund patriotic „unul pentru toți, toți pentru unul", — au verificat în aceste zile de grea încercare forța societății noastre socialiste. În ceasurile și minutele acestor zile — căci aceste zile s-au numărat mai mult ca oricînd în minute și ceasuri — oamenii muncii, întregul nostru popor au înscris în istoria patriei noi și glorioase pagini de eroism. Milioane de cetățeni ai țării au fost cu toții eroii anonimi ai unei adevărate epopei moderne. Începînd să fie un fapt de excepție, eroismul s-a manifestat în aceste zile ca o trăsătură generală a întregii noastre națiuni socialiste. Subliniind semnificația uriașului efort împlinit pentru limitarea efectelor calamităților și sprijinirea populației lovite de inundații, efort care s-a transformat într-o amplă și puternică mișcare de solidaritate națională, Ordinul de zi numărul 1 din 18 mai al Comandantului Suprem al Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta că acesta a constituit **„o nouă și grăitoare expresie a relațiilor de întrajutorare tovărășească proprii societății noastre socialiste, întemeiată pe principiile nobile ale umanismului socialist, ale eticii comuniste, reprezintă o impresionantă manifestare a unității și coeziunii națiunii noastre socialiste, a încrederii și devotamentului nețărmurit al întregului popor față de Partidul Comunist Român — conducătorul destinelor patriei".**

Strîns unit în jurul Partidului Comunist Român, al Comitetului său Central, poporul român își dovedește în aceste zile încă o dată capacitatea de a face față oricăror situații și greutăți. Sentimentul de nezdruncinată încredere a națiunii noastre în propriile sale capacități materiale și umane, forța morală care animă profund milioane de oameni ai muncii, angrenați, trup și suflet în învingerea greutăților, oferă garanția certă că eforturile generale ale tuturor fiilor patriei noastre socialiste, însuflețiți și conduși de partid, vor fi încununate de succes.

ÎNTÎLNIREA DINTRE DELEGAȚIA P.C.R. ȘI DELEGAȚIA P.C.U.S.

În conformitate cu acordul intervenit anterior, în zilele de 18 și 19 mai a.c. a avut loc la Moscova întîlnirea dintre delegațiile P.C.R. și P.C.U.S.

La convorbirile care au avut loc au participat :

Din partea română, tovarășii : Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Emil Bodnaraș, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Manea Mănescu, membru al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, președintele Consiliului economic, Mihai Gere, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Teodor Marinescu, membru al C.C. al P.C.R., ambasadorul Republicii Socialiste România la Moscova.

Din partea sovietică, tovarășii : L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., N. V. Podgornii, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., M. A. Suslov, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.C.U.S., K. F. Katușev, secretar al C.C. al P.C.U.S., A. A. Gromîko, membru al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., K. V. Rusakov, membru al Comisiei Centrale de Revizie a P.C.U.S., șef de secție la C.C. al P.C.U.S., A. V. Basov, membru al C.C. al P.C.U.S., ambasadorul U.R.S.S. la București.

În cursul convorbirilor, care au decurs într-o atmosferă sinceră, tovărășească, a avut loc un schimb de păreri asupra problemelor care interesează ambele părți, cu privire la situația internațională actuală și mișcarea comunistă și muncitorească mondială. Delegațiile P.C.R. și P.C.U.S s-au informat reciproc asupra mersului construcției socialismului și comunismului în țările lor, au examinat problemele relațiilor bilaterale între P.C.R. și P.C.U.S., între Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și au reafirmat dorința lor de a întări și dezvolta relațiile prietenești româno-sovietice, relațiile dintre P.C.R. și P.C.U.S.

săptămîna în telegrame

SITUAȚIA DIN CAMBODGIA ȘI ECOUL INTERNAȚIONAL

Atenția observatorilor politici a fost reținută săptămîna trecută nu numai de evenimentele militare ce se desfășoară pe frontul cambodgian, ci și de cele politice sau diplomatice, legate direct sau indirect de acțiunile militare din această țară.

Pnom Penh. *Rolul primordial în operațiunile militare declanșate în cursul săptămînii pe teritoriul Cambodgiei între forțele de rezistență populară, pe de o parte, și trupele americano-saigoneze și cele ale regimului Lon Nol, pe de altă parte, l-au deținut orașele Kompong Cham, importantă localitate cambodgiană, situată pe malul vestic al fluviului Mekong și Takeo, situat la sud de capitala țării. În aceste zone, pe distanțe de sute de kilometri de o parte și de alta a fluviului Mekong, patrioții dețin inițiativa operațiunilor. Orașul Kompong Cham, cucerit în zorii zilei de sîmbătă, deși supus unor atacuri neîntrerupte din partea bombardierelor unităților regimului Lon Nol, este controlat în continuare de forțele de rezistență populară.*

În acest răstimp, în întreaga lume continuă protestele împotriva intervenției din Vietnam și Cambodgia. La Paris, delegații a 18 partide comuniste din țările Europei occidentale, reunite într-o consfătuire organizată din inițiativa P.C. Francez și P.C. Italian au adoptat un apel adresat partidelor comuniste și partidelor socialiste, organizațiilor muncitorești din Europa occidentală, tuturor oamenilor de bună credință, indiferent de convingerile lor politice și religioase, care vor să apere libertatea și pacea, de a sprijini cauza dreaptă a popoarelor din Indochina.

În timp ce în universitățile americane continuă acțiunile de protest (pentru a doua oară de la declanșarea de către Statele Unite a operațiunii militare în Cambodgia, manifestațiile organizate în universitățile și colegiile americane s-au soldat cu victime) personalități politice americane își manifestă îngrijorarea față de intervenția americană. Edward Kennedy : „Ordinul de invadare a Cambodgiei este neconstituțional". Rezoluția senatorului McGovern și Hatfield care cere retragerea tuturor trupelor americane din Vietnam „este singura cale prin care putem să ieșim din acest război imoral". Averell Harriman: „Cer Congresului și Administrației să întreprindă în săptămînile următoare acțiuni vizînd retragerea tuturor trupelor americane din Vietnam, la o dată precisă". Clark Clifford : „Nu pot păstra tăcerea față de nesăbuita hotărîre a președintelui de a trimite trupe în Cambodgia și de continuare a unei acțiuni pe care o consider periculoasă pentru binele națiunii noastre".

La Djakarta a avut loc, la 16—17 mai, o conferință a 11 țări asiatice cu privire la Cambodgia, la lucrările ei participînd reprezentanți ai regimului de la Saigon, ai Tailandei, Filipinelor, Noii Zeelande, Australiei, ale căror trupe iau parte, alături de cele americane, la războiul din Vietnamul de sud, precum și ai altor state membre ale pactelor militare din regiunea Pacificului aflate sub egida S.U.A. sau angajate în alianțe militare directe cu Washingtonul. Comunicatul final dat publicității adresează un apel Organizației Națiunilor Unite pentru a restabili pacea în Cambodgia, cerînd totodată retragerea tuturor trupelor străine de pe teritoriul cambodgian și convocarea unei conferințe internaționale de către participanții conferinței de la Geneva din 1954.

O declarație a Ministerului Afacerilor Externe al R.D. Vietnam, dată publicității la Hanoi, arată că intrunirea de la Djakarta se înscrie în planurile S.U.A. în Asia, urmînd să servească drept acoperire intervenției americane în Cambodgia și să ofere o așa-zisă bază legală administrației Lon Nol—Sirik Matak. Poporul vietnamez și guvernul R. D. Vietnam, se spune în document, condamnă conferința de la Djakarta și declară că toate rezoluțiile și recomandările adoptate de ea sînt ilegale, nule și neavenite.

Ministerul Afacerilor Externe al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud condamnă, de asemenea, într-o declarație transmisă de agenția Eliberarea, conferința. Declarația relevă că această conferință constituie o intervenție condamnabilă în afacerile interne ale poporului cambodgian și urmărește să permită unor aliați ai S.U.A. să participe mai activ la agresiunea americană împotriva popoarelor indochineze.

La Pekin, Guvernul Regal de Unitate Națională al lui Norodom Sianuk a dat o declarație, publicată de agenția China Nouă, condamnînd conferința de la Djakarta a miniștrilor de externe ai 11 țări din Asia și Pacific, considerată drept un amestec în afacerile interne ale Cambodgiei.

În numele guvernului și poporului român, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a adresat Conferinței internaționale de sprijinire a luptei popoarelor din Indochina împotriva agresiunii S.U.A., ce se desfășoară la Cairo, un mesaj în care se spune : „Poporul român și-a manifestat și își manifestă deplina solidaritate cu popoarele din Indochina care luptă pentru libertate și independență națională, pentru dreptul de a-și decide soarta fără nici un amestec dinafară". „Pentru rezolvarea situației din Indochina, în conformitate cu interesele vitale ale popoarelor din această zonă și ale păcii în lume — se subliniază în mesaj — este necesar să înceteze agresiunea S.U.A., să fie retrase trupele americane și ale aliaților lor din Vietnamul de sud și Cambodgia, să se pună capăt acțiunilor militare împotriva forțelor patriotice din Laos. Sîntem convinși că lupta dreaptă a popoarelor vietnamez, cambodgian și laoțian pentru apă-

săptămîna
în telegrame

Aspect de la Conferința Partidelor Comuniste din țările Europei occidentale ce a avut loc la primăria orașului Ivry

rarea libertății, independenței și dreptului de a-și hotărî singure destinele va triumfa".

Orientul Apropiat

OPERAȚIUNI MILITARE, DAR ȘI DIPLOMATICE

Atacul unor unități militare israeliene în Liban a constituit și constituie în continuare obiectul discuțiilor purtate în cadrul Consiliului de Securitate. Intrunit marți seara, el a adoptat cu 11 voturi pentru și 4 abțineri o rezoluție propusă de Zambia care condamnă Israelul pentru acțiunea din 12 mai împotriva Libanului. La penultima ședință, participanții au condamnat acțiunea israeliană din Liban, reprezentantul Franței, Kosciusco Morizet, președintele Consiliului de Securitate pe luna în curs, subliniind că guvernul francez afirmă dreptul Israelului la existență și frontiere sigure, „dar aceste frontiere nu pot fi cele ale ocupației sau anexiunii". Problemele conflictuale din Orientul Apropiat — a arătat el — „nu pot avea decît o soluție politică".

Intre timp, operațiunile aeriene au fost deosebit de active, în special în zona Canalului și a orașului Suez, rămas astăzi cu o populație de numai 10 000 de locuitori față de 260 000 cîți număra înaintea izbucnirii conflictului, în iunie 1967. La Tel Aviv, comandamentul militar israelian a anunțat că la 16 mai avioane israeliene au scufundat un distrugător și o navă lansatoare de rachete egiptene în cursul unui raid efectuat asupra unei instalații navale a Egiptului de pe coasta Mării Roșii. Sursele oficiale din Cairo au confirmat atacul și scufundarea distrugătorului egiptean, menționînd, totodată, că zece membri ai echipajului au fost răniți. In același timp, ziarul „Al Ahram" relatează scufundarea, de către o vedetă egipteană, în noaptea de 13 spre 14 mai, a unei nave israeliene care patrula în regiunea estică a Mării Mediterane. La Tel Aviv, un purtător de cuvînt militar a confirmat această informație, afirmînd că nava scufundată era un vas de pescari.

La Beirut, scurta vizită oficială a premierului Rashid Karamé la Damasc, capitala Siriei, face obiectul comentariilor presei libaneze : „Neînțelegerea este risipită", „Dialogul Beirut — Damasc va continua", „Liban — Siria : o briză de optimism" sînt cîteva din titlurile apărute luni pe primele pagini ale ziarelor din Beirut. Intr-adevăr, în urma vizitei sale (care — arătau observatorii — a avut ca principal scop clarificarea problemelor puse de intrarea în Liban a unor elemente armate siriene pentru a-i însoți pe fedaini) și a întîlnirii cu șeful statului sirian, Noureddin el Atassi, Rashid Karamé a declarat că „între cele două părți s-a constatat o deplină identitate de vederi asupra tuturor problemelor abordate". Rashid Karamé a subliniat, de asemenea, că schimbul de opinii a relevat dorința ambelor părți de a îmbunătăți și consolida relațiile dintre ele.

Aflat în vizită oficială în Canada, ministrul afacerilor externe al Israelului, Abba Eban, a răspuns unor întrebări cu privire la eventualele negocieri între țara sa și țările arabe. Asemenea negocieri — a spus Abba Eban — trebuie să înceapă „fără condiții prealabile", adăugînd că forțele israeliene nu se vor retrage la liniile de încetare a focului din iunie 1967 înainte de încheierea păcii. Eban a refuzat să dezvăluie la Ottawa conținutul exact al întrevederilor pe care, după vizita în Canada, avea să le aibă la Washington, indicînd doar „că ele se vor referi la evenimente viitoare".

In acest răstimp, Ierusalimul anunță demisionarea din Knesset, parlamentul israelian a lui David Ben Gurion, fondatorul statului Israel și fost prim-ministru. Deputatul Ben Gurion, în vîrstă de 84 de ani, era membru al Partidului Statului, recent format în urma unei sciziuni a Partidului Muncii și care cucerise, la ultimele alegeri, patru locuri în parlament. În scrisoarea sa de demisie, fostul prim-ministru își explică gestul prin dorința de a-și consacra întregul său timp scrisului.

Santo Domingo

REPROȘURI POST-ELECTORALE

Hotărît să-și succeadă sie însuși, președintele dominican Joaquin Balaguer a izbutit (se pare cu un spor de voturi considerabil) să iasă învingător în alegerile prezidențiale din 16 mai. E adevărat, într-o campanie electorală acuzată de opoziție ca fiind „o formă frauduloasă de a legaliza continuitatea mandatului deținut de președintele încă în funcție". Disputa între candidați s-a redus în această situație la cadrul de rigoare din momentele campaniei electorale și al alegerilor propriu-zise. Președintele Balaguer a obținut 607 717 din cele 1 159 941 de voturi exprimate, iar principalul contra-candidat, vicepreședintele Francisco Augusto Lora (din partea mișcării de integrare democratică — partid dizident reformist, creat cu prilejul alegerilor) circa 240 000.

In această conjunctură, în mare măsură regizată, principala forță a opoziției, Partidul Revoluționar Dominican al fostului președinte Juan Bosch, nu a participat la alegeri. Pe de altă parte, patru grupări politice de stînga au fost excluse de autorități, fiind puse de mai multă vreme în afara legii.

Paralel cu scrutinul prezidențial, s-au desfășurat și alegerile pentru Consiliul municipal al capitalei dominicane pentru desemnarea noilor membri ai Congresului țării. Și în cadrul acestui scrutin, Partidul reformist al președintelui Balaguer a ieșit cîștigător : circa 60 din cele 74 de mandate în Camera Deputaților și 26 din cele 27 de locuri din Senat.

S-a înregistrat, totuși, un mare număr de abțineri în alegeri, în mare parte ca urmare a apelului lansat de Partidul Revoluționar Dominican. În același timp și pentru că nici una din platformele electorale ale pretendenților la președinție nu vizează modificarea actualelor structuri, mărginindu-se la formularea unor reproșuri la adresa actualei stări de lucruri și la făgăduieli de „corijare", mult sub raportul stimulării liberei inițiative, care, în fond, a fost tot timpul stimulată.

Incidentele care au punctat scrutinul atît la Santo Domingo cît și în interiorul țării exprimă dezacordul față de reînnoirea mandatului lui Joaquin Balaguer dar și față de inconsistența celorlalte platforme electorale. Tensiunea se menține, ca urmare, la Santo Domingo. Datorită unor zvonuri privind iminența unei lovituri de stat ce ar putea fi organizată de generalul Wessin y Wessin, toate șoselele din jurul capitalei sînt păzite de armată, iar autovehiculele sînt percheziționate minuțios pentru a se depista eventualele arme de foc.

Rodica DUMITRESCU

Standul românesc la Tîrgul internațional de produse industriale de la Hanovra.

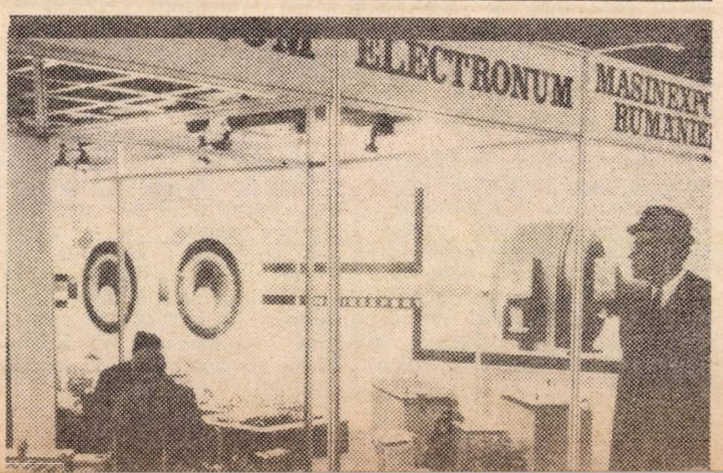

Dr. Kenneth David KAUNDA
președintele Republicii Zambia

Posibilităţi reale de cooperare

În perioada 11-15 mai, la invitația președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a făcut o vizită în țara noastră președintele Republicii Zambia, dr. Kenneth David Kaunda. Dialogul fertil purtat de cei doi șefi de stat — atît în problema adîncirii relațiilor româno-zambiene, cît și pe marginea unor aspecte ale vieții internaționale au dovedit existența unor largi perspective de cooperare în diverse domenii de interes comun. În același timp, atmosfera deosebit de cordială în care s-a destășurat întreaga vizită, a exprimat sentimentele prietenești ale poporului nostru pentru tînărul stat african, aflat pe calea consolidării multilaterale a independenței sale.

În ajunul plecării sale, dr. Kenneth Kaunda a avut amabilitatea de a găsi timpul necesar pentru a acorda un interviu redactorului nostru, Mihai Matei.

L-am invitat pe președintele Zambiei să aprecieze vizita sa în România, semnificația convorbirilor.

— Relațiile dintre țările noastre nu datează de mult, dar pot afirma — acum, după această vizită și totodată în perspectiva vizitei pe care președintele Ceaușescu a acceptat să o facă în Zambia — că ele se află pe o cale bună, cu perspective luminoase. Posibilitățile de cooperare, între țările noastre, ne-a bucurat să constatăm, sînt reale și ele nu au avut decît de cîștigat de pe urma semnării în aceste zile a acordurilor bilaterale pe care le cunoașteți ; așteptăm cu încredere realizarea lor în practică. În afara discuțiilor constructive pe teme bilaterale, am avut cu președintele Ceaușescu și un schimb de vederi asupra unui mare număr de probleme internaționale de interes general : Asia de sud-est, Orientul Apropiat, sudul Africii, principii ale relațiilor dintre state. Ceea ce pot să vă spun este că aceste discuții au pus în evidență o mare apropiere, o identitate chiar, a opticii noastre față de subiectele discutate.

În continuare, președintele Zambiei a expus impresiile sale asupra vizitei, asupra celor văzute în țara noastră.

— Doresc să mulțumesc încă o dată gazdelor noastre, tovarășului Ceaușescu și soției sale, pentru primirea prietenească pe care ne-au făcut-o. De asemenea, am fost impresionați de căldura cu care ne-a întîmpinat poporul român, în fiecare din momentele cînd ne-am întîlnit cu oamenii. Am adresat și altor ziariști o rugăminte în acest sens, și sper că și revista dv. va transmite acestor prieteni pe care i-am descoperit acum mulțumirile noastre.

În afara acestor impresii datorate oamenilor, atitudinii lor față de noi, am fost puternic impresionați de fapte, de realitățile grăitoare ale României. Am vizitat obiective diferite : o hidrocentrală, un centru minier, o fermă, un cartier nou de locuințe. Ni s-a spus, de fiecare dată, cînd a fost începută construcția — și am înțeles cît de rapid a fost progresul realizat de poporul român ; noi sîntem evident interesați să urmărim asemenea realizări în economie, datorate în primul rînd efortului propriu.

La solicitarea noastră, președintele Zambiei s-a referit la dezvoltarea economică a țării sale.

— Ne orientăm în general spre o industrie centralizată : statul controlează sectoare ample, permițînd, însă, existența și a altor forme de activitate economică. După cum știți, am efectuat naționalizări în mai multe sectoare și sîntem mulțumiți de eficiența acestor măsuri ; totodată, cred că în unele întreprinderi astfel preluate vom introduce, în tot mai mare măsură, controlul muncitorilor — credem că poporul nostru trebuie să-și stăpînească destinul atît pe plan politic cît și pe plan economic.

Aș vrea să precizez însă că noi nu excludem investițiile străine, după cum dorim cooperarea în diverse forme cu alte țări, firește în avantajul reciproc. Ne bucură cooperarea realizată cu mai multe țări socialiste : Iugoslavia, China, România, sperăm să dezvoltăm asemenea relații și cu alte țări socialiste. Un domeniu în care am fi bucuroși să primim sprijinul oricărui stat prieten este acela al cadrelor — al căror număr redus creează probleme dezvoltării noastre economice, o limitează.

Una dintre preocupările țării mele este aceea pentru situația creată prin proclamarea unilaterală a independenței de către regimul minoritar din Rhodesia. Este o preocupare care atinge și planul economic, deoarece între țările din această regiune există o nedorită interdependență economică, apărută în perioada colonială. Obiectivul nostru prioritar este acela de a nu mai depinde, în privința căilor de transport — și deci a exporturilor — de liniile ferate care trec pe teritoriile dominate de minorități, Rhodesia și Mozambic. În acest sens ne concentrăm eforturile în vederea construirii — cu sprijinul R. P. Chineze — a liniei ferate care va îndruma exporturile noastre spre Dar es Salaam, în Tanzania. Mai sînt și alte aspecte ale acestei probleme complexe : de pildă, dorim să punem capăt dependenței care mai există în aprovizionarea cu cărbune și am stabilit în acest scop contacte cu guvernul francez. Soluționarea întregii probleme va mai cere timp.

L-am rugat pe președintele Zambiei să aprecieze evoluția generală a situației din „Africa albă", sudul dominat de minorități al continentului.

— În general, încordarea între guvernele minoritare și majoritate crește și cred că ar putea să se ajungă la o confruntare reală, de proporții. Din păcate, pînă în prezent, anumite guverne occidentale nu și-au exercitat, într-un sens pozitiv, influența de care dispun pe lîngă guvernele minoritare. Situația actuală, discriminările existente nu vor putea dura fără limite ; trebuie să se accepte faptul că dominația pe baze rasiale va trebui să cunoască un sfîrșit.

Congresul P. S. D. și politica vest-germană

Congresul partidului social-democrat, desfășurat între 11 și 14 mai, la Saarbrücken, a pus în lumină multe probleme noi cu care sînt confruntați social-democrații vest-germani, a conturat diverse aspecte ale vieții sociale și politice din R.F.G.

Atmosfera congresului ni se pare a fi stat sub semnul a trei realități definitorii :

1) P.S.D. a avut prilejul, pentru prima oară în istoria R.F.G., să se întrunească în plen național sub președinția unui cancelar social-democrat, în persoana lui Willy Brandt, și să sublinieze, în același timp, faptul — așa cum a făcut-o, în raportul la deschiderea Congresului, Helmut Schmidt — că, în cea mai înaltă funcție din țară, se află tot un social-democrat, președintele Gustav Heinemann. Sub aceste auspicii, întrunirea de la Saarbrücken nu putea să nu aibă un anume aer sărbătoresc.

2) Apropiatele alegeri de land (14 iunie — Renania de nord-Vestfalia, Saxonia inferioară și Saar) au imprimat discuțiilor o pronunțată notă de pragmatism. Prin importanța lor, aceste consultări electorale au fost supranumite de unii comentatori „mici alegeri federale". Într-adevăr, fără a influența direct asupra soartei coaliției socialisto-liberale de la Bonn, ele vor reprezenta cel mai edificator test electoral, de la alegerile legislative din septembrie anul trecut. În această perspectivă, atmosfera inițială a fost, desigur, umbrită de preocupuri destul de concrete, de strategie electorală.

3) S-a constatat, de asemenea, existența unei extrem de active aripi de stînga în cadrul partidului — o minoritate nu prea omogenă, dar care, prin virulența sa critică față de unele decizii ale conducerii P.S.D., și-a cîștigat renumele de „opoziție internă de partid" (I.P.O.). Așa-zișii „tineri socialiști" (Juso) par să fie nucleul ei cel mai dinamic, grupare care întrunește în rîndurile sale — după aprecierea observatorilor vest-germani — o parte din elementele acelei „opoziții extraparlamentare" atît de manifeste pe vremea fostului guvern de „mare coaliție". Temele de controversă s-au referit, cu precumpănire, la politica internă și la principiile de ideologie social-democrată.

Pentru a înțelege climatul nou — politic și psihologic — pe care să cîștige teren în cadrul social-democrației

La masa prezidiului : Herbert Wehner și Willy Brandt

vest-germane (dar avînd și certe rezonanțe înafara lui) e necesară o remarcă : venirea social-democraților la putere a determinat o reactivare a diverselor formațiuni de stînga, a dat un gir de aplicativitate unor idei care, vreme de 20 de ani, păreau unora pură utopie în Germania federală. Unui cancelar și președinte al P.S.D., care a defilat de 1 Mai, la Dortmund, în primele rînduri ale cîtorva mii de muncitori din localitate, aceste forțe îi cer, desigur, mai mult decît se spune în unele programe guvernamentale. Și, nu-i de mirare că mulți și-au amintit, în acest context, că, în momentul instalării sale, Brandt se autodefinea ca un „cancelar al reformelor interne". Or, pe acest plan se consideră că „deplasarea spre stînga" nu a egalat, în interior, reevaluările și orientările noi promovate de politica externă. Reforme (politice, sociale, economice etc.) — a fost, așadar, cuvîntul de ordine firesc al Congresului P.S.D. Dacă, în calitate de cancelar, Brandt a lansat ideea unui „guvern al reformelor", în calitate de președinte de partid a vorbit acum despre un „partid al reformelor", care însă „trebuie să fie totdeauna gata pentru o reformă a partidului. Nu o să ne scadă prestigiul — a trebuit el să admită, dînd curs atmosferei din sala Congresului — dacă, după experiența din aceste zile, ne vom strădui pentru o reformă a lucrărilor Congresului, deși experiența acumulată este apreciată diferențiat".

În acest spirit, dezbaterile s-au caracterizat printr-o abordare amănunțită — și deseori în contradictoriu — a diferitelor probleme de educație, învățămînt, a celor referitoare la extinderea co-gestiunii în întreprinderi, la reforma impozitelor (asupra căreia, după îndelungi discuții, s-a hotărît convocarea, în 1971, a unui Congres extraordinar) ; de asemenea, s-au abordat o serie de chestiuni privind finanțarea diverselor reforme preconizate, printre care și aceea a Bundeswehrului. Rapoartele prezentate de Helmut Schmidt, ministrul apărării, Alex Möller, ministru de finanțe, Karl Schiller, ministrul economiei au făcut obiectul unor aprinse controverse, deținătorii respectivelor portofolii fiind nevoiți, în repetate rînduri, să răspundă criticilor venind din partea aripii de stînga a social-democraților, dirijată de lideri energici, precum Joachim Steffen, Karsten Voigt, Walter Möller, și întărită, de cuprinderea, în zona ei de influență — înafara tradiționalelor circumscripții Schleswig-Holstein și Hessen-Süd — și a altor patru organizații, dintre care, recent, cea din Hamburg.

Evitînd reperele excesiv de precise, Willy Brandt a fixat, în cuvîntarea sa, liniile mari, de principiu, ale concepției social-democrate asupra evoluției societății vest-germane. Programul se referă la o perioadă neobișnuit de lungă (20 de ani) ; „obiectivul — în viziunea cancelarului — trebuie să fie, în deceniul al optulea, social-democrația, adică transpunerea în fapt a democratizării societății" („democratizare — a afirmat Brandt — înseamnă în acest caz — ca să nu mai existe nici un echivoc — desființarea mai temeinică a privilegiilor în toate domeniile").

O asemenea idee nu putea însă decît să stimuleze înfruntările teoretice devenite destul de intense în cadrul social-democrației vest-germane, chiar dacă, după cîte s-ar părea, ea era, în intenția cancelarului, menită să atenueze criticile noilor ideologi ai stîngii din partid ; aceștia se arată înclinați mai curînd să încerce o readaptare a programului social-democrat de la Erfurt, din 1891, decît să sublinieze consecvența — așa cum o fac cu insistență strategii P.S.D., și, în primul rînd, Wehner — față de programul de la Bad Godesberg, din 1959, cunoscut prin atenuarea sau chiar renunțarea la multe din principiile socialismului occidental tradițional. Tinerii opozanți din partid — explica un comentariu al săptămînalului „Die Zeit" — par atrași mai degrabă de formula apodictică a răposatului președinte al P.S.D., Kurt Schumacher, din 1945 — „democrația germană poate fi numai socialistă sau nu va exista de loc" — iar, din programul de la Bad Godesberg, ei reține în special fraza — „socialismul se va realiza numai prin democrație, democrația se va îndeplini numai prin socialism".

Fără a face o analiză de conținut a acestor discuții — de altfel, destul de nebuloase, dar simptomatic de pregnante în incinta congresuală — e demn totuși de relevat faptul că ele trădează o nouă stare de spirit, favorabilă reconsiderărilor și aprecierilor prea puțin conformiste în contextul vest-german. Fără îndoială că astfel de tendințe și-au găsit un ecou — chiar dacă el a fost uneori cu precauție moderat — în hotărîrile prezidiului P.S.D. și, implicit, au șansa de a influența orientarea guvernamentală în multe privințe. S-a conturat la acest Congres chiar o anume disponibilitate a conducerii P.S.D. de a studia o serie de propuneri și doleanțe ale minorității de stînga. De pildă, Willy Brandt a dat asigurări că examinează totdeauna cu seriozitate problemele de principiu, ridicate mai ales de tinerii simpatizanți ai partidului. A reținut totodată atenția scrisoarea adresată Congresului P.S.D. de către Partidul Comunist German, în care se propune ca social-democrații și comuniștii să acționeze în comun în interesul unei politici de progres democratic și al asigurării păcii.

În materie de politică externă, delegații la Congres au împărtășit, în general, concepția guvernamentală expusă de Brandt și de ceilalți lideri social-democrați. Mai dezbătute au fost rezoluțiile cu privire la situația din Indochina (prin care „se condamnă ex-

tinderea războiului din Vietnam către un război în Indochina") și la relațiile comerciale ale R.F.G. cu Grecia, Portugalia și Spania (e vorba de livrările de armament), prin care se dau asigurări că, pe viitor, nu vor mai fi angajate asemenea contracte.

În cuvîntarea sa, Brandt a reafirmat cunoscutele opțiuni de politică internațională ale guvernului său, subliniind, de la bun început, „ancorarea în alianța atlantică" a politicii vest-germane și evidențiind, „printre realitățile despre care nu sîntem nicidecum dispuși să negociem", legăturile existente între Republica federală și Berlinul occidental. Acestor aserțiuni care, fără îndoială, nu aduc nimic nou față de cele ale predecesorilor săi guvernamentali, creștin-democrații, Brandt le-a adăugat precizările de rigoare: „strînsa colaborare cu S.U.A." și, deopotrivă, „valoarea și importanța înțelegerii franco-vest-germane".

Accente deosebite au fost puse însă pe cele două aspecte noi ale politicii guvernamentale — semnarea acordului de neproliferare a armelor nucleare și stabilirea „unor convorbiri serioase cu vecinii din răsărit".

În ce privește abordarea problemei (sau, după expresia lui Brandt, a „problemelor") germane, atrage atenția o inversare principială de termeni, marcînd o netă diferențiere față de vechile concepții creștin-democrate, și anume: „rezolvarea problemelor noastre — a subliniat Brandt — nu poate fi concepută decît în cadrul unei soluționări a dezmembrării europene, și în nici un caz izolat... Cu alte cuvinte — a adăugat el — e sarcina noastră să ne apropiem în acest deceniu, într-o mai mare măsură, de o orînduire de pace europeană".

Și alte afirmații ale liderilor social-democrați reiau teze realiste, mai demult enunțate la nivel guvernamental. Declarația lui Brandt, că „Republica federală nu are revendicări teritoriale nici în deceniul al optulea, nici mai departe" s-a putut concretiza, astfel, într-o rezoluție prin care se recunoaște dreptul „poporului polonez la menținerea actualelor sale frontiere". Politica „reconcilierii cu Răsăritul", a „renunțării la forță și a problemelor legate de aceasta" a găsit, de asemenea, din partea Congresului, o adeziune generală, iar, pe aceste teme, s-au făcut auzite virulente accente polemice la adresa opoziției creștin-democrate. N-au trecut, în acest sens, neobservate aprecierile caustice ale lui Wehner.

Înaintea celei de a doua runde a convorbirilor (Kassel — 21 mai) dintre șefii de guverne, al R.F.G. și R.D.G., au fost reținute cu deosebit interes declarațiile cancelarului asupra relațiilor dintre cele două state germane. „Sîntem de acord — a spus Brandt — cu cei care poartă răspunderea conducerii în R.D.G., asupra faptului că, de pe teritoriul german, nu trebuie să mai izbucnească niciodată vreun război. Trebuie să fim, de asemenea, de acord ca cele două state să facă față, în deceniul al optulea, răspunderii lor pozitive ca, de pe pămîntul german, să fie promovată o orînduire de pace europeană, să fie redusă confruntarea, să se dezvolte cooperarea, astfel încît Europa să poată deveni un continent al păcii, al unui nivel de trai ridicat, al schimburilor, al perfecțiunilor tehnice de vîrf. Dorim ca nici un singur popor să nu fie exclus din Europa popoarelor".

Mai bogată în informații concrete asupra poziției vest-germane la întîlnirea de la Kassel a fost însă o intervenție a lui Brandt, în încheierea dezbaterilor; cu această ocazie, el a anunțat că are intenția de a discuta cu omologul său din R.D.G., premierul Willi Stoph, și probleme legate de „o reglementare pe bază de tratat între cele două state". După cum a declarat la 19 mai în fața reprezentanților presei, purtătorul de cuvînt al guvernului, Rüdiger von Wechmar, la Kassel cancelarul federal, Willy Brandt, va prezenta premierului Willi Stoph „principii și elemente ale unui tratat pentru reglementarea relațiilor egale în drepturi" între Republica federală și R.D.G. Această declarație de principii va cuprinde proximativ 20 de puncte. (Se știe, guvernul R.D.G. a prezentat un asemenea proiect). După încheierea dezbaterilor de la Saarbrücken se constată însă că liderii social-democrați nu au dat nici de astă dată curs cererii legitime de a se recunoaște R.D.G. din punct de vedere juridic, deși președintele adjunct al P.S.D., Herbert Wehner, a adus, pare-se, unele nuanțe suplimentare: „Noul guvern nu va refuza recunoașterea; orice reglementare pe bază de tratat — a spus el — trebuie să fie angajantă sub raportul dreptului internațional... Pretenția de unic reprezentant nu mai continuă... Cele două state nu trebuie să-și stea în cale cînd este vorba de relații cu terțe țări". Cu toate limitele și caracterul lor oarecum vag, asemenea declarații sînt, desigur, demne de relevat, ele fiind favorabile unei abordări mai realiste a raporturilor dintre cele două state germane.

În același timp, comentatorii remarcă totuși unele inconsecvențe de natură să contravină acestor declarații. Astfel, a fost negativ apreciată recenta hotărîre a guvernului federal de a se opune intrării R.D.G. în Organizația Mondială a Sănătății.

În fața acestei situații, șeful guvernului R.D.G., Willi Stoph, și-a exprimat, opinia într-un interviu acordat ziarului japonez „Yomiuri Shimbun", că, prin astfel de acțiuni, R.F.G. „blochează căile spre normalizarea relațiilor dintre R.D.G. și R.F.G." Cu același prilej, premierul R.D.G. a precizat poziția guvernului său înaintea tratativelor de la Kassel: „R.D.G. — a afirmat el — nu pune nici o condiție prealabilă. Ea cere Republicii federale numai să trateze ca între țări suverane și state independente unul față de celălalt, conform dreptului internațional".

Că în multe privințe — unele esențiale — punctele de vedere ale celor două delegații sînt diferite sau divergente, e o constatare ce nu cere vreo demonstrație specială. Evenimentul este însă semnificativ. Faptul că, după Erfurt, are loc o nouă întîlnire la nivel înalt între reprezentanții celor două state germane, că, în ciuda inerentelor dificultăți, dialogul nu numai că a demarat, dar continuă, oferă o posibilitate de natură să favorizeze îmbunătățirea raporturilor între R.F.G. și R.D.G. Congresiștii de la Saarbrücken au putut, desigur, aprecia că o asemenea evoluție nu poate decît întări poziția P.S.D. în confruntarea cu opoziția. În același timp, încurajarea acestui curs, prin adoptarea unor opțiuni mai realiste — așa cum, sub unele aspecte, s-a întîmplat și la actualul Congres — răspunde, în mai mare măsură, tendințelor pozitive ce se manifestă cu o sporită pregnanță în spațiul politic vest-german și european.

Radu PASCAL

EȘECUL ACȚIUNILOR ANTICUBANEZE

La numai cîteva săptămîni după lichidarea grupului armat care a debarcat în Cuba cu scopul de a sabota realizarea planurilor de construcție economică și dezvoltare a țării, două ambarcațiuni pescărești cubaneze au fost atacate în apele Cubei de către agenți ai Organizației contrarevoluționare ALFA-66, distruse și apoi scufundate. Cei unsprezece pescari — lucrători ai mării din tată în fiu, oameni simpli care au lăsat casă, soții și copii (unul din ei este tată a unsprezece copii) — au fost luați ca ostatici. Ostatici pentru ce? Pentru a se obține prin șantaj eliberarea mercenarilor supraviețuitori ai amintitei debarcări de la Baracoa și pe care îi așteaptă pedeapsa capitală. Vestea sechestrării piratești a produs o profundă indignare în Cuba. Primul ministru Fidel Castro a dat publicității un comunicat în care protestează energic împotriva atacului pirateresc subliniind necesitatea încetării tuturor acțiunilor îndreptate împotriva Cubei care pornesc de pe teritoriul S.U.A.

Mitinguri spontane în care oamenii și-au exprimat revolta față de acest act au avut loc în porturile pescărești, mai ales la Cue și Caubarien, în fabrici, instituții, școli și universități. Începînd de vineri locul celor mai mari demonstrații de protest este piața din fața edificiului fostei ambasade americane din Havana. Zi și noapte piața este plină de manifestanți care sosesc în mod organizat, în valuri, din toate colțurile Cubei. Lozinca fundamentală: „Nu vom pleca de aici pînă nu vor fi eliberați pescarii noștri". Clădirea fostei ambasade americane a fost preluată de ambasada Elveției care reprezintă interesele S.U.A. în Cuba. Clădirea aparține Cubei în urma legii 1192 din anul 1963 prin care se naționalizează bunurile nord-americane. În clădirea ambasadei funcționează birourile de emigrație pentru „Gusani", cum sînt denumiți aici „apatrizii" care părăsesc Cuba, deservite de funcționari elvețieni ajutați de circa 40 de funcționari „gusani". Președintele Dorticos i-a convocat pe ambasadorii Elveției și Angliei de la Miami (Florida). Se afirmă că nu s-ar cunoaște locul unde se află sechestrați pescarii. Se emite ipoteza că ar fi fost duși pe o mică insulă aparținînd Angliei, ipoteză greu de acceptat. Între timp valurile de manifestanți cresc zi și noapte în fața fostei ambasade. Au fost instalate tribune la care se perindă în permanență oratori cerînd returnarea imediată a pescarilor. Manifestanții poartă panouri și pancarte de protest, banderole cu inscripții de condamnare a politicii autorităților americane.

Victor STAMATE

Havana, mai

FRANȚA

Premise pentru noul plan economic

„Discursul nu trebuie considerat ca un moment de cotitură în politica economică a guvernului. Este, dimpotrivă, încă o piesă într-un dispozitiv voit prudent, care a permis deja dezinflația economiei franceze și care ar trebui să-i asigure o creștere susținută în anii următori" scria „Le Figaro" săptămîna trecută, a doua zi după expunerea ținută de ministrul economiei și finanțelor, Giscard d'Estaing, în fața Adunării Naționale. Într-adevăr, expunerea ministrului și dezbaterea care a urmat — fără scrutin, ca și cea consacrată politicii externe cu două săptămîni în urmă — au constituit un tur de orizont asupra rezultatelor obținute în cadrul planului de redresare intrat în vigoare astă toamnă.

Aceste rezultate sînt ele însele privite ca o deschidere către cel de-al VI-lea plan de dezvoltare economică a Franței (1 ianuarie 1971 — 31 decembrie 1975), actualmente în curs de pregătire. Un „raport asupra opțiunilor Planului", definind concepția guvernamentală despre ce ar urma să fie principalele coordonate ale activității economice în perioada respectivă, a fost elaborat de către Comisariatul pentru Plan. Adoptat la 15 aprilie în Consiliul de Miniștri, raportul a fost înaintat Consiliului Economic și Social care, reprezentînd categoriile interesate, va trebui să transmită guvernului propriile sale observații și propuneri. Raportul înaintat consiliului economic luna trecută se înfățișează sub forma unui document de 350 de pagini însoțit de o introducere de trei file redactată de președintele Pompidou.

„Spiritul Planului, se spune în acest preambul, natura și ierarhia obiectivelor, amploarea și repartizarea efortului de îndeplinit pentru a le atinge, depind de felul în care sînt văzute viitorul Franței, rolul ei în lume, o concepție propriu zis franceză despre societate (...) În primul rînd Planul trebuie să fie afirmarea unei ambiții naționale (...) Efortul cel mai mare rămîne acela de făcut în domeniul industriei, cu toate progresele realizate în ultimii ani (...) Opțiunile generale ale Planului trebuie definite cîntărindu-se nu numai condițiile progresului economic, dar de asemenea incidențele asupra vieții individuale și colective precum și sarcinile pe care aceste incidențe le impun națiunii — pe scurt, reclasîndu-le (opțiunile Planului) în cadrul mai global al societății de mîine (...) Dincolo de cifrele Planului se desenează Franța de mîine, în dimensiunile ei și în concepția ei despre societatea modernă".

Prevederile „raportului asupra opțiunilor" se grupează în jurul a trei idei-cheie : continuarea și perfecționarea procesului de industrializare a țării ; o politică atentă față de categoriile sociale și profesionale defavorizate (printre care salariații amenințați

Valery Giscard d'Estaing

în sursele lor de existență de noile orientări tehnico-economice) ; o acțiune sistematică pentru prezervarea sau îmbunătățirea mediului înconjurător (probleme urbanistice, de ocrotire a naturii etc.). Se oglindesc în această tematică pe de o parte nevoia imperioasă de a asigura competitivitatea produselor franceze pe piața internațională (în interiorul Pieței comune și în afara ei), pe de alta amintirea marilor mișcări sociale din mai 1968 și faptul că de atunci pînă azi viața socială franceză a fost jalonată de acțiuni revendicative a numeroase și variate categorii sociale și profesionale. Chestiunea care s-a pus autorilor raportului, care continuă să se pună corpurilor chemate să-l studieze — acum Consiliul Economic și Social, luna viitoare Parlamentul — este cum să se atingă aceste obiective. Discuțiile actuale se desfășoară în jurul unei scheme de creștere a producției interne brute de aproximativ 6 %, rezultat al preferințelor exprimate de guvern în ceea ce privește politica economică. Analizînd nu de mult fundalul pe care se definește cel de al VI-lea plan și tendințele pe care le exprimă, comentatorul economic al ziarului „Le Monde", Pierre Drouin, nota : „Experții au depasionalizat acea dispută asupra coeficientului de creștere care deschisese «stagiunea» pregătirii celui de al VI-lea plan, ei vin în întîmpinarea dorințelor expuse din ce în ce mai apăsat în diferite cercuri și potrivit cărora are mai puțină importanță coeficientul de creștere decît tipul de creștere. Guvernul nu se va bate pentru o zecimală..." În acest spirit, de altfel, a vorbit premierul Chaban-Delmas atunci cînd a expus Consiliului Economic și Social sensul documentului ce avea să-i fie înaintat.

În ceea ce privește problema tipului de dezvoltare economică spre care Franța urmează să se îndrepte, opiniile se grupează în două mari categorii : există partizanii prioritații dezvoltării industriale propriu zise și partizanii prioritații echipamentelor colective. În realitate, există o strînsă interdependență între acești doi termeni ai dezvoltării : o creștere a potențialului industrial, pentru a fi realmente dinamică și eficientă, trebuie în mod necesar să meargă mînă în mînă cu asigurarea a ceea ce se desemnează sub denumirea globală de echipamente colective și care cuprinde de la asigurarea sistemelor de comunicații rutiere, feroviare, portuare, la construcțiile de locuințe și organizarea transporturilor urbane colective. Pornind de la ideea că „dialectica creștere vie — funcții colective" este problema centrală căreia trebuie să-i răspundă raportul asupra opțiunilor Planului, de la constatarea că sporirea populației active și preocuparea de a asigura deplina folosire a mîinii de lucru impun o dezvoltare puternică, de la întrebarea ce fel de politică economică va trebui adoptată în aceste condiții, Pierre Drouin, pe care l-am mai citat, face o observație interesantă. „Originalitatea poziției experților Planului, notează el, constă în faptul că ei întorc spatele unei anumite tradiții keynesiste, foarte puțin pusă la îndoială pînă acum în administrația franceză". Este vorba, concret, de vechea tendință de a determina creșteri ale producției prin stimularea cererii interne — ceea ce ducea implicit, și la creșteri ale importului, deci la situații defavorabile echilibrului financiar în raport cu străinătatea. De data aceasta, Planul își propune să dinamizeze producția, stimulînd, nu cererea pieței, ci oferta din partea întreprinderilor franceze, și îndeosebi din partea celor care au de luptat cu concurența străină. Iar în ceea ce privește păstrarea unui control al pieței interne, se afirmă intenția de a nu mai acționa printr-o politică pe care cei direct vizați o puteau numi „de poliție a salariilor", ci prin supravegherea și printr-o influențare constantă a prețurilor.

În ambele domenii — ca și în altele, pentru buna desfășurare a unui plan de dezvoltare economică — un rol considerabil revine gospodăririi finanțelor. De aceea, expunerea de săptămîna trecută a ministrului de resort, Valéry Giscard d'Estaing, în Adunarea Națională, a fost urmărită cu interes. Așa cum era de așteptat, vorbitorul a făcut un bilanț pozitiv al planului de redresare. Preocupat mai cu seamă să înfățișeze acest bilanț ca un început de drum, ministrul a definit în termeni măsurați rezultatele obținute — situația monetară externă : datoriile pe termen scurt la bănci străine, integral rambursate (datoriile pe termen scurt la bănci franceze, simțitor reduse) ; comerț exterior : deficitul a fost înlăturat, s-a realizat o situație de echilibru ; exportul : ameliorat, dar comerțul exterior francez e încă „prea vulnerabil la mișcările de conjunctură" ; prețurile pe piața internă : „ritmul de creștere e încă foarte ridicat, dar se încetinește" ; sarcini de viitor : „trebuie să terminăm procesul de dezinflație" etc. — iar la unele capitole (dezvoltare industrială, perspectivele comerțului, de pildă) a enunțat alternativele existente și, în raport cu acestea, punctele de vedere al guvernului — în spiritul „raportului asupra opțiunilor Planului". Pregătind astfel mai cuprinzătoarea dezbatere parlamentară, care va avea loc în iunie, asupra liniilor directoare ale politicii economice a Franței în perioada 1971—1975.

Florica ȘELMARU

Prognoze economice pentru deceniul 1970-1980

Disparităţi şi rivalităţi intercapitaliste (II)

Conf. univ. Gheorghe Badrus
doctor în economie

„Explozia" calculatoarelor

După cum se ştie, una din trăsăturile distinctive, caracteristice ale progresului tehnic contemporan este utilizarea pe scară tot mai largă a **calculatoarelor electronice,** pătrunderea lor în producţie, în activitatea bancară, în munca administrativă şi în alte domenii. Asistăm la o adevărată explozie în privinţa creşterii parcului şi perfecţionării maşinilor electronice de calcul. Evoluţia, situaţia actuală şi previziunile în privinţa raporturilor de forţe între ţările capitaliste dezvoltate sînt oglindite în tabelul nr. 6.

TABELUL NR. 6

EVOLUŢIA PARCULUI DE CALCULATOARE

	1959	1964	1969*	1975
S.U.A.	2 034	15 867	68 500	170 000
R. F. a Germaniei	94	996	5 900	31 000
Franţa	20	775	4 900	30 000
Anglia	110	934	3 800	25 000
Italia	16	429	3 200	15 000
Japonia	11	767	5 100	40 000

*) estimări

(Sursa : „Unde se află piaţa informaticii?", Expansion, iulie—august, 1969, p. 96—105).

Cifrele de-a dreptul spectaculoase arată că în numai 10 ani (1959—1969) parcul de calculatoare instalate a crescut de 33 ori în S.U.A., de 74 de ori în ţările Pieţei comune şi Anglia şi de 500 ori în Japonia. Ca urmare a ritmurilor galopante, au fost atenuate marile discrepanţe existente cu un deceniu în urmă şi s-a creat o anumită apropiere între ţările cuprinse în tabelul de mai sus, exceptînd S.U.A., al căror parc de calculatoare este de 3 ori mai mare decît al celorlalte 5 ţări luate la un loc. Previziunile pentru următorii 5 ani arată : a) ascensiunea continuă a Japoniei, care va întrece R.F.G. la numărul de calculatoare, ajungînd pe locul al doilea ; b) dezvoltarea rapidă a parcului de calculatoare al Franţei, care va fi în 1975 aproape egal cu cel al R.F.G. ; c) creşterea decalajului dintre Anglia şi Italia în favoarea primei ; d) reducerea decalajului dintre S.U.A., pe de o parte, şi celelalte 5 ţări, pe de altă parte.

Este greu de spus cum va evolua situaţia după 1975, deoarece nu pare probabil să se menţină în anii următori ritmurile foarte înalte din ultimul deceniu, dar nu e mai puţin adevărat că maşinile electronice de calcul vor intra tot mai adînc în viaţa de zi cu zi a oamenilor, vor fi utilizate larg în producţie pentru informaţii, calcule, luarea deciziilor, traduceri, analize, diagnostic medical, în învăţămînt şi în alte domenii pentru asistenţă intelectuală şi profesională etc. Utilizarea tot mai largă a calculatoarelor va duce, după cum se prevede, încă în acest deceniu, la apariţia băncilor informaţionale (sau de date), menite, pe de o parte, să primească, să clasifice şi să înmagazineze informaţii, iar pe de altă parte, să le furnizeze cu o promptitudine neegalată, servind astfel la fundamentarea deciziilor şi scurtarea timpului de adoptare a lor. În R. F. a Germaniei, unde se aplică un program pentru promovarea cercetării şi dezvoltării în domeniul prelucrării datelor pe perioada 1967—1971, se prevede crearea unei reţele de bănci de date. Aceste fenomene şi altele asemănătoare vor întreţine un nivel ridicat al cererii pentru industria tînără şi de mare perspectivă a calculatoarelor electronice.

În aer, pe pămînt şi pe apă

O dezvoltare rapidă, însoţită de anumite restructurări, vor cunoaşte **transporturile.** Introducerea avioanelor cu reacţie ca mijloc de transport de masă, extinderea reţelei de autostrăzi, lansarea navelor portcontainer au determinat — mai întîi în S.U.A. şi apoi în Europa occidentală — înlăturarea căilor ferate de pe locul de frunte pe care l-au deţinut atîtea decenii şi micşorarea importanţei lor. În domeniul transporturilor aeriene, noile avioane gigantice, ca Boeing 747, Concorde, care par să se bucure de succes, vor cuceri probabil în anii următori liniile intercontinentale occidentale, utilizarea lor fiind însoţită de aceea a aerobuzelor care vor permite transportul aerian al containerelor standardizate şi, probabil, al vehiculelor aeriene cu decolare verticală. Se prevede ca transportul aerian de mărfuri între ţările Europei occidentale să crească cu peste 100 la sută pînă în 1975 şi apoi de încă două ori pînă în 1980 [16].

În transportul rutier se vor înregistra noi progrese. După unele aprecieri, în Europa occidentală reţeaua de autostrăzi se va extinde de la peste 11 200 km în 1968 la circa 29 000 km în 1980, iar numărul de vehicule comerciale va spori în acest timp cu 60 la sută [17]. Evoluţia numărului de automobile este reflectată în cifrele de mai jos (tabelul nr. 7).

Rezultă că, în ciuda ritmurilor diferite de creştere, la sfîrşitul actualului deceniu ierarhia ţărilor capitaliste dezvoltate în privinţa parcului de automobile va rămîne neschimbată faţă de 1967. S.U.A. continuînd să deţină primul loc ca şi în producţia de automobile, iar Japonia ultimul — deşi acum se află pe locul al doilea în producţie.

Firmele ocupate în transportul feroviar caută, nu fără succes, să recîştige terenul atît în transportul comercial, cît şi în cel de călători. Fără îndoială că în anii următori se va extinde containerizarea, care oferă însemnate avantaje economice, paralel cu introducerea unor tipuri de trenuri de mare viteză (în Franţa trenul cu motor linear cu propulsie prin reacţie al firmei Jeumont-Schneider poate realiza pe oră circa 300 km, iar noul tren rapid al Căilor Ferate Britanice peste 200 km).

După cît se pare, pînă la sfîrşitul deceniului, transportul tradiţional pe apă nu va fi înlocuit cu vreun alt sistem mai economic, ceea ce — alături de expansiunea comercială — va întreţine avîntul acestei ramuri. Probabil că se va menţine tendinţa din ultimii ani de a produce şi folosi tancuri petroliere şi vase de transport specializate de mare tonaj (se estimează, de pildă, că tonajul tancurilor petroliere va trebui să fie în 1980 de trei ori mai mare decît în 1966) [18] ; totodată, se vor îmbunătăţi instalaţiile portuare, se va extinde utilizarea navelor cu pernă de aer. Dife-

[16] „Financial Times", 16 decembrie 1969, p. 18—20.
[17] Ibidem.
[18] ZOSEN, nr. 6, septembrie 1969, p. 14—21.

ritele prognoze apreciază unanim că Japonia va continua să se afle ferm pe primul loc în construcția de nave.

Datele actuale și cele previzionale lasă să se întrevadă o dezvoltare impetuoasă a **telecomunicațiilor,** determinată de cerințele vieții economice moderne, care scurtează timpii de decizii și înmulțește necesarul de informații, impune cunoașterea operativă a evoluției diferiților factori și difuzarea operativă a hotărîrilor luate ; la acestea se adaugă necesitatea de a ține pasul cu progresele în domeniul calculatoarelor, cu cerințele extinderii metodelor de învățămînt bazate pe utilizarea televiziunii. De pe acum, unele din realizările tehnologiei spațiale sînt utilizate în domeniul telecomunicațiilor, avînd perspective să se perfecționeze. Se prevede ca în anii 1972—1973 să se lanseze un nou satelit pentru telecomunicații — Intelsat IV cu 5 000 de circuite și o greutate de 500 kg (pentru comparație — Intelsat I din 1965 avea 200 de circuite), iar în 1975 va fi lansat Intelsat V cu 40 000 de circuite. În acest fel, legăturile intercontinentale care în 1965 se efectuau numai prin cabluri submarine vor fi sporite de 400 de ori.

Toate aceste modificări ce vor avea loc în producția materială, oglindind schimbări în diviziunea internațională a muncii, întărirea pozițiilor unor țări și slăbirea altora, vor determina noi înfruntări concurențiale, dispute între monopoluri pentru acapararea unor resurse de noi materii prime și de piețe de desfacere.

TABELUL NR. 7

PARCUL DE AUTOMOBILE

	Numărul automobilelor (în milioane)		Creșterea 1967—1980
	1967	1980	(în procente)
S.U.A.	78,3	122,6	56,6
R.F.G.	10,3	24,3	135,9
Franța	10,4	21,4	165,8
Anglia	9,6	19,9	107,3
Italia	6,4	17,3	170,3
Japonia	2,8	14,3	410,7

(Sursa : „World Petroleum" ,noiembrie 1969, p. 16 D)

Perspectivele decalajului în producția de cunoștințe științifice

Una din caracteristicile majore ale progresului forțelor de producție și, în același timp, un factor esențial al creșterii economice, care conferă noi fațete inegalității dezvoltării țărilor capitaliste avansate este participarea activă, devenită indispensabilă, a **cercetării științifice** la progresul tehnic și economic. Se poate afirma cu siguranță că în viitorul deceniu se va accelera procesul de schimbare a funcției sociale a științei și de integrare a sa în sistemul forțelor productive. Totodată, progresele științei și tehnologiei vor genera noi ramuri, cum este industria marină (oceanică), destinată să valorifice bogățiile submarine, ramură în care S.U.A. și R.F.G. caută de pe acum să-și creeze o bază de pornire înaintea altor țări.

După cum se știe, în prezent între S.U.A. și celelalte țări capitaliste dezvoltate există un considerabil decalaj în domeniul științific și tehnic, care a dat naștere unei ample literaturi și mai ales unei justificate îngrijorări în rîndurile economiștilor, oamenilor de afaceri și politicienilor din Europa occidentală. Decalajul în potențialul de cercetare, în producția de cunoștințe științifice este ilustrat de faptul că cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare reprezintă, potrivit estimărilor pentru 1970, în S.U.A. 4,6 la sută din produsul național brut, iar în Franța, R. F. a Germaniei, Anglia și Suedia numai 2,5 la sută [19]. Cheltuielile totale pentru cercetare ale fiecăreia din puterile capitaliste din Europa occidentală reprezintă numai 5—10 la sută din cele ale S.U.A. ; raportate la numărul populației, ele se ridică în S.U.A. la 93 dolari pe locuitor, iar în cele patru țări de mai sus la 24 dolari, adică de aproape 4 ori mai puțin. Potrivit unor date referitoare la anul 1964, cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare pe o persoană din institutele de cercetări — indicator deosebit de important — se ridicau în S.U.A. la 19 300 dolari, în Anglia — 11 000 dolari, în Franța — 10 000 dolari și în R.F.G. — 7 700 dolari, ilustrînd inegalitățile dintre aceste țări [20]. După unele aprecieri, întîrzierea țărilor Europei occidentale față de S.U.A. în domeniul tehnico-științific ar fi de circa 15 ani.

Problema nu se reduce la potențialul de cercetare, ci, pentru a obține o eficiență ridicată și a ține pasul cu progresul rapid contemporan, trebuie adoptate **metode** avansate, moderne, de aplicare a cunoștințelor științifice, de dirijare a științei și de valorificare a bazei materiale și a personalului. Or, se pare că tocmai în acest domeniu Statele Unite aplică modalități și soluții care le permit utilizarea mai eficientă din punct de vedere economic a posibilităților proprii, precum și a unei părți din potențialul existent sau format în alte țări.

Perspectivele decalajului tehnologic dintre S.U.A. și Europa occidentală sînt apreciate în mod diferit. Unii cercetători optimiști consideră că el se va reduce, ceea ce este pe deplin posibil în condițiile creșterii eforturilor pentru cercetare din partea țărilor vest-europene și ale adoptării pe scară largă a metodelor mai eficiente de conducere și gestiune. În acest sens pledează, de pildă, faptul că în 1970 ponderea cheltuielilor pentru cercetare în produsul național brut se va ridica la circa 3 la sută în R. F. a Germaniei : în această țară se aplică un program al punctelor-cheie, menit să stimuleze cercetarea în ramuri considerate de mare importanță, inclusiv în domeniul militar. În Franța, guvernul elaborează programe de cercetare de lungă durată, își orientează politica spre ramurile determinante din punct de vedere al structurii, sprijină între altele aplicarea „planului calcul", destinat să întărească pozițiile competitive și exporturile de calculatoare moderne franceze, statul preluînd asupra sa finanțarea cercetărilor costisitoare și riscurile inerente acestora. În Anglia, statul a luat importante măsuri organizatorice și financiare de separare a cercetării fundamentale de cea aplicativă, de întărire a Ministerului Tehnologiei ca instrument în conducerea cercetării și dezvoltării (a preluat aceste domenii în construcțiile de mașini, electronică, construcții navale, industria aeronautică, energia nucleară și un număr însemnat de laboratoare și uniuni de cercetare, dispunînd de aproape trei sferturi din totalul cheltuielilor guvernamentale pentru cercetare și dezvoltare), urmărind modernizarea și raționalizarea ramurilor cheie ale industriei. În Japonia, guvernul construiește un centru de cercetări științifice care va costa circa 1,6 miliarde dolari, fiind deservit de nu mai puțin de 160 000 persoane. Toate acestea arată că pe tărîmul esențial al revoluției științifico-tehnice — cel al cercetării — competiția dintre țările capitaliste dezvoltate va fi însoțită de intensificarea capitalismului monopolist de stat.

Sînt și date care nu sînt de natură să confirme perspectiva reducerii decalajului tehnologic dintre S.U.A. și partenerii lor. Astfel, în 1969, pe ansamblul industriei S.U.A. s-au prevăzut cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare în valoare de 19,2 miliarde dolari, cu 9 la sută mai mult decît în anul precedent ; se apreciază că pînă în 1972 ele vor spori cu 20 la sută, ajungînd la 23 miliarde dolari, adică de circa 20 ori mai mult decît în 1945 [21]. Semnificativ este faptul că ramurile care pînă acum s-au aflat în frunte vor continua să dețină ponderea cea mai mare în totalul cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare. Paralel cu creșterea cheltuielilor pentru laboratoare și echipament, în perioada 1969—1972 va spori numărul cercetătorilor și al inginerilor cu 12,5 la sută, adică cu circa 4 la sută pe an, ritm ce este superior celui din ultimii 10 ani [22]. Rezultatele acestei dezvoltări a cercetării științifice se vor concretiza în apariția de produse, procedee și utilaje noi, în faptul că în 1972 circa 16 la sută din totalul desfacerilor de mărfuri din S.U.A. vor reveni produselor noi (adică acelea care n-au mai fost fabricate în 1968 sau au fost transformate în asemenea măsură, încît pot fi apreciate ca noi). Alte prognoze consideră că totalul cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare ale S.U.A. va atinge în 1982 suma de 55,5 miliarde dolari, cu 132 la sută mai mult decît în 1967 [23]. Prognozele nu întrevăd o atenuare a eforturilor S.U.A. pentru cercetarea științifică, ci numai o schimbare a structurii lor în sensul creșterii ponderii cheltuielilor pentru cercetarea fundamentală și al reducerii părții destinate dezvoltării. Toate acestea, evident, nu sporesc șansele celorlalte țări capitaliste dezvoltate de a se apropia de S.U.A.

[19]) „Hommes et Techniques", noiembrie 1969, p. 960—963.

[20]) Elfriede Bunk, Joachim Klatte, Heinz Kretzschmar : „Potențialul științific al principalelor puteri din Europa occidentală", în „Deutsche Aussenpolitik" nr. 5/1969.

[21]) Mc Graw Hill Survey Business, Plans for Research and Development. Expenditures 1969—1972.

[22]) Ibidem.

[23]) The American Economy. Prospects for Growth through 1982, Ed. Mc Graw Hill.

(Va urma)

Solidaritate cu lupta popoarelor din Indochina

prof. univ. Tudor Ionescu

19 mai. Ziua solidarității internaționale cu popoarele din Vietnam, Cambodgia și Laos. Ziua în care, cu 80 de ani în urmă, s-a născut Ho Și Min, marele fiu al poporului vietnamez.

Numele lui Ho Și Min este indisolubil legat de întreaga luptă dusă de poporul vietnamez, în ultima jumătate de secol și mai bine, pentru eliberarea națională și socială, pentru înfăptuirea aspirațiilor de dezvoltare de sine stătătoare, înflorire și progres. Amintirea sa, idealurile sale luminoase sînt un prilej de a evoca lupta pentru independență și libertate a popoarelor din peninsula indochineză, luptă ce înscrie una din cele mai eroice pagini ale istoriei contemporane.

Sînt peste șapte ani de cînd poporul vietnamez, prin jertfe inimaginabile, înfruntă cu vitejie legendară mașina de război a Statelor Unite ale Americii. În Laos s-au intensificat acțiunile militare americane începute cu patru ani în urmă, împotriva forțelor patriotice. Iar recent, flăcările războiului s-au extins și asupra Cambodgiei. Mii și mii de vieți omenești sînt pierdute, bunuri și valori materiale distruse ; pacea internațională este grav primejduită.

Intervenția americană în Vietnam, Laos și Cambodgia constituie o încălcare flagrantă a Acordurilor de la Geneva privind restaurarea păcii în Indochina, acorduri prin care popoarelor vietnamez, laoțian și cambodgian le-au fost garantate suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială.

Prevederile acestor acorduri au rămas însă pe hîrtie. Evoluția ulterioară a evenimentelor demonstrează limpede încălcarea acestor prevederi de către guvernanții de la Saigon sprijiniți direct de Statele Unite ale Americii. Alegerile generale au fost sabotate, linia de demarcație a devenit graniță între locuitorii din Nord și din Sud ai aceluiași popor. Statele Unite împinzînd între timp Vietnamul de sud cu baze militare și deplasînd de aici, de-a lungul anilor, o armată care a ajuns să depășească o jumătate de milion de oameni.

Poporul vietnamez a trecut la o luptă de apărare crîncenă pentru apărarea și salvgardarea intereselor sale cele mai legitime. În această luptă Vietnamul eroic a cucerit numeroase victorii ; nimic nu a reușit să înfrîngă dîrzenia patrioților vietnamezi.

După Vietnam și Laos, Cambodgia a devenit acum cel mai recent teatru al operațiunilor de luptă. Apariția noilor elemente de încordare din această regiune, consecință directă a intensificării și extinderii acțiunilor agresive ale imperialismului american împotriva popoarelor din Indochina și a reacțiunii interne, a stîrnit o profundă îngrijorare în întreaga lume, cea mai vie dezaprobare și condamnare din partea popoarelor. Într-adevăr, evoluția evenimentelor a confirmat gravitatea pericolului pe care îl reprezintă lărgirea conflictului militar din Indochina pentru pacea întregii lumi și pentru lupta dusă de popoarele din această regiune în apărarea și consolidarea libertății și independenței lor,pentru dezvoltarea lor de sine stătătoare, în conformitate cu propriile lor interese.

Fidel principiilor ce-l călăuzesc în activitatea sa internațională, guvernul României socialiste a luat de la început atitudine clară și fermă împotriva agresiunii imperialiste, în favoarea dreptului la existență suverană a poporului vietnamez, acordîndu-i în acest scop întregul și constantul său sprijin moral, politico-diplomatic și material. Luînd poziție împotriva escaladării în Cambodgia, declarațiile din 1 și 5 mai ale guvernului țării noastre exprimă din nou, cu hotărîre, solidaritatea și sprijinul României față de cauza dreaptă a popoarelor din Indochina și încrederea fermă în victoria luptei lor pentru libertate, independență, pace și progres social. „Subliniind că aceste noi acțiuni agresive provoacă o profundă îngrijorare, aduc serioase prejudicii eforturilor popoarelor pentru conviețuire pașnică, înțelegere și colaborare internațională, creează noi pericole pentru pace atît în Asia de sud-est cît și în lumea întreagă, — se spune în declarație — guvernul Republicii Socialiste România le condamnă în modul cel mai categoric și cere să li se pună capăt. Este necesar să fie curmată agresiunea Statelor Unite în Vietnam, să se înceteze definitiv bombardarea teritoriului Republicii Democrate Vietnam, să fie retrase trupele americane și saigoneze din Cambodgia, să înceteze acțiunile militare îndreptate împotriva forțelor patriotice din Laos".

Guvernul Republicii Socialiste România a luat cunoștință cu satisfacție de întrunirea conferinței la nivel înalt a popoarelor din Indochina și a salutat înțelegerea privind hotărîrea popoarelor respective de a colabora între ele în apărarea libertății și independenței fiecărei țări, pe baza respectului reciproc, în lupta împotriva agresiunii imperialiste.

Așa cum a mai declarat, guvernul român, dînd expresie sentimentelor întregului popor al țării noastre, consideră că popoarele vietnamez, laoțian și cambodgian trebuie să fie lăsate să-și rezolve singure problemele în conformitate cu voința, aspirațiile și interesele lor, fără nici un amestec din afară.

Eroica rezistență a poporului vietnamez împotriva agresiunii S.U.A., lupta forțelor patriotice din celelalte părți ale peninsulei demonstrează cu toată tăria că, în zilele noastre, orice încercare inclusiv pe calea armelor, de a impune altor popoare dominația străină, este sortită eșecului, că un popor hotărît să-și apere cu orice preț libertatea, demnitatea și ființa națională nu poate fi înfrînt, oricît de mari ar fi forțele agresorului imperialist. Realitățile inexorabile arată — așa cum se subliniază și în declarația guvernului nostru —că singura soluție care se impune pentru salvgardarea păcii în această regiune este respectarea întocmai a acordurilor de la Geneva din 1954, retragerea tuturor trupelor americane intervenționiste și ale aliaților lor din țările peninsulei Indochina, încetarea oricăror acțiuni agresive și a oricărui amestec în treburile interne ale popoarelor din această zonă, recunoașterea dreptului lor sacru de a-și reglementa singure problemele, așa cum cred de cuviință.

Poate niciodată de la cel de-al doilea război mondial încoace opinia publică internațională nu s-a manifestat atît de hotărît împotriva unei acțiuni ostile păcii așa cum s-a manifestat împotriva agresiunii americane din peninsula indochineză. Într-un front larg, intervenția americană este condamnată de toate țările socialiste, de majoritatea popoarelor lumii, de cercuri influente și chiar guvernamentale din însești țările aliate Statelor Unite ; o imensă mișcare în favoarea încetării războiului se extinde în Statele Unite ale Americii, în rîndul ei incluzîndu-se cele mai largi pături ale societății. În lupta sa dreaptă, poporul vietnamez, poporul laoțian și poporul cambodgian se bucură de sprijinul din ce în ce mai hotărît și eficient exprimat al acelui factor major care acționează astăzi pe arena vieții politice internaționale : opinia publică.

Lupta dreaptă a popoarelor Indochinei este sprijinită cu fermitate de poporul României socialiste, care și-a pus la baza întregii sale politici externe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, principii care se afirmă tot mai puternic în relațiile internaționale contemporane ca singura temelie a unei colaborări pașnice și rodnice. Întronarea fermă a acestor principii în relațiile dintre state reprezintă în concepția guvernului țării noastre calea esențială spre însănătoșirea atmosferei internaționale, spre promovarea unor relații interstatale corespunzătoare intereselor reale ale popoarelor și contribuind la restrîngerea sferei de acțiune a raporturilor și practicilor pe care vrea să le impună imperialismul.

Asigurarea păcii în lume impune ca un imperativ major încetarea războiului din Vietnam și din celelalte țări ale peninsulei indochineze. Guvernul român, întregul nostru popor își exprimă solidaritatea sa internaționalistă cu eroicul popor vietnamez, cu popoarele din Laos și Cambodgia și le asigură de sprijinul și ajutorul lor multiplu pentru realizarea idealurilor legitime de independență și suveranitate națională, de pace și progres.

Universitățile americane și războiul din Indochina

Ciocnire între studenți și poliție la Universitatea din Minnesota

„În inima Americii patru studenți ai universității din Kent au fost uciși de starea de spirit violentă a societății noastre. Sîntem tot atît de vinovați de uciderea lor cum am fi dacă am fi apăsat noi înșine pe trăgaciul puștilor Gărzii naționale".

Senatorul Edward KENNEDY

„Peste 4 000 de pușcași marini și parașutiști au fost dislocați la Universitatea Yale".

„Înalte oficialități ale Departamentului justiției, armatei, F.B.I.-ului și serviciului secret au ținut o ședință pentru stabilirea strategiei. Ministrul justiției, John Mitchell, a cerut să fie trimise trupe federale. După ce guvernatorul statului Connecticut a făcut o cerere formală în acest sens, trupele federale au fost trimise la baza aeriană Westover din Massachusetts și la baza Quonset din Rhode Island, pentru a fi pregătite pentru orice eventualitate. Circa 2 500 de membri ai Gărzii naționale din Connecticut au fost dislocați la New Haven".

„La Universitatea de stat din Ohio, luptele au continuat sporadic două zile. Cînd bătălia a luat sfîrșit fuseseră arestate 640 de persoane și se înregistraseră 130 de răniți. Au participat 1 800 de membri ai Gărzii naționale. Poliția a făcut cunoscut că a folosit gaze lacrimogene în valoare de 15 000 de dolari".

Aceste rapoarte semănînd perfect cu niște comunicate de război sînt anterioare incidentelor de la Universitatea Kent, din Ohio, unde Garda națională a împușcat mortal doi studenți și două studente și a rănit mulți alții. Am putea reproduce asemenea rapoarte pe pagini întregi. Studenții americani erau tratați, în incinta propriilor lor universități, ca o forță armată inamică. De ce ? Pentru că protestau. Pentru că cereau încetarea intervenției americane în Vietnam. Pentru că nu erau de acord cu stagnarea în materie de asigurare a drepturilor civile. Pentru că voiau să determine o examinare aprofundată a nevoilor și a aspirațiilor tinerei generații. Pentru că erau iritați de incertitudinile care planează asupra viitorului ei. Revendicarea lor majoră era pacea. Li se răspundea, aproape automat, cu gaze lacrimogene, bastoane de cauciuc și chiar cu gloanțe. Forurile cele mai înalte ale țării vorbeau despre universități ca despre niște „corturi de circ sau centre psihiatrice pentru copiii supraprivilegiați, subdisciplinați, irresponsabili, ai unor prea îngăduitori oameni înstăriți și blazați" (vicepreședintele Spiro Agnew). „Dacă e nevoie de o baie de sînge pentru a pune capăt demonstrațiilor din universități, să trecem la acțiune" (Ronald Reagan, guvernatorul Californiei). La mica și tradițional liniștita Universitate Kent din statul Ohio, Garda națională a tras într-o mulțime de studenți pașnici dar nemulțumiți. „E aproape de necrezut că cea mai cumplită tragedie decurgînd din opoziție față de războiul din Vietnam s-a produs în însăși inima Americii, scria «The Washington Post». Universitatea Kent se află în centrul țării, acolo unde cei ce nesocotiseră incidentele anterioare afirmau că domnesc rațiunea și moderația și că poate fi găsită marea masă a studenților tăcuți. Și totuși acolo au murit cei patru studenți". Să fi fost oare incitați soldații de cuvintele lui Reagan și de cuvintele vicepreședintelui Agnew potrivit căruia „stînga criminală nu are ce căuta în cămine, locul ei e în penitenciare ?" Un membru al guvernului american, Robert Finch, ministrul sănătății, învățămîntului și asistenței publice, a răspuns afirmativ la o întrebare în acest sens formulată de un participant la demonstrația care a avut loc la 10 mai în fața Casei Albe : da, asemenea declarații „au contribuit la înfierbîntarea atmosferei în care au fost uciși studenții de la Kent".

Se cunoaște ceea ce a urmat : sute de universități și colegii de pe întreg întinsul Statelor Unite și-au închis simultan porțile. Președinții uinversităților, profesorii, s-au alăturat protestului unanim al studenților. Două acte brutale veniseră să zdruncine, aproape simultan, comunitatea academică a țării : în primul rînd, neprevăzuta și total nejustificata escaladare a războiului din Indochina, prin invadarea Cambodgiei ; în al doilea rînd, escaladarea represiunilor antistudențești prin uciderea celor patru tineri protestatari.

Desfășurarea evenimentelor pe frontul intern american a fost prezentată în numărul precedent al revistei. La 12 mai continuau să fie închise pe termen nedefinit 286 de universități și colegii, în timp ce alte 129 fuseseră redeschise oficial de autorități, deși studenții continuau să absenteze. Se știe că Administrația a luat de urgență măsuri pentru a ameliora relațiile sale cu tineretul universitar. Frapează însă faptul că măsurile s-au referit exclusiv la **forma** acestor relații, nu la **fondul** și la cauza reală a divergențelor. Aceasta reiese atît din conținutul conferinței de presă pe care a ținut-o, îndată după aceea, președintele Nixon, cît și din ceea ce a urmat. S-au creat instituții și funcții ad-hoc pentru menținerea unei legături permanente între autorități și studenți, vocabularul oficial s-a îmblînzit brusc, diverși membri ai guvernului și președintele însuși au stat de vorbă cu participanții la marea demonstrație din fața Casei Albe. Dar studenții nu au obținut cîștig de cauză. Ei protestaseră împotriva extinderii războiului din Indochina, împotriva intervenției în Cambodgia, nu protestaseră doar pentru a obține dreptul de a protesta. Pînă acum, însă, acțiunile lor nu par a se fi repercutat asupra politicii americane față de Asia de sud-est. Ca atare, palcativele la care s-a recurs nu-i vor liniști. După cum scria „The New York Times", „Studenții sînt profund preocupați de problemele războiului și ale demnității umane și nu vor fi satisfăcuți de o tăcere silită".

Fapt este că demonstrațiile continuă. Violențele, de asemenea. Din nou au fost uciși doi studenți — de data aceasta negri, de la Universitatea Jackson din Mississippi. Ca atare, principala preocupare a studențimii este acum eficiența acțiunilor ei. Predominant, la ultima manifestație de la Washington, a fost tineretul universitar serios, sobru, cu o ținută modestă și îngrijită, fără extravaganțe vestimentare sau de limbaj. Erau tinerii care vor forma intelectualitatea de mîine, viitorii ingineri, medici și profesori ai Americii. Semănau perfect cu cei care au asigurat victoria lui Eugene McCarthy în alegerile preliminare din Wisconsin. Problema fundamentală este de a ralia o majoritate a poporului american împotriva războiului din Vietnam. Acum, studenții americani încep să înțeleagă că pentru a-i zdruncina din inerție pe cei numiți de președintele Nixon „majoritatea tăcută", este nevoie să-și adapteze

Urmele cartușelor trase asupra căminului studențesc de la Colegiul Jackson

comportarea și aspectul exterior în așa fel încît să nu-i șocheze pe cei pe care vor să-i atragă. Este, deocamdată, o tendință între altele. Ea nu exclude manifestările violente ale altor reprezentanți ai studențimii.

■

„Studenții se îndreaptă de la demonstrațiile politice spre organizarea politică și, în ultimă instanță, această tendință se va putea dovedi a fi principala consecință internă a invaziei în Cambodgia".

James RESTON

Învățămîntul superior se desfășoară în Statele Unite în 1 500 de colegii și universități la care învață vreo șapte milioane de tineri. Alte zece milioane de persoane — profesori, cadre didactice, personal administrativ și de deservire — sînt legate, prin munca lor, de învățămîntul superior american. Lumea universitară nu a resimțit însă pînă acum nevoia de a se organiza pe plan național. Există numeroase asociații și grupări studențești cu obiectivele cele mai diverse, metodele folosite în urmărirea acestor obiective sînt și ele foarte diverse, dar tineretul studios nu s-a manifestat încă niciodată ca o forță unitară, compactă. Campania electorală în favoarea candidaturii senatorului Eugene McCarthy, din vara anului 1968, a fost cea mai amplă acțiune coordonată și eficientă a unei părți a studențimii. Reacția spontană provocată în colegiile de pe întreg întinsul Statelor Unite de intervenția militară americană în Cambodgia și de uciderea celor doi băieți și a celor două fete de la Universitatea din Kent i-a surprins, prin proporțiile ei, chiar și pe participanți. Ei au început să-și dea seama că pot reprezenta o forță influentă în stat, cu condiția de a găsi cele mai eficiente căi de acțiune. Și astfel a apărut o nouă orientare, cu posibile repercusiuni importante asupra vieții politice americane în ansamblul ei. Universitatea Princeton a anunțat că își va închide temporar porțile în toamnă, în preajma alegerilor pentru Congres, astfel încît studenții să poată participa la campaniile electorale ale candidaților care se pronunță pentru încetarea intervenției americane în Indochina. Alte universități și colegii intenționează să procedeze la fel. Consiliul învățămîntului superior din New York a sugerat ca, în noiembrie, studenții să aibă o vacanță de două săptămîni pentru a participa la campania electorală. Universitățile Yale și Notre Dame vor proceda la fel. Președintele Universității Duke a anunțat că studenții vor fi liberi în același scop o săptămînă.

Ziarul „The New York Times" citează o serie de oameni politici din ambele partide, cum sînt primarul New Yorkului John Lindsay, senatorii McGovern și Hatfield care ar fi bucuroși să colaboreze, pe plan politic, cu studențimea. De notat declarația unui membru republican al Camerei Reprezentanților, Frank Horton, care a făcut cunoscut că studenții l-au convins să nu mai sprijine politica guvernamentală față de războiul din Indochina. „Studenții, scrie Joseph Kraft în «International Herald Tribune», pot transforma alegerile preliminare și alegerile pentru Congres, din toamnă, într-un adevărat referendum asupra Vietnamului — un referendum care îi va pune în dificultate pe toți cei ce au sprijinit războiul". Tendința pare a fi de a nu mai risipi eforturile, de a pune accentul pe eficiență. Forța potențială este uriașă. O anchetă întreprinsă recent de Comisia Carnegie pentru învățămîntul superior în rîndurile a 60 447 de cadre universitare a arătat că majoritatea acestora sînt de acord cu Kingman Brewster în ceea ce privește atitudinea studenților față de marile probleme politice. Chiar și cei mai puțin militanți dintre ei, arătase președintele Universității Yale, se întreabă de ce nu se acordă atenția cuvenită problemelor fundamentale, în timp ce „în Vietnam, măcelul continuă fără nici o perspectivă de a lua sfîrșit, săracii devin tot mai săraci, iar străduința de a realiza egalitatea rasială este redusă la limitele minime ale obligațiilor constituționale".

Comunitatea academică — profesorii fiind alături de studenți — a ieșit mai întîi în stradă, s-a numărat, a căpătat conștiința de sine, iar acum se pregătește să se manifeste pe scena politică. Cîteva prime acțiuni semnificative : un grup de 60 de profesori de la facultatea de drept de la Harvard a trimis fiecărui membru al Congresului în parte o scrisoare colectivă prin care se cer măsuri legislative de natură să determine accelerarea retragerii forțelor americane din Indochina. „Războiul din Vietnam a dezbinat poporul nostru, se spune în scrisoare. Daunele pe care războiul din Vietnam le provoacă atît intereselor noastre interne cît și intereselor noastre internaționale depășesc cu mult orice eventual dezavantaj al unei retrageri rapide și consecvent desfășurate a forțelor americane din Indochina". Mereu alte grupuri de profesori și studenți cer să stea de vorbă cu reprezentanți autorizați ai Administrației. Henry Kissinger s-a întîlnit mai întîi cu 39 de membri ai Universității Stanford (care au conferit ulterior și cu subsecretarul apărării David Packard) apoi cu o delegație a foștilor săi colegi de la Harvard. Grupuri de studenți de la universitățile Yale și Brandeis conduse de președinții respectivelor universități au conferit cu congressmeni.

Amploarea se transformă acum în profunzime. „Evenimentele din mai" tind să capete în Statele Unite semnificații și consecințe încă imprevizibile.

Felicia ANTIP

reflector

VIITORUL INSULELOR CANARE

Nu de mult, arhipelagul insulelor Canare a fost cedat de către guvernul spaniol Statelor Unite, devenind în acest fel o vastă bază strategică în imediata vecinătate a Africii. Organizația Unității Africane și alte state de pe acest continent au precizat în mod clar că „insulele Canare sînt parte integrantă a Africii și nu a Spaniei, iar locuitorii din insule au dreptul la autodeterminare ca și celelalte popoare din teritoriile aflate încă sub dominație colonială". Începînd din anul 1960, în arhipelagul insulelor Canare a luat ființă Mișcarea pentru Autodeterminare și Independență a arhipelagului canarian (M.P.A.I.A.C.) și în 1962 au avut loc primele manifestații ale locuitorilor din orașul Las Palmas în favoarea independenței insulelor.

Deși arhipelagul insulelor Canare și Rio de Oro dispune de imense resurse naturale, necesare dezvoltării lor, aspectul strategic este mai important la ora actuală pentru Spania și alte țări occidentale. Recent, N.A.S.A. a instalat la Maspalomas în Insula Grande Canare o bază vitală pentru proiectele ei, specializată în teleghidaj și telemăsurători ale sateliților spațiali și strategici lansați de S.U.A. Mai mult, aeroporturile de pe insule au fost amenajate pentru a putea primi toate tipurile de avioane militare, inclusiv cele de tip B-52. Astfel, ele au devenit un fel de „port-avioane fixe" de pe care se desprind avioanele care supraveghează, curent, printre altele, țările africane independente.

Amintitele bogății ale acestor colonii nu sînt însă inepuizabile. Exploatate în mod intens și masiv de firmele străine, ele riscă să se epuizeze. Implicațiile de moment sînt și mai mari. Fosfatul produs în minele Bou-Craă a determinat o scădere considerabilă a prețului fosfatului pe care îl exportă țările maghrebiene — acesta fiind unul din produsele de bază în comerțul exterior al statelor amintite. Recent, Antonio Cubillo, unul din conducătorii M.P.A.I.A.C., propunea în numele mișcării pe care o conduce ca, după acordarea independenței, insulele Canare și Rio de Oro (280 000 km²) să se unească într-o federație, modalitate care constituie „singura soluție viabilă pentru această zonă geografică și pentru popoarele care o locuiesc". Pe plan economic și comercial noua federație va coopera strîns cu Maghrebul, încercînd să înlăture subdezvoltarea și să contribuie la o mai bună comprehensiune a popoarelor din această regiune a Africii.

(După „Africasia")

interviul nostru

Clelio
DARIDA
primarul Romei

„O privire asupra Romei"

În vizită în țara noastră, cu prilejul deschiderii expoziției „O privire asupra Romei", primarul capitalei italiene, dl Clelio Darida, a avut amabilitatea ca, în cadrul unei convorbiri, să răspundă întrebărilor redactorului nostru, Rodica Dumitrescu.

Pentru început, oaspetele ne precizează în cîteva cuvinte caracterul expoziției.

— Expoziția — ne spune domnia-sa — a fost concepută astfel încît să prezinte publicului cele trei aspecte esențiale ale orașului Roma : Roma antică, Roma creștină și Roma — capitală a Republicii Italia. Vrem să demonstrăm prin ea că orașul nostru ne aparține nu numai nouă, italienilor, ci aparține în același timp, prin civilizație și tradiție, lumii. De altfel, este binecunoscută sculptura antică numită „Bocca della verità" (gura adevărului) simbolizînd sinceritatea cu care populația Romei își întîmpină oaspeții de pretutindeni.

— Anul acesta Italia sărbătorește o sută de ani de cînd Roma i-a devenit capitală. Expoziția pe care o prezentați la București este direct legată de acest eveniment ?

— Da și nu. Expoziția „O privire asupra Romei" este legată nu atît de centenar, cît de evenimentele care au făcut ca Roma să devină, în 1870, capitala Italiei. Expoziția a fost concepută cu șase ani în urmă, în 1964, în urma invitației adresate Consiliului municipal roman de către primarul Vienei, dl Franz Jonas, azi președinte al Austriei. Din 1964 și pînă astăzi am prezentat expoziția în cîteva orașe europene : Bruxelles, Köln, Varșovia și, bineînțeles, Viena.

— Sînteți primarul Romei și, prin urmare, un om politic. Populația Italiei se pregătește zilele acestea pentru alegerile administrative de la 7 iunie. Ce semnificație au aceste alegeri pentru italieni ?

— Italia este un stat unitar de-abia de o sută de ani. Pînă atunci, fiecare regiune a avut lunga și proprie-i istorie ; fiecare oraș are un steag, o stemă proprie. O sută de ani i-au trebuit Italiei să gîndească unitatea, o sută de ani s-o realizeze. În același timp însă, pentru realizarea unității, s-a recurs la o nivelare pe scară regională. Prin alegerile de la 7 iunie se va încerca să se stabilească noi raporturi între stat și comună, pe baza unei noi autonomii acordate comunei.

— S-a vorbit mult despre explozia urbanistică a Romei de după război ; orașul s-a extins în toate direcțiile, răsturnînd prevederile unui plan de perspectivă. Cum rezolvă azi Consiliul municipal al Romei problemele de urbanistică rămase o vreme în suspensie ?

— Într-adevăr, după al doilea război mondial, societatea italiană, nepregătită să facă față cerințelor timpului, a rămas surprinsă de dezvoltarea sa urbană. Aceasta, cu atît mai mult cu cît Italia era considerată pînă acum 25 de ani o țară eminamente agrară : 50 la sută din populație era formată din țărani. După război, în urma expansiunii sale industriale, Italia a devenit, dintr-o țară agrară, o țară industrială, fapt ce a atras după sine un adevărat exod al populației de la sate spre orașe : în primul rînd spre orașele din nord, unde se află o industrie puternică dar și spre Roma, aici găsindu-se de lucru în comunicații, transporturi sau comerț. Astfel orașul a crescut (în 1870 Roma avea 224 000 de locuitori, în 1970 are 3 milioane), extinzîndu-se în toate direcțiile. Caracterul orașului, deși centrul său istoric a rămas nealterat, s-a schimbat ; i s-a schimbat și populația. Vechii romani s-au pierdut în masa celor care au venit ulterior.

Roma nu este un centru industrial, ci este un oraș „consumator", punînd din această cauză probleme deosebit de complicate. Această expoziție încearcă să demonstreze cum sînt rezolvate aceste probleme. În 1962 s-a elaborat un plan de perspectivă privind transformarea Romei în centru industrial și administrativ. Noile întreprinderi industriale vor fi construite la sud de oraș, pe locul fostelor mlaștini asanate. Dar, problema creșterii populației capitalei nu a fost rezolvată în fapt. Orașul nu se poate întinde ca o pată de ulei, ci este necesar să se dirijeze această dezvoltare a sa. Ceea ce nu este deloc ușor. Noul plan de dezvoltare a Romei rezolvă problemele teoretic, în practică însă, planul va fi aplicat treptat ; printre altele, ministerele, birourile, serviciile de asigurări vor trebui să fie mutate înafara orașului.

În același timp, aș aminti aici că în mai puțin de 15 ani au fost urbanizate cîteva mii de hectare de teren, au fost construite noi străzi pe o lungime de circa 355 km și locuințe cu un total de 1 479 824 încăperi. Roma are astăzi peste 10 000 de străzi, cîteva dintre ele amintind trecătorului, roman sau străin, de țara dumneavoastră : bulevardul România, strada Dacia, piața București, sau strada Carpați.

L-am rugat în încheiere pe dl Clelio Darida să aprecieze, în cîteva cuvinte, evoluția relațiilor dintre cele două municipii : Roma și București.

— Noi, italienii — ne spune domnia-sa — sîntem interesați să dezvoltăm relațiile cu țara, cu capitala dumneavoastră. România este o țară ce dorește să trăiască în pace cu toate popoarele lumii, o țară care a știut întotdeauna să-și apere independența sa națională. Deși regimurile politice sînt deosebite, aceasta nu ne stînjenește, dimpotrivă, consider că cu cît cele două sisteme se dezvoltă și-și cunosc reciproc această dezvoltare, relațiile dintre ele ajută stabilirii unui climat de pace și securitate în lume. Cunoașterea reciprocă între state cu orînduiri sociale diferite înseamnă pace. Cu românii avem de la început elementul de înțelegere : civilizația comună. Și deși sîntem frați cu toate popoarele lumii, cu românii ne simțim parcă, dacă se poate spune, și mai frați. De altfel, Bucureștiul și Roma fac parte dintre orașele-capitale care în ultimii ani au avut raporturi însemnate. O delegație a primăriei din Roma a fost la București, în 1968, o delegație a Bucureștiului, condusă de primarul municipiului, dl Dumitru Popa, a vizitat, în octombrie 1969, Roma. Recent, o expoziție privind civilizația latină în România, a fost vizitată și apreciată de locuitorii Romei. Așteptăm acum în capitala noastră o expoziție a Bucureștiului.

Piața comună

◆

Semnificația unei decizii

◆

Ultimul Consiliu Ministerial al Pieței comune a pus capăt, săptămîna trecută, confruntărilor de opinii privind controversata problemă a „negociatorului unic" al C.E.E. la viitoarele tratative cu noii candidați la intrare în acest organism. Negociatorul va fi însuși Consiliul Ministerial. Comisia executivă a Pieței comune s-a văzut astfel, încă o dată, „ocolită" cînd a fost vorba de adoptarea unor decizii importante și evitată, practic, în a fi investită cu dreptul de a negocia asemenea decizii. De asemenea, discutînd problema votului în viitorul Consiliu Ministerial „lărgit", miniștrii de externe au reafirmat principiul potrivit căruia deciziile importante vor trebui să întrunească unanimitatea. Faptul nu a rămas nesesizat de observatori și aproape a estompat cealaltă hotărîre a Consiliului Ministerial privind angajarea primelor negocieri cu noii candidați la sfîrșitul lui iunie.

Semnificația deciziei a depășit cadrul momentului în sine, acreditînd și mai mult, în rîndul observatorilor, opinia că nici un membru al Pieței comune nu este dispus să cedeze, din punct de vedere practic, din prerogativele suveranității proprii în favoarea unor organisme suprastatale, lăsînd la latitudinea acestora dreptul sau mandatul de a decide în problemele „construcției comunitare". Paginile din albumul evoluției Pieței comune au fost imediat răsfoite și au fost reamintite, în context, eșecurile altor încercări de a investi cu asemenea prerogative comisia C.E.E. sau de a introduce votul majoritar în Consiliul Ministerial. În același sens a fost evocat faptul că, recent, „cei șase" nu au acceptat ca Parlamentul european — organism al Pieței comune — să aibă efectiv dreptul de a hotărî asupra cuantumului preconizatului „buget comun" al C.E.E., nepermițindu-i să decidă direct decît asupra unor creșteri foarte mici ale acestui buget (3,5 %). „Comisia C.E.E. — nota săptămînalul britanic «The Economist» înaintea ședinței Consiliului Ministerial — nu are ultimul cuvînt în luarea deciziilor, acesta aparținînd Consiliului Ministerial, reprezentantul guvernelor naționale. Ea nu are armele politice pe care guvernele naționale le dețin (...) Comisia a lansat, recent, un document asupra viitoarelor negocieri cu Marea Britanie, în speranța că dacă ea va vorbi tare va fi luată în serios". Nu s-a întîmplat, însă, așa. De altfel, se pare că și la Londra se evita o negociere cu Comisia, pe motivul că într-un asemenea caz — pentru a prelua expresia comentatorului aceleiași reviste — „s-ar fi discutat mai degrabă cu portarul decît cu stăpînul".

Desigur, în contextul stabilirii datei la care vor începe negocierile între „cei șase" și „cei patru" (Marea Britanie, Danemarca, Norvegia și Irlanda), prezintă importanță, în primul rînd, problemele de ordin economic, comercial, monetar, politic ce vor face obiectul concret al acestora și, ca prioritate, platforma pe care se vor ralia pozițiile „celor șase" în vederea formulării comune a condițiilor cerute noilor candidați. Deocamdată, în aceste probleme platforma comună încă nu a fost definită integral, stabilirea ei definitivă urmînd să fie înfăptuită în cadrul Consiliului Ministerial de la începutul lui iunie.

Dacă în ce privește participarea Marii Britanii la reglementările agricole ale Pieței comune, „cei șase" par să se fi pus de acord în sensul că vor cere acesteia o cît mai rapidă „asimilare" — membrii C.E.E. văzînd în Marea Britanie debușeul surplusurilor lor agricole și sursa unor fonduri financiare suplimentare pentru susținerea politicii agricole — lucrurile nu se prezintă identic în ce privește Danemarca și Irlanda, țări exportatoare și nu importatoare de produse agricole. De asemenea, diferențiat se pun problemele în cazul produselor neagricole, domeniu în care noii candidați urmează să procedeze la diminuarea progresivă — pînă la desființare — a tarifelor vamale în relațiile comerciale cu actualii membri ai C.E.E. și la adoptarea tarifelor vamale comune față de terți. În acest context, două întrebări rămîn a primi un răspuns : va fi solicitată fiecărui membru aceeași durată privind perioada de tranziție ? va fi cerută o perioadă de tranziție similară pentru domeniul agricol cît și pentru cel industrial ?

Probleme deosebite, în perspectiva aderării la Piața comună a Marii Britanii, apar și în legătură cu relațiile comerciale speciale pe care aceasta le întreține cu membrii Commonwealthului. Mai ales că în cadrul Commonwealthului se găsesc țări cu niveluri extrem de diferite de dezvoltare economică și diferențiate ca pondere și forță comercială, ceea ce exclude, bineînțeles, o soluție globală. Evident, într-un fel se pun problemele pentru țările africane și cele din bazinul Caraibilor, membre ale Commonwealthului, și într-altfel pentru țările asiatice (India, Pakistan, Ceylon, Malayezia, Singapore) sau pentru cele dezvoltate (Canada, Australia, Noua Zeelandă). Pentru moment, se preconizează ca în cazul primului grup de țări să se adopte ideea unei asocieri de genul celei negociate cu statele afro-malgașe asociate actualmente la C.E.E. (cu statut vamal special), iar în cazul celui de-al doilea grup de țări, ideea unor aranjamente comerciale separate (deci, față de aceste țări, membrii C.E.E. și candidații inclusiv Marea Britanie vor trebui să aplice tariful vamal extern comun). Celelalte țări par a fi excluse, deocamdată, din discuție și, în context, acută devine problema relațiilor comerciale cu Noua Zeelandă. Faptul va constitui, de altfel, unul din punctele principale de confruntare la viitoarele tratative cu Marea Britanie. Noua Zeelandă este direct afectată de eventuala aderare a Marii Britanii la C.E.E. întrucît piața engleză era debușeul aproape exclusiv pentru principalul ei produs de export (lactatele și, în special, untul), or, Marea Britanie va fi obligată, prin intrarea în C.E.E., să „înghită" stocurile masive din asemenea produse existente în Piața comună.

Implicații dintre cele mai adînci sînt determinate de angrenarea lirei sterline în sistemul politicii monetare a C.E.E. și mai ales, în preconizata uniune monetară a Pieței comune, asupra căreia s-a căzut de acord în principiu. Punctul terminus al acesteia ar urma să fie crearea, pînă la sfîrșitul acestui deceniu, a unei monede comune a C.E.E., capabilă, se afirmă, să aibă o „personalitate proprie" și să fie rivala dolarului. Aici intervin, printre altele, problemele ridicate de poziția lirei sterline ca mijloc de plată recunoscut din punct de vedere internațional (în lire se execută o pătrime din tranzacțiile comerciale mondiale) și ca monedă de rezervă. Cum se va replia lira către preconizata monedă comună ? Va fi, de exemplu, Marea Britanie dispusă să renunțe la privilegiile pe care lira sterlină le deține în cadrul sistemului monetar occidental ? Ce soartă vor avea rezervele monetare deținute în lire sterline de către alte țări ? Va accepta Marea Britanie, măcar în principiu, constituirea unui fond unic de rezerve monetare căruia să-i pună la dispoziție rezervele sale ? În plus, în cazul preconizatei monede comune, de competența cărui organ va fi, de pildă, emiterea și repartizarea ei ? Problema trece direct pe tărîmul de manifestare a atributelor suveranității naționale la care nici unul dintre membrii C.E.E. și nici Marea Britanie nu s-au arătat gata a renunța.

În ce privește „uniunea politică", lucrurile par clare. Marea Britanie a anunțat oficial că se opune unei federalizări politice în C.E.E. ; de altfel, în general, evoluția de pînă acum din Piața comună arată, evident, că „integrarea politică" nu a depășit cadrul unor consultări dintre miniștrii de externe ai țărilor membre, fiecare dintre acestea continuînd să ducă, de fapt, o politică proprie. Într-o perspectivă imediată, problema relațiilor politice între C.E.E., ca entitate, și țările candidate nici măcar nu se pune, membrii Pieței comune nearătîndu-se dispuși să angajeze discuții într-o asemenea problemă cu noii candidați pînă cînd aceștia nu vor fi membri deplini sau cel puțin pînă cînd negocierile nu ajung într-un stadiu concret.

Ilie ȘERBĂNESCU

Pentru a parcurge Connaught Place îți trebuie mai bine de o oră...

Poarta Indiei, situată pe vastele platouri ale centrului orașului

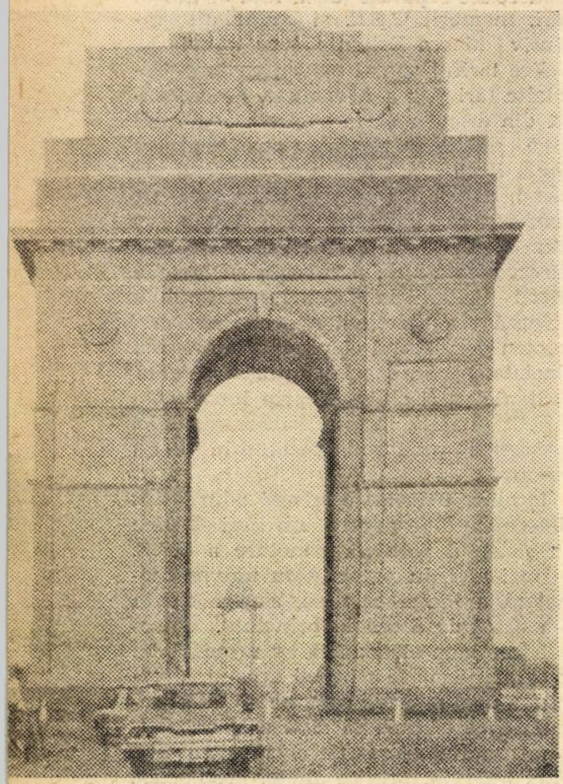

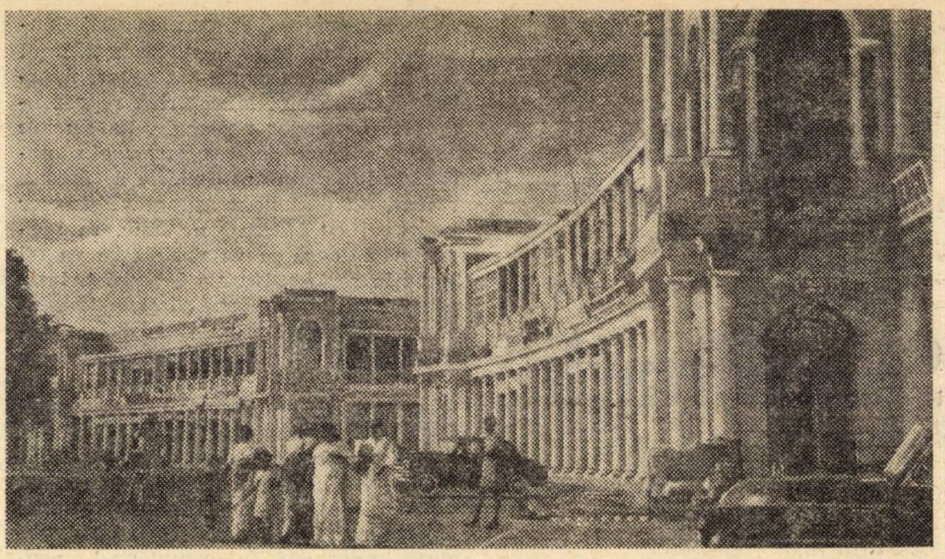

reportaj pe glob

DELHI

Radu Budeanu

Deși majoritatea reportajelor de călătorie debutează, conform unei metode considerate eficace, prin imagini voit memorabile, vizînd aeroportul sau gara în care autorul, ajuns în sfîrșit la fața locului, și-a așternut primii pași, recunosc, cu timiditate, că despre Delhi văzut de sus și apoi despre aeroportul Palam nu pot emite nici o impresie ; și asta nu din dorința de a fi original, ci pentru că avionul a aterizat tîrziu noaptea, iar luminile orașului adormiseră demult. Așezat de atmosfera tropicală insinuantă, încinsă și umedă, care m-a urmărit apoi, ca o obsesie, prin toată India de la nord la sud, primele lucruri care le-am receptionat cu acuitate au fost libelulele, plonjînd din beznă enorme și fosforescente, și apoi, ventilatoarele cu palete imense, huruind în cuștile lor de sită pe tavanul sălii de așteptare.

La ora aceea tîrzie, la ieșirea din Palam, m-a înconjurat o forfotă aparte. Orientalismul mai nordic, pe care îl întîlnisem în alte drumuri, cu înghesuiala sa ametitoare și costumația amalgamată, făcea aici loc mulțimii calm preocupate, acoperită toată în pînze albe. Aveam să înțeleg mai tîrziu expresia demnității acestor oameni cînd i-am putut integra în cadrul mai larg al istoriei și sufletului orașului...

GRANIT, ARBORI, ORIZONT...

Dacă nu aș fi știut că New Delhi este cel puțin din punct de vedere arhitectonic o operă a secolului XX aș fi avut convingerea, pledată de întreaga atmosferă a cetății, că circul prin preeriile de granit ale Marilor Moguli. Senzația de conservare a mileniilor se instalează infailibil în orice străin. Ea rezultă din aducerea orizontului aproape și reducerea individului la scară microscopică. New Delhi este o grădină vastă, cu artere de dimensiuni incomensurabile flancate de inepuizabile cascade vegetale și prezentînd edificii de o monumentalitate care refuză punctul de referință. Fără un mijloc de transport rezonabil, parcurgerea orașului devine temerară. Este absolut copleșitoare atît imensitatea naturală cît și cea construită care domină străinul cu reflexele formate la școala funcționalității spațiului. Între Rashtrapathi Bhavan, sediul Prezidenției, Poarta Indiei (un impozant arc de triumf) și clădirea Parlamentului (sediul celor două Camere), formînd în fapt un unic ansamblu, nu se întind bulevarde ci căi, de o surprinzătoare lățime, care îți rememorează mirajul fluviilor secate, cu mătcile ridicate pentru a răbda pașii. New Delhi, în special aria sa rezidențială, îmi pare o declarație solemnă a ce se înțelege aici și ce poate dura ca spațiu construit.

Sub presiunea psihologică a desimii populației, indienii și-au visat și au produs o capitală a clădirilor rare, între care norii să încapă nezgîriați, zgomotele să fie reținute, iar omul, deși trăind printre capiteluri, să poată dialoga cu natura luată în întregul ei. Veneratia pentru stilul autohton a fost, în același timp, atît de puternică încît cumpăna cetății, deși începute tîrziu, nu s-a înclinat nici un moment spre anonimatul buildingului de sticlă și otel.

La New Delhi granitul și gresia, în cantități colosale, au formulat masivități care greu se mai pot întîlni în altă parte. Rashtrapathi Bhavan, ridicat pe coama unei lungi pante de piatră, își împinge crenelurile, coloanele și aripile nenumărate ca un templu milenar încă nesătul de spațiu. La fel Parlamentul, a cărui rotondă așezată de o pădure de coloane îți furnizează ideea de imensitate, dar îți astupă orice veleitate a perspectivei.

Printre aceste embleme faraonice ale foamei de stabilitate și continuitate, printre grădinile fără început și fără sfîrșit, organizate după aceleași criterii ale ducerii la infinit pe claviatura cărora și-au acordat legendele Marii Moguli, circulă rar, localnicii. Evident, frecvența prezenței lor în această zonă este o aparență, căci „rarii" localnici, integrați în stasul străzilor europene ar deveni, fără dificultate și în cîteva secunde, un delirant lumeț. Numărul lor real se pierde în cadru. De aici impresia de gigantică solitudine furnizată în această zonă, în care, printre ierburi și străzi, animația este întreținută de veverițe, de maimuțe, de stolurile păsărilor.

Cu cît te apropii de Old Delhi, grandiosul, bizarul, spiritualitatea de piatră încep să se topească. Întîi apar ministerele și clădirile noilor bănci, cu intenția de europenizare. Apoi marea încrucișare de drumuri Connaught Place. Aceasta este numele unei piețe circulare, imensă și ea, dar ronțăită de mii de magazine, toate așternute sub circumferința de cîțiva kilometri a unor colonade, fără înălțări spectaculoase (imensa piață nu depășește vertical un cat) care reprezintă primul semnal al apropierii de India vie. O dată ajuns aici și apropiindu-te de orașul vechi începi să sesizezi pulsul zilnic al capitalei. Și în Connaught Place istoria există, dar orele și minutele obișnuite încep să capete un oarecare sens.

POPOR ȘI MIRODENII

Obișnuințele vechilor indieni se întrețin în chiar centrul Delhiului, în Connaught Place, imensa rotondă amintită, din care se desfac artere radiale. Lîngă magazinele de tot felul, am întîlnit, desfășurat în apocaliptice stive, circuitul bogățiilor pămîntului tropical. Mormane de banane, chitre, portocale, rodii, ananași, dar mai ales tot ce produce această țară ca mirodenie, își adună parfumurile pertinente și atîțătoare datorită arderilor neîntrerupte de ambră și mosc, încît întreg tabloul acesta al furnicarului uman și al opulenței vegetale îți produce re-

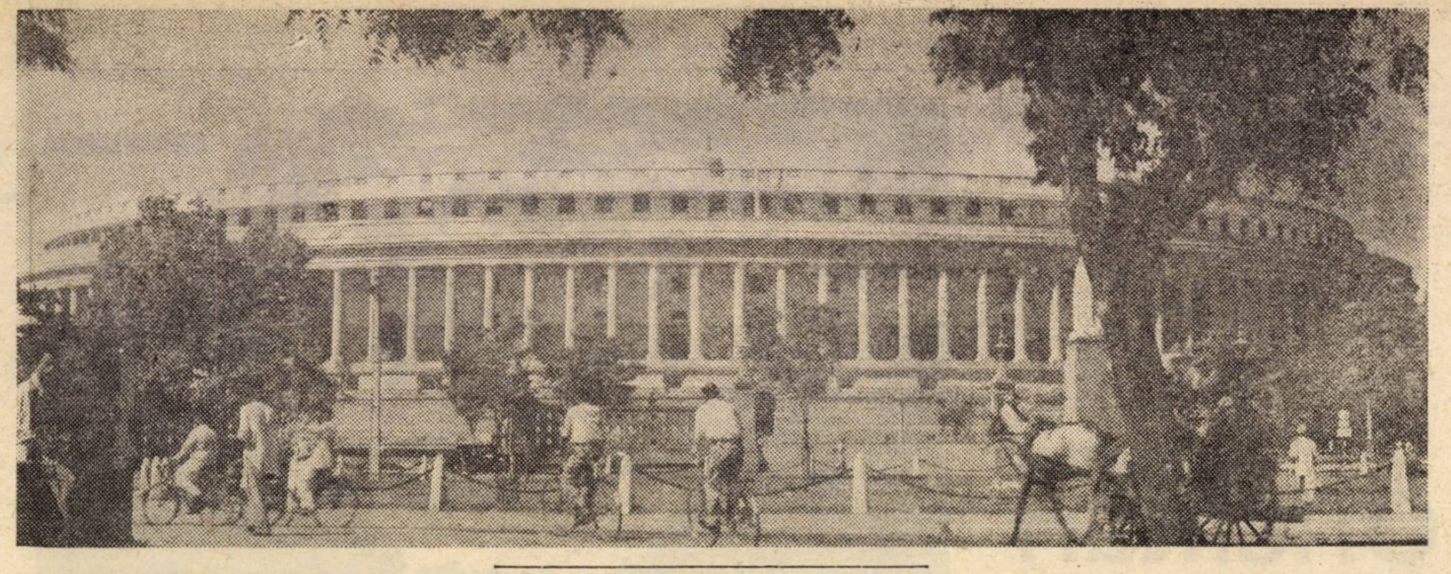

Clădirea Parlamentului

velația întinderilor fecunde ale Indiei, cu atît mai mult cu cît imaginea este dublată de forfota animală a maimuțelor și păsărilor.

De altfel, indianul obișnuit cu traiul în aer liber nu este de loc derutat de combinația dintre fabulosul vegetal și animal și urbanismul vast. Nu departe de cartierul oficial al capitalei, un fluviu uman în revărsări sacadate își întinde silențios conținutul pe sub portaluri, pe trotuare (vag delimitate ae partea carosabilă) sau chiar de-a lungul unor specii de parkinguri. Locuitorii cumpără sau vînd pe trotuare, dar mai ales se așază pe preșuri multicolore și dialoghează în șoaptă interminabil sau, ce am observat la fel de frecvent, se separă de aglomerarea străzii, cultivînd meditația și taciturnismul lung.

Nici o promiscuitate nu umbrește trăirea împreună, „en plein air", a atîtor vieți. Bărbații se mențin impozanți în indiferent ce atitudine, iar femeile, înfășurate în maiestuoasele „sari"-uri, alunecă pe străzi cu o robustă eleganță. Mișcările au stil, pasul este mărunt, dar felin, corpurile sînt flexibile.

Haosul urbanistic al Old Delhiului, cu străzile sale înguste, casele îndesate cu balcoane lipite pe fațadele strîmte, se estompează și memoria îți rămîne grevată, și aici, de demnitatea populației trăitoare în umbra altor monumente, gigantic răsărite printre micimea caselor, Fortul Roșu, Coloanele de Fier, Moscheia Perlelor...

M-am gîndit la imensa încărcătură emoțională și artistică a Indiei milenare, cu templele ei budhiste și brahmane, înfiorate de acele adevărate mistere sculpturale, m-am gîndit la tot ce preia din milenii uriașa populație actuală a Indiei, urmărind un spectacol folcloric, derulat într-o amiază cu un cer fierbinte, pe terasa Fortului Roșu. Încercînd să extrag din gesticulația savantă, geometrizată și exprimînd sensuri simultane, din întreaga plastică statuară elementul principal, am avut viziunea șirului nesfîrșit de trepte pe care acest popor a evoluat spre o înaltă cultură.

LEGENDE, UZINE, VIITOR

Umblînd prin Delhi, purtînd discuții și urmărind direct viața instituțiilor și a oamenilor, am putut observa că modul modern de viață, deși a pătruns pe direcțiile cele mai variate, nu îl covîrșește pe cel vechi, nu îi împinge la periferie, ci coexistă cu el.

De altfel, între occidentalismul nou și reflexele milenare de viață ale poporului indian, despre care vorbeam, reflexe în fond filtrate de o profundă cultură, chiar deceniul șapte al secolului nostru întreține bariere nevăzute. Ceea ce în alte țări orientale înseamnă pitoresc amalgam, rezultat între sedimentele modului vechi de viață și foamea de modernizare cu orice preț (mă refer la importarea avidă a unor „stiluri" de existență) în India corespunde unei reculese confruntări.

Jocul apelor și vegetația estompează imensitatea aripilor de granit ale palatului Rashtrapathi

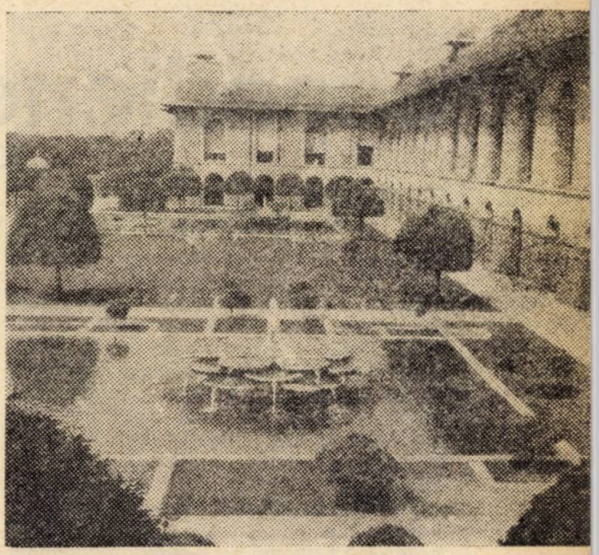

Între frigider, aer condiționat, aparatul de radio și localurile pentru dancing pe de o parte, și invocația, dincolo de porțile templelor, există o distanță pe care încă foarte mulți localnici o consideră necesară și firește ca de la... cer la pămînt. Nu trebuie extrasă, de aici, concluzia eronată că în India există, ca fenomen influent, o rezistență în fața progresului. Natural, anumite rigidități, de tip feudalist, s-au manifestat de-a lungul timpului, dar curentul preponderent este acela de receptivitate, de căutare a căilor care să ducă la conectarea țării la rețeaua modernă a progresului tehnic al secolului. Fără o angrenare de proporții în procesul amplu de eliberare a economiei de balastul trecutului colonial și implicit de înființare a unor noi și importante industrii, în India nu ar fi putut fi măcar sperată aducerea populației la altitudinea unui nivel de trai care să permită continuarea și adîncirea edificării economiei naționale.

Dacă tehnica și industria modernă sînt în India, în ultimele două decenii, prezente tot mai imperioase și impunînd, prin implicațiile procesului muncii, stabilirea unor noi reflexe în rîndul populației activînd în uzine și fabrici, noile obișnuințe de viață nu se produc în nici un caz, cum spuneam, în dauna reflexului autohton secular.

Pe acest context, al coabitării vechiului cu noul, dezvoltarea industrială a Delhiului nu putea rămîne fără influență. Deschiderea unor fabrici și uzine, continuînd în spirit modern vechile ocupații ale localnicilor, au formulat, cum era și firesc, mutații în conștiința artizanilor deveniți lucrători industriali. Fabricile de prelucrare a bumbacului, de tricotaje, confecții, industria farmaceutică, a sticlei și porțelanurilor, ocupă o bună parte a populației capitalei.

Ritmurile noi de activitate, programul însuși al centurii industriale a Delhiului, marchează apariția și dispariția maselor de muncitori, ca niște fabuloase supape ale migrației zilnice.

Dar mai pregnant la Delhi decît paleta nouă a ocupațiilor zilnice mi s-a părut viața politică a străzii. Mitingurile și manifestațiile au un caracter spontan. La citirea unor știri — presa Delhiului este importantă în tiraj și penetrare — mii de oameni reacționează într-un elan care transformă strada într-un continuu și tălăzuit miting.

Politica de dezvoltare democratică a țării, susținută de primul ministru Indira Gandhi și președintele V. V. Giri, produce ecouri imediate în masa locuitorilor. În perioada luptei pentru naționalizarea bancară am asistat, în punctele cele mai variate ale capitalei, în piețe sau la porțile templelor, la manifestații extrem de puternice în sprijinul forțelor progresiste. În asemenea ocazii strada se aprinde, reculegerea dispare, somnolența se scurge în subsoluri nevăzute și mulțimile încep să se frămînte : miile de oameni manifestă cu vigoare în favoarea unei vibrante idei comune și India apare atunci în toată vigoarea ei constructivă.

Cine nu a asistat la asemenea mărturii de hotărîre, cine nu a primit mesajul încrederii într-un viitor mai bun, ar rămîne cu credința eronată că India tace încă în umbra templelor...

Orientări canadiene

I. Cioară

Dacă, datorită anumitor împrejurări cu un mai larg ecou în paginile presei internaționale, divergențele dintre Statele Unite și țările de la sud de Rio Grande sînt cunoscute în toată ascuțimea lor, modificările intervenite în raporturile dintre S.U.A. și vecinul de la nord de Marile Lacuri au rămas, în ultimul timp, mai estompate.

„Apele teritoriale", Pasajul arctic și uraniul. La Ottawa s-a anunțat deunăzi hotărîrea Canadei de a-și extinde limitele „apelor teritoriale" de la 3 la 12 mile. Aceasta — se preciza — pentru a se interzice accesul navelor de pescuit străine la o serie de zone bogate în pește, ca Golful St. Lawrence, strîmtoarea Hecate etc. Totodată, Parlamentul a aprobat „pentru prima dată după 1944 cu un vot unanim" (198 pentru, contra 0) — cum notează corespondentul agenției americane U.P.I. — un proiect de lege guvernamental ce prevede reglementarea într-o manieră foarte strictă a utilizării căilor maritime ale Arcticii. Este vorba, concret, de supunerea unei zone de pînă la 100 mile de coastele canadiene controlului autorităților de la Ottawa în scopul prevenirii poluării acestei regiuni în cursul exploatării și transportării petrolului. Observatorii, notînd reacția imediată și negativă a Washingtonului față de amintitele măsuri, au ținut să remarce, totodată, că există o strînsă legătură între acestea și trimiterea gigantului petrolier-spărgător de gheață „Manhattan", în cea de-a doua sa cursă prin Pasajul de Nord-Vest, spre noile resurse petrolifere descoperite pe coasta nordică a Alaskăi. A devenit evident cu acest prilej că „Manhattan" are de înfruntat nu numai banchizele ce blochează strîmtorile și mările interioare ale faimosului Pasaj dintre Atlantic și Pacific, ci și murmurele de nemulțumire ale opiniei publice și chiar ale unor cercuri oficiale canadiene care, în ultima vreme îndeosebi, au folosit orice ocazie pentru a reaminti suveranitatea Canadei asupra respectivei zone. De altfel, permisiunea canadiană pentru cursa din aprilie a fost obținută cu dificultate, invocîndu-se... „pericolul poluării", pen-

Ruta celei de-a doua expediții — atît de controversate — a petrolierului spărgător de gheață „Manhattan"

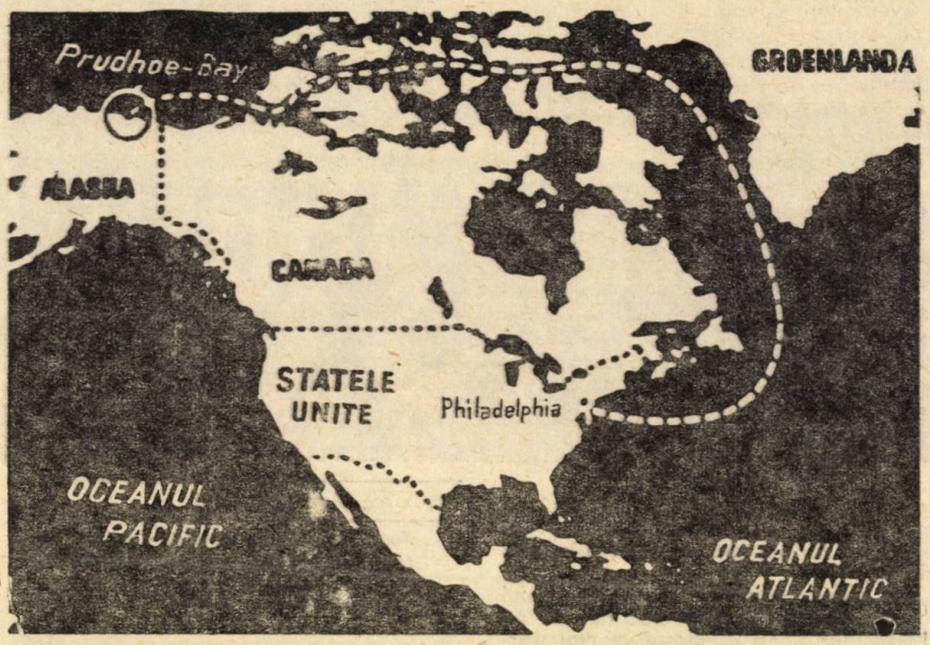

Elicoptere aparținînd unei companii americane prospectează o regiune a Canadei

Opinia publică din Canada se disociază evident de politica S.U.A. în Asia de sud-est

tru care s-a și cerut firmei „Humble Oil" să depună o cauțiune de 6,5 milioane de dolari și să îndeplinească un număr de peste 20 condiții a căror respectare este considerată ca o „recunoaștere implicită a suveranității Canadei asupra apelor Arcticii". În birourile Companiei „Humble Oil" — organizatoarea „expediției Manhattan" — se și vorbește, de altfel, cu insistență, de probabilitatea renunțării în viitor la transportul țițeiului din Alaska pe această cale.

...Atunci cînd șeful guvernului întrerupe o dezbatere parlamentară pe o anume temă, pentru a face o declarație într-o chestiune de cu totul altă natură, faptul este considerat un eveniment. Concret, aceasta s-a petrecut de curînd, cînd, în timpul unei discuții în problema grîului, premierul Trudeau a luat pe neașteptate cuvîntul pentru a declara răspicat că guvernul este gata, dacă va fi cazul, să prezinte o legislație excepțională pentru a împiedica vinderea cotei de participare, de 25 la sută, deținută de „Roman Corporation" din Toronto (la acțiunile firmei „Denison Mines Ltd." — principala societate canadiană interesată în extracția de uraniu) către „Hudson Bay Oil and Gas of Calgary", aparținînd în proporție de 65,7 la sută firmei nord-americane „Continental Oil Co".

Nu sînt „fenomene izolate". S-au făcut și încercări de a minimaliza aceste fapte. În cazul „expediției Manhattan", de pildă, reacția canadiană a fost pusă de către unii comentatori doar pe seama neînțelegerilor canadiano-americane privind cota de import a petrolului din Canada în S.U.A. și propunerea S.U.A. de creare a unui „pool energetic" cuprinzînd cele două țări plus Mexicul. Este adevărat că în Canada se manifestă de mai mult timp o anumită nemulțumire față de politica protecționistă practicată de S.U.A. și reflectată în contigentarea importurilor de petrol canadian — ca de altfel și din Venezuela și alte țări. În timp ce Canada, pentru a stimula dezvoltarea economiei sale, este interesată în sporirea vînzărilor de petrol către S.U.A., partenerul cel mai apropiat, — cu atît mai mult cu cît dispune de mari rezerve nefolosite datorită faptului că sondele canadiene nu sînt în prezent exploatate decît la jumătatea capacității lor și în plus au fost făcute recent importante descoperiri în teritoriul canadian al Alaskăi — magnații nord-americani, interesați în menținerea prețului ridicat al petrolului din S.U.A. se opun liberalizării importurilor de petrol canadian. Presiunea exercitată de aceste cercuri — a căror pondere în viața politică a S.U.A. nu e de loc neglijabilă — ca și intenția de a se exercita presiuni asupra Canadei pentru a accepta „pool-ul energetic", au dus de altfel la adoptarea recentei hotăriri a Administrației Nixon de a limita la 20 de milioane de tone pentru acest an cota de petrol canadian importată în Statele Unite. În ceea ce privește refuzul autorităților de la Ottawa de a autoriza preluarea de către „Hudson Bay Co" (în ultimă instanță de către „Continental Oil") a 25 la sută din acțiunile lui „Denison Mines", acesta a fost considerat de unii ca fiind numai o consecință a „naturii speciale a uraniului". Cu alte cuvinte, autoritățile de la Ottawa s-ar fi arătat a fi mai puțin dispuse să accepte ca această importantă bogăție a țării să cadă sub controlul companiilor nord-americane, pentru motivul că ea constituie materia primă de bază a bombei atomice. Dacă ar fi fost vorba de un element izolat, un atare punct de vedere ar fi putut constitui o explicație valabilă. Dar lucrurile nu stau astfel. „De fapt — precizează ziarul american «International Herald Tribune» — aceasta nu a fost decît ultima dintr-o serie de măsuri urmărind frînarea influenței economice, culturale și politice a S.U.A. în Canada". Măsuri între care — am adăuga — se înscrie și afirmarea suveranității canadiene asupra Pasajului de Nord-Vest, reticența față de „poolul energetic" preconizat de S.U.A. — ca și altele ce vor fi menționate în rîndurile ce urmează.

Problema centrală. Într-o lucrare apărută în urmă cu ani (în aprilie 1963) la Ontario, sub titlul — edificator — „Cum a fost vîndută Canada noastră Statelor Unite", se menționa că, de la începutul infiltrării companiilor nord-americane în Canada — în deceniul imediat următor primului război mondial — investițiile acestora s-au cifrat la 3,5 miliarde de dolari, pentru ca spre sfîrșitul celei de-a doua conflagrații mondiale să atingă cinci miliarde de dolari, iar în următorii zece ani să se dubleze. Cea mai recentă statistică oficială face cunoscut că investițiile directe de capital american se ridică la 25,7 miliarde de dolari (o creștere de 500 la sută față de situația din 1945 !). Referindu-se la aceeași stare de lucruri, ziarul canadian „Toronto Daily Star" releva recent că din cele 9 500 companii ce funcționează în Canada cu capital străin, 7 000 se află sub controlul monopolurilor nord-americane ; dintre acestea, peste 600 au fost acaparate numai în ultimii ani. Iar în parlament, deputatul R. Harding, din partea Partidului nou democrat, făcea neliniștitoarea constatare că între 50 și 80 la sută din industriile prelucrătoare (a petrolului și gazelor, minieră și metalurgică) ale Canadei aparțin unor companii din Statele Unite. Acest proces de acaparare a diverselor ramuri ale economiei canadiene continuă, ținta constituind-o în prezent societățile bancare și de comunicații canadiene. Dar penetrația americană nu s-a limitat numai la sectorul economic. „Americanizarea" se manifestă chiar și în rețeaua universitară ; de pildă, dacă în 1962, 75 la sută dintre cadrele universitare erau constituite din cetățeni canadieni, în 1968 acest procent a scăzut la 49 — restul fiind alcătuit în bună măsură din americani.

Puternica implantare a capitalului străin — în mare majoritate nord-american — în economia canadiană, tendințele de creștere a investițiilor dinafară, au stîrnit o profundă îngrijorare în cercurile economice și politice canadiene. Nu atît pornind de la considerentul că procesul inflaționist și alte fenomene negative din economia canadiană ar fi o consecință indirectă — datorată prezenței capitalului american în Canada — a unor procese asemănătoare manifestate în economia „marelui vecin din sud", cît sesizînd implicația esențială a acestei stări de fapt. Este tocmai ceea ce releva „International Herald Tribune" atunci cînd sublinia că „opinia publică canadiană este tot mai preocupată de efectul pe care îl are proprietatea străină asupra independenței politice a Canadei"... Ca o expresie a acestei preocupări pot fi citate luările de atitudine ale reprezentanților Partidului Comunist, Partidului Socialist, Partidului nou democrat canadian și ale altor organizații politice, sindicale etc. într-un articol publicat recent în „Canadian Tribune" secretarul general al Partidului Comunist, William Kashtan, sublinia că prin imixtiunea economică a S.U.A. sînt însești lezate suveranitatea și independența țării. Iar președintele Partidului nou democrat canadian, Thomas Douglas, trăgea un semnal de alarmă în parlament asupra proporțiilor îngrijorătoare pe care le-a luat capitalul străin în țara sa.

„Suflul independenței". Factorul nou, important, îl constituie — după cum menționa ziarul canadian „Globe and Mail" — „indiciul că întreaga problemă a dreptului de proprietate a Statelor Unite asupra economiei canadiene devine o problemă politică". Guvernul de la Ottawa se situează în prezent pe o poziție de apărare a intereselor naționale, poziție ilustrată de o serie de măsuri preconizate de autoritățile canadiene. Astfel, ministrul Herbert Gray a primit misiunea de a prezenta guvernului, pînă în luna mai, coordonatele generale ale unei noi politici a investițiilor străine ; a fost anunțată intenția de a se crea pînă la sfîrșitul acestui an un Institut de dezvoltare industrială canadiană, avînd drept principal obiectiv „achiziționarea" firmelor canadiene amenințate de a fi preluate de capitalul străin ; în Cartea Albă pe care o pregătește ministrul finanțelor, Edgar Benson, la loc de frunte între cele o sută de propuneri enunțate se află aceea de a se mări impozitele plătite de filialele canadiene ale firmelor străine care, se precizează, „folosesc numeroase metode pentru a scăpa de plata integrală a impozitelor" ; a fost introdusă o legislație prevăzînd limitarea la 25 la sută a proprietății străine în cadrul societăților de credit și s-a cerut cercurilor financiare canadiene să-și formuleze poziția cu privire la proprietatea străină în domeniul băncilor de investiții. Este interesant, totodată, de relevat că măsurile menite a asigura o mai mare independență a Canadei față de Statele Unite se extind și dincolo de tărîmul economiei. În acest context se înscriu, de pildă, și acțiunile practice întreprinse de Comisia radioteleviziunii canadiene pentru a limita posibilitățile cetățenilor acestei țări de a viziona programele transmise din S.U.A., ca și recomandările făcute de respectiva comisie pentru „sporirea conținutului canadian" al televiziunii.

Trebuie subliniat că noua orientare promovată de actualul guvern liberal față de raporturile cu Statele Unite, reflectată și în manifestări de natură politică — ca de pildă distantarea vădită a guvernului de la Ottawa de politica Washingtonului în Asia de sud-est, hotărîrea de a-și reduce aportul la N.A.T.O. sau exprimarea nemulțumirii față de intenția Administrației americane de a trece, fără a cere consimțămîntul canadian, la înfăptuirea sistemului de rachete antirachetă „Safeguard" (ce presupune survolarea teritoriului Canadei) — întrunește sufragii largi ale cercurilor politice canadiene, deși adversari mai pot fi găsiți printre așa-numiții adepți ai politicii „continentalismului", de „integrare" cu Statele Unite, din rîndul Partidului conservator și chiar din cadrul Partidului liberal. Dar esențial este că acele cercuri largi ale opiniei publice canadiene care au susținut și continuă să susțină că nu poate exista o „asociere egală" cu big businessul american, că „orientarea continentală" nu poate avea decît un singur rezultat și anume intensificarea controlului S.U.A. asupra tuturor aspectelor politicii interne și externe canadiene — cîștigă o influență tot mai mare și ea poate fi regăsită în multe acțiuni oficiale ale guvernului de la Ottawa.

reflector

IORDANIA : PREOCUPĂRI ECONOMICE

Deşi economia Iordaniei a avut cel mai mult de suferit de pe urma războiului din iunie 1967, situaţia ei este mai bună decît consideraseră mulţi observatori imediat după izbucnirea conflictului. Ca urmare a reexaminării unora din prevederile planului de 7 ani — adoptat în 1966 şi estimat la 209 milioane dinari iordanieni (1 dinar = 2,80 dolari) — în sensul acordării priorităţii malului estic al Iordanului, economia ţării a înregistrat în ultimii doi ani o uşoară dezvoltare. Se acordă o atenţie specială creării de obiective industriale, dezvoltării agriculturii şi reţelei de comunicaţii.

Malul estic al Iordanului este regiunea unei creşteri rapide a industriilor celor mai promiţătoare, inclusiv rafinarea petrolului, cimentul, energia electrică, oţelăriile, în afară de exploatările miniere care reprezintă 70 la sută din producţia industrială. Această regiune a absorbit două treimi din totalul chel-

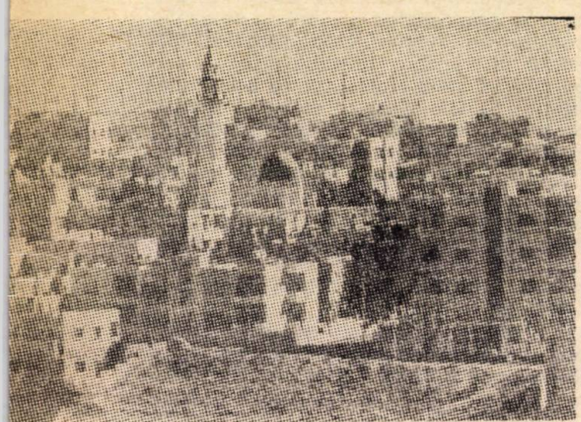

Vedere din Amman

tuielilor de dezvoltare şi cea mai mare parte din investiţiile industriale. Pentru anul 1970 producţia de fosfaţi — principala resursă exploatată în prezent — este estimată la 2 milioane tone. Autorităţile de la Amman îşi concentrează preocupările şi spre prospectarea subsolului în vederea depistării şi a altor bogăţii naturale ; în acest sens au fost întreprinse unele prospecţiuni petroliere şi a fost construită o rafinărie. De altfel, planul de 7 ani pune un accent mare pe cercetările în domeniul petrolului şi al gazelor naturale. În afară de aceasta, planul prevede construirea de vase maritime pentru transportarea fosfaţilor şi a unei uzine de triplufosfaţi : construirea de drumuri, şcoli şi locuinţe — lucrări publice care cer mînă de lucru numeroasă în vederea reducerii şomajului ; modernizarea căilor ferate şi a parcului de locomotive şi vagoane ; construirea de centrale termice şi linii pentru transportul energiei electrice : dezvoltarea reţelei de irigaţii etc.

BOLIVIA

Guvernul şi sindicatele

Intrări şi ieşiri surprinzătoare, replici dramatice — pe scena politică boliviană. De 1 Mai, la manifestaţia din La Paz, organizată de sindicate, mai mulţi miniştri din guvernul bolivian erau în primele rînduri ale demonstranţilor ; peste cîteva zile, însă, la 4 mai, sînt arestaţi 15 conducători ai partidului M.N.R. („Mişcarea Naţionalistă Revoluţionară" — grupare legată de un expreşedinte al ţării, Paz Estenssoro), printre ei figurînd şi un fost lider al sindicatului feroviarilor. La 11 mai, cabinetul bolivian îşi prezintă demisia. Autodizolvarea guvernului a fost motivată prin hotărîrea miniştrilor de a uşura sarcina preşedintelui Ovando Candia în realizarea reformei administrative aprobată la începutul lunii mai, dar menţinerea unora dintre foştii miniştri în noul cabinet şi eliminarea altora a prilejuit multe comentarii în sensul că remanierea a avut şi alte cauze decît facilitarea aplicării reformei.

În această atmosferă de tensiune politică a avut loc, recent, congresul „Confederaţiei muncitorilor din Bolivia" (C.O.B.) la care a participat şi liderul sindicatului minerilor, Juan Lechin, fost vicepreşedinte al ţării între anii 1960—1964. Cu o lună în urmă, într-un mesaj adresat Congresului sindicatului minerilor, Juan Lechin a avut ieşiri violente împotriva preşedintelui Ovando. Şi, totuşi, participarea lui la Congresul C.O.B. nu a fost împiedicată. De ce ?

Pentru că — după părerea majorităţii observatorilor — viitorul guvernului prezidat de Ovando Candia depinde în mare măsură de poziţia pe care o adoptă faţă de el puternica centrală a sindicatelor boliviene.

În perioada de nici trei săptămîni dintre cele două congrese sindicale, autorităţile din La Paz au acordat o mare atenţie unei prezentări bilanţiere a guvernării instaurate la 26 septembrie 1969. S-a relevat, astfel, că într-un răstimp relativ scurt — guvernul a acţionat în direcţia conturării unor obiective programatice corespunzătoare intereselor naţionale. Într-adevăr, o serie de acte ale guvernului au solicitat şi au dobîndit sprijin popular : denunţarea „Codului petrolului" şi naţionalizarea proprietăţilor monopolului „Gulf-Oil" ; controlul asupra operaţiilor cu devizele ; preluarea de către un organism de stat a comercializării metalelor şi minereurilor pe piaţa externă. Definirea orientării antiimperialiste a guvernului şi lărgirea relaţiilor sale externe — prin proclamarea respectului pentru independenţa şi suveranitatea fiecărei ţări — au contribuit, de asemenea, la crearea unor noi punţi între autorităţi şi opinia publică. În acelaşi timp, personalităţi militare şi civile din La Paz au atras atenţia asupra marilor dificultăţi care trebuie învinse în opera de modificare a structurilor economice şi sociale. Încă în urmă cu două luni, într-un discurs ţinut la Cochabamba, comandantul şef al forţelor armate, generalul Juan José Torrez arăta că, pe scara progresului, Bolivia deţine, deocamdată, „unul din locurile cele mai modeste, venitul anual pe locuitor abia atingînd 160 de dolari... Exploatarea ţării, lipsa de acces la aerul tonifiant al oceanului (Bolivia şi Paraguay sînt singurele ţări latino-americane care nu au ieşire la ocean — n.n.) ; o populaţie majoritară trăind la periferia societăţii, în contrast cu o minoritate care are controlul beneficiilor de pe urma bogăţiilor naţionale şi al deciziilor politice — iată factorii care explică locul pe care-l ocupă ţara noastră în concertul latino-american... La aceasta se adaugă şi indicele înalt, alarmant, al şomajului : anual 40 000 de tineri se încorporează în lupta pentru existenţă, însă foarte puţini dintre ei au acces la o pregătire calificată sau la universitate ; vaste regiuni ale ţării lîncezesc datorită lipsei unor surse de muncă, întreaga activitate industrială şi comercială fiind concentrată în unele zone ; cunoaştem, de asemenea, distribuirea inechitabilă a veniturilor ; din trei bolivieni, doi nu ştiu să citească ; longevitatea celor care lucrează în mine abia atinge 27 de ani ; un medic revine la zece mii de locuitori ; din 1 000 de copii, 92 mor în primul an al vieţii ; economia ţării depinde, practic, de un singur produs de export ; dezvoltarea industrială este nesatisfăcătoare ; se exportă materii prime şi se importă produse şi bunuri care ar trebui realizate în ţară..."

Înfăţişînd populaţiei aspectele cele mai semnificative ale răminerii în urmă, oficialităţile din La Paz au făcut cunoscute opţiunile lor în favoarea unei politici economice şi sociale menite să impulsioneze ritmul progresului în diferite sectoare ale activităţii naţionale. Măsurile progresiste în economie au fost corelate şi cu decizii prezidenţiale prin care s-au anulat legi cu caracter represiv, decretate de defunctul preşedinte René Barrientos. A fost abrogat „Regulamentul sindicatelor" prin care activitatea legală a organizaţiilor profesionale fusese paralizată timp de aproape cinci ani (1964—1969). Prin reconsiderarea poziţiei oficiale faţă de sindicate, conducătorii din La Paz urmăreau, fără îndoială, lărgirea perimetrului în care se exercită influenţa politicii guvernamentale şi chiar obţinerea unui sprijin direct din partea sindicatelor. Sînt multe indicii care atestă o asemenea orientare. Chiar în poziţiile şi opiniile generalului Ovando Candia. Într-un interviu acordat ziarului argentinian „Clarin", preşedintele Boliviei a răspuns astfel la o întrebare privind sectoarele sociale unde guver-

Ovando Candia

Juan Lechin

nul găseşte sprijin politic : „Sînt muncitorii din mine şi fabrici, totalitatea federaţiilor ţărăneşti, multe grupări politice de stînga, mai ales tineretul din aceste grupări, precum şi importante sectoare ale clasei mijlocii care sprijină măsurile de apărare a intereselor naţionale".

De subliniat că în răspunsul său, preşedintele Boliviei a pus pe prim plan rolul muncitorilor din mine şi din fabrici. În Bolivia, ca şi în Argentina, sindicatele au devenit un factor important al vieţii publice. Sindicatele minerilor din Bolivia au constituit nucleul răscoalei populare din 1952, şi în perioada imediat următoare — sprijinul cel mai eficient al guvernului prezidat de Victor Paz Estenssoro. Renunţarea treptată de către Estenssoro la reformele sale iniţiale l-a adus în conflict cu sindicatul minerilor şi cu liderul acestuia, Juan Lechin, care devenise vicepreşedinte al Republicii. Şi acelaşi sindicat al minerilor, care sprijinise ascensiunea lui Estenssoro, a dat mai tîrziu semnalul mişcărilor revendicative şi politice, care au şubrezit total poziţiile preşedintelui. De această conjunctură a profitat, însă, generalul René Barrientos, care, printr-o lovitură de stat, l-a înlăturat pe Estenssoro. Au urmat apoi cei cinci ani ai dictaturii lui Barrientos, cu tăişul aparatului represiv îndreptat tot timpul spre centrele miniere din Altiplano.

În aprilie 1970, la mina „Siglo XX", s-a ţinut primul congres legal al Federaţiei sindicale din exploatările de cositor. Congresul a fost aşteptat şi urmărit cu mare atenţie şi încordare de guvernul din La Paz. Dar speranţa pusă în ralierea sindicatului la politica guvernului s-a dovedit a fi iluzorie. Mesajul lui Juan Lechin adresat Congresului nu lua în considerare niciuna din măsurile cu caracter democratic ale guvernului. Congresul a mai atenuat tonul pătimaş al mesajului care — afirmau chiar unii reprezentanţi ai minerilor — ignora schimbările produse în vederile politice ale actualului preşedinte, exprimînd însă insatisfacţia faţă de ritmul transformărilor şi subliniind că minerii vor continua să lupte „pentru noi măsuri antiimperialiste".

Probabil, generalul Ovando a fost surprins de o serie de critici ale Congresului. Cu atît mai mult cu cît în urmă cu două luni, preşedintele a reuşit să dejoace manevrele acelor militari care insistau pentru înlăturarea din guvern a unor miniştri consideraţi ca favorabili stîngii : Quiroga Santa Cruz, ministrul minelor (al cărui nume este foarte strîns legat de actul naţionalizării proprietăţilor lui „Gulf-Oil"), Bailey, deţinătorul portofoliului informaţiilor, şi Gumucio, ministrul educaţiei naţionale.

Cu toate că, aşa cum am amintit, la Congresul minerilor s-au manifestat şi poziţii favorabile politicii oficiale, pînă la urmă a învins totuşi linia lui Juan Lechin, ales şi preşedinte al respectivei federaţii sindicale. În acelaşi timp, la Congresul Confederaţiei muncitorilor bolivieni din mai s-au repetat, pe scara unor dezbateri cu caracter naţional, aprecierile contradictorii în legătură cu linia guvernului, iar Juan Lechin a dobîndit, pînă la urmă, şi funcţia de secretar general al C.O.B. În moţiunea adoptată la 7 mai, naţionalizarea lui „Gulf-Oil" şi reintegrarea în drepturi a sindicatelor sînt considerate drept măsuri cu caracter democratic, dar se atrage atenţia asupra pericolului „contrarevoluţiei". În moţiune se reia aprecierea formulată şi la Congresul minerilor, în sensul că „procesul democratic limitat" care are loc în Bolivia „ori se va transforma rapid într-o dezvoltare pe cale socialistă, ori va suferi un eşec". Accentele puternice puse pe manifestările „contrarevoluţionare" în sînul echipei aflate la putere au determinat primele reacţii oficiale negative faţă de poziţia sindicatelor.

„Poziţia de independenţă" adoptată de sindicate faţă de guvern reprezintă un motiv de îngrijorare pentru conducătorii politici din La Paz. Chiar şi după Congresul C.O.B., în poziţiile oficiale faţă de sindicate se manifestă multă prudenţă. Pentru că un conflict deschis cu sindicatele ar pune sub semnul întrebării realizarea unităţii naţionale pe care regimul actual o consideră ca o condiţie esenţială a reuşitei sale politice. Prin componenţa noii echipe, preşedintele Ovando Candia a vrut să demonstreze că el acţionează pentru extinderea posibilităţilor de acţiune ale forţelor de stînga. În noul guvern au fost menţinuţi cei trei miniştri care fuseseră obiectul atacurilor dreptei şi, mai mult, au fost înlocuiţi încă doi, a căror activitatea a nemulţumit sindicatele (generalul Cezar Ruiz, care a deţinut departamentul afacerilor externe, şi Mario Rolon Anaya, fostul ministru al muncii). În locul lui Anaya a fost numit colonelul Sanuel Gallardo, pe care generalul René Barrientos îl expulzase în 1966 pentru că, în calitatea lui de ministru al muncii, dezaprobase public măsurile represive luate împotriva minerilor.

Aşadar, guvernul din La Paz reacţionează nuanţat şi cu prudenţă în relaţiile cu sindicatele, care au luat întorsături neaşteptate. Cum va evolua acest dialog dificil este greu de prevăzut.

Eugen POP

reflector

POLITICA ŞI „GRIPA" BURSIERĂ

„Întreaga semnificaţie a sporirii implicării americane în Indochina a apărut în scăderile puternice ale cursurilor acţiunilor în Wall Street" — astfel comenta cotidianul britanic „Financial Times", momentul cînd indicele Dow Jones (indice al valorilor medii ale unor acţiuni aparţinînd principalelor firme industriale, apreciat ca barometrul întregii activităţi economice) se apropia de 700 — nivel considerat în zona „stării de urgenţă" şi necunoscut din timpul asasinării preşedintelui Kennedy. „Cu speranţe diminuate privind realizarea unei păci în Vietnam, Wall Street-ul a scăzut din nou" — aprecia, cîteva zile mai tîrziu, ziarul citat. Limita 700 a fost trecută, îngrijorarea şi descurajarea lumii afacerilor sporind tot mai mult. Afacerile par, într-adevăr, foarte sensibile la climatul politic : observatorii au consemnat, de pildă, faptul că anul trecut, la instalarea noii Administraţii, cînd păreau a se contura anumite speranţe în legătură cu realizarea unei păci în Vietnam, barometrul Wall Street-ului crescuse vertiginos ; acum, însă, acesta — resimţind deteriorarea climatului politic — a înregistrat scăderi importante (peste 20 la sută faţă de anul trecut) şi, semnificativ, tocmai în urma anunţării intervenţiei americane în Cambodgia.

Pe plan pur economic, actualul curs „descurajant" de pe Wall Street se estimează a fi urmarea situaţiei în care se găseşte de cîtva timp economia americană. În cursul unei perioade îndelungate, au fost administrate economiei „injecţii monetare", potrivit conceptului că acestea ar avea efecte stimulatoare asupra creşterii economice. Dar se pare că au fost depăşite limitele considerate „creatoare", o puternică inflaţie instalîndu-se pe piaţa americană. Pentru jugularea acesteia a fost pornită în Statele Unite o adevărată cruciadă anti-inflaţionistă. Inflaţia, însă, nu a răspuns măsurilor luate pentru combaterea ei şi acestea au condus mai degrabă la instaurarea unor tendinţe de recesiune (scăderea producţiei industriale, creşterea şomajului), conturate în ultima parte a anului trecut şi, îndeosebi, în primul trimestru al acestui an. Barometrului bursier de pe Wall Street i-a rămas doar să le consemneze. Semnele recesiunii sînt atît de evidente încît se apreciază că în cadrul Administraţiei înseşi, accentul care se pune în prezent, în strategia economică s-a schimbat : „de la antiinflaţie la antirecesiune".

Şi cum se consideră că atunci „cînd Wall Street-ul strănută celelalte centre bursiere occidentale capătă gripă", fenomenele de pe Wall Street au ajuns la Londra, Frankfurt, Sidney, Paris, Bruxelles şi chiar la Tokio, care — deşi părea izolat de aceste perturbări — a înregistrat, în ultimele zile, scăderi cotate ca „dintre cele mai importante din istoria sa".

reflector

ECONOMIA AFRICANĂ ÎN CIFRE

Statisticile publicate recent de Comisia Economică O.N.U. pentru Africa (C.E.A.) — subliniază revista „Jeune Afrique" — ajung la concluzia că nu există o entitate africană, ci mai multe țări africane, a căror evoluție este pe cît de diversă pe atît de complexă.

Structura produsului național brut (P.N.B.) în Africa în curs de dezvoltare arată rolul preponderent al agriculturii, care are principala contribuție la formarea P.N.B. Ea este deosebit de importantă în Nigeria (63,4 la sută), în Ruanda (81,4 la sută), în Sudan (84 la sută). Structura medie a P.N.B. pe ansamblul țărilor africane s-a stabilit, în mare, în 1966 după cum urmează : agricultura 36 la sută ; industria prelucrătoare 12 la sută ; industria extractivă 8 la sută ; comerț și transporturi 20 la sută ; alte servicii publice și particulare 24 la sută.

Din analiza ritmurilor anuale de creștere ale diferitelor sectoare de activitate pe perioada 1960—1966, s-a stabilit că punctele de activitate cele mai dinamice sînt reprezentate de industria extractivă și prelucrătoare, în timp ce dezvoltarea agriculturii cunoaște un ritm foarte lent, depășit cu mult de ritmul de creștere al populației (2,3 la sută pe an). Cea mai mare parte (70 la sută) din terenurile cultivate, 50 la sută din producție, aproape două treimi din mîna de lucru folosită rămîn încă în afara activităților economice de piață.

P.N.B. în țările africane (cu excepția R.S.A.), a crescut în prețuri constante (neținînd cont de creșterea prețurilor în cursul perioadei respective), de la 27,43 miliarde dolari în 1960 la 33,39 miliarde în 1966. Ceea ce înseamnă o creștere anuală de 3,3 la sută a P.N.B. african.

Media P.N.B. african pe locuitor este de numai 112 dolari în 1966 ; adică cel mai scăzut din lume. 21 de țări africane, reprezentînd 62,1 la sută din populația Africii în curs de dezvoltare, au avut în 1966 un P.N.B. pe locuitor inferior cifrei de 100 dolari. Numai două țări, datorită resurselor lor petroliere și miniere (Gabon și Libia) au la această dată un P.N.B. pe locuitor care depășește 300 dolari.

MEDICAMENTUL CEL MAI CELEBRU

Nici unul dintre medicamentele folosite în lume nu se bucură de celebritatea de care beneficiază aspirina. Proprietățile curative ale substanțelor care o compun sînt cunoscute încă din anul 1763, cînd Societatea de Științe din Londra s-a ocupat de terapia unor boli pe baza extrasului din scoarța de salcie. Fiind cel mai folosit medicament, aspirina se fabrică astăzi în cantități uriașe — circa 30 000 de tone anual, în întreaga lume. În circulația mondială se află peste șaizeci de sortimente de aspirină, care au aceeași compoziție principală, dar sînt prezentate în forme și cu adaosuri deosebite.

Marea Britanie

START ÎN CURSA ELECTORALĂ

Zarurile au fost aruncate. Alegerile generale din Anglia, care ar fi putut să nu aibă loc decît peste exact un an, vor fi consumate peste exact o lună, cînd englezii și observatorii din afară vor începe să primească răspunsurile la o serie de întrebări care stimulează de pe acum pe amatorii de prognoze. În primul rînd, desigur, cine va cîștiga ; în al doilea rînd, cum vor acționa cîștigătorii în fața problemelor economice și sociale care continuă să se pună cu acuitate societății engleze ; apoi, schimbările în cele două formații principale — cum va fi alcătuit noul guvern, dacă învinșii vor proceda la schimbarea liderului ș.a.m.d.

Însăși stabilirea datei — știută acum ca fiind 18 iunie, aniversarea bătăliei de la Waterloo — a creat în ultimele luni un permanent „suspense". Vor găsi laburiștii (pentru că fixarea datei alegerilor este o prerogativă ce revine guvernului) un moment favorabil în 1970, sau, urmînd tactica aproape încununată de succes a celui mai recent guvern conservator, vor aștepta o ameliorare a șanselor lor pînă în apropiere de scadența ultimă, în 1971 ? Iar mai recent : iunie sau octombrie ?

Cu o lună în urmă, orice răspuns categoric ar fi fost hazardat. Alegerile locale din comitate, așteptate ca surse de indicii privind starea de spirit a alegătorilor, au dat un rezultat echivoc, în nici un caz interpretabil ca îndemn pentru guvern să se lanseze în confruntarea electorală ; alegătorii păreau prea puțin interesați să opteze, ușoara redresare a laburiștilor apărînd cu totul neconvingătoare.

În politică — a spus cîndva premierul Wilson, într-o frază adesea reluată, uneori parafrazată, de comentatori — o săptămînă este un răstimp îndelungat. O lună s-a dovedit a fi un termen destul de îndelungat pentru ca peisajul politic să sufere modificări radicale ; dacă în aprilie primul ministru putea fi comparat cu un navigator care așteaptă, cu pînzele strînse, un vînt favorabil, în mai el pare să fi apreciat rapid că acest vînt există, hotărînd, așa cum s-a aflat zilele acestea, să înalțe pînzele și să pornească în cursa decisivă. Ce s-a întîmplat în acest interval ?

De la alegerile locale din aprilie, sondajele de opinie nu au încetat să evolueze în favoarea laburiștilor. În mai, avansul conservatorilor a dispărut ; una după alta, diferitele firme specializate în pulsul publicului britanic au dat la iveală cifre care arătau că, în eventualitatea unor alegeri generale imediate, laburiștii ar putea să rămînă la putere, poate chiar cu o majoritate comparabilă cu cea actuală (aproximativ 90 de mandate parlamentare) ; agențiile de pariuri — oferind, și acestea, un sondaj sui generis — au început, tot în mai, să acorde cotele cele mai favorabile partidului guvernamental. Și, în plus, au avut loc, în prima decadă a lunii, noi alegeri locale, a căror semnificație s-a dovedit mult mai clară decît a celor din aprilie. Laburiștii au cîștigat numeroase locuri în consiliile municipale ; au fost destul de evidente, în sfîrșit, cîștigurile înregistrate în circumscripțiile „marginale", acelea suficient de nedecise între laburiști și conservatori pentru a constitui principala miză a alegerilor generale.

Orientarea recentă a alegătorilor, mai favorabilă ca oricînd, în ultima vreme, partidului laburist, nu este nici inexplicabilă și nici explicabilă numai prin permanenta pendulare a unei fracțiuni din publicul căruia i se adresează cele două mari partide. În general, ameliorarea șanselor laburiste este atribuită mai puțin aprecierii, în sfîrșit, de către public a calității de administrație severă, recurgînd uneori la măsuri de austeritate, dar competență, pe care laburiștii și-au asumat-o adesea începînd din 1966 și citînd, mai de curînd, argumentul balanței de plăți favorabile. Dimpotrivă, există numeroase indicii că atitudinea apreciată de public a fost cea de abatere de la postura austerității ; sondajele, afirmă adepții acestei a doua școli de gîndire, au început să evolueze în favoarea guvernului de cînd acesta, renunțînd la aplicarea controlului asupra creșterii salariilor, a acceptat, fără mari dificultăți, sporiri importante, ca acelea acordate cadrelor didactice, personalului medical și altor categorii.

Pentru a clarifica motivele ce au prezidat în alegerea datei, trebuie să arătăm că diversele manifestări ale îmbunătățirii șanselor laburiste nu au fost singurul criteriu avut în vedere. Data de 18 iunie are nu numai avantajul de a fi suficient de apropiată (pentru a se utiliza vîntul favorabil indicat de giruetele sondajelor) ; ea îl are și pe acela de a nu fi prea îndepărtată, pentru a nu permite intervenția unor factori de natură să pericliteze sorții de izbîndă a guvernului : o creștere rapidă a prețurilor, o recesiune americană care să compromită exporturile engleze, o deteriorare a balanței de plăți, un start nefavorabil al convorbirilor cu C.E.E. (nefavorabil în sensul că ar indica un preț ridicat al aderării), o suită de incidente legate de viitoarele meciuri de cricket cu R.S.A. (ținta declarată de-acum a mișcării anti-apartheid), incidente care ar genera o reacție favorabilă „legii și ordinii" preconizate de conservatori.

Săptămînile următoare ne vor edifica, desigur, asupra programului cu care laburiștii speră să cîștige a treia consultare electorală în mod consecutiv. Anumite anticipări asupra dezbaterilor din această lună pot fi, totuși, formulate de pe acum.

Astfel este probabil ca, o dată în plus, laburiștii să hotărască să se prezinte corpului electoral ca partid al re-

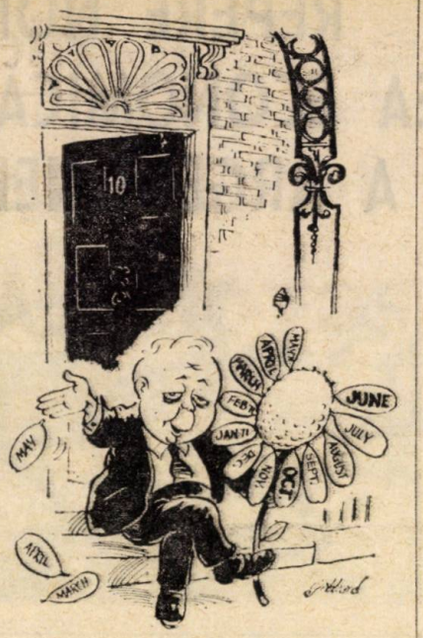

(Din **The Guardian**)

formelor ; pe baza consolidării economiei — ar suna acest probabil argument laburist — laburiştii vor proceda cît mai curînd posibil la efectuarea programelor lor sociale, în bună măsură cunoscute. Această linie este cu atît mai verosimilă cu cît laburiştii — care, instalaţi la guvern sau nu, se orientează, la mijlocul mandatului, spre un modus vivendi (de regulă obţinut prin concesii) cu cercurile de afaceri — au ca prim obiectiv în campania electorală (faptul s-a adeverit în precedentele consultării) recuperarea suporterilor aflaţi la stînga centrului. Deocamdată, dacă laburiştii nu au formulat nici un pachet de reforme, ei nu încetează să arate că asemenea iniţiative nu ar putea veni din partea conservatorilor ; „aceştia sînt oamenii trecutului ; ei au încercat şi au eşuat" afirmă propaganda partidului guvernamental. Aceeaşi literatură preelectorală, acum electorală, scoate în evidenţă riscurile înfăptuirii programului conservator : aventurismul şi risipa implicate de menţinerea unei prezenţe militare la est de Suez, caracterul antimuncitoresc al reglementărilor propuse de conservatori privind activitatea sindicatelor, ba chiar şi faptul că opoziţia conservatoare ar fi hotărîtă să plătească orice preţ pentru a obţine primirea în C.E.E. (aceasta deşi conservatorii s-au aliniat după laburişti, moderîndu-şi entuziasmul „pro-european", evident neîmpărtăşit de opinia publică).

În bună măsură, alegerile britanice sînt cunoscute a fi nu numai o opţiune (efectuată în beneficiul unuia din cele două partide tradiţionale), dar şi un vot de încredere (sau de neîncredere) adresat exclusiv partidului care se află la putere în momentul scrutinului. În măsura în care nu reuşesc să ofere alternative proprii, conservatorii mizează pe „uzura puterii", pe capitolele mai dezavantajoase ale bilanţului laburist, subliniind urcarea tot mai rapidă a preţurilor, pericolul inflaţiei, încetinirea ritmului construcţiei de locuinţe, creşterea delicvenţei. Dacă în materie de locuinţe conservatorii nu inspiră foarte multă încredere publicului, preconizînd trecerea acestui domeniu, în mare parte, pe seama sectorului particular, iar preocuparea pentru „lege şi ordine" are ecou mai ales la elementele de dreapta (oricum pro-conservatoare), creşterea preţurilor şi (mai puţin) pericolul inflaţionist sînt două probleme cu ecou în opinia publică, acceptate ca atare şi de partidul guvernamental.

Există anumite deosebiri în abordarea chestiunii provenind în special din optica tradiţională a celor două partide ; pentru laburişti, masa alegătorilor se compune din salariaţi ; conservatorii privesc aceeaşi masă sub aspectul de consumatori. De aici, posibilitatea conservatorilor de a da răspunsuri ceva mai clare, chiar dacă nu şi mai atrăgătoare pentru public : preţurile pot fi stabilizate prin frînarea creşterii salariilor (operaţiune pe care ar facilita-o legislaţia sindicală amintită anterior). Laburiştii, legaţi de sindicate şi conştienţi că îşi datorează în bună măsură popularitatea de dată recentă tocmai faptului că au „lăsat să treacă" unele sporuri de salarii, nu pot şi nu vor să promită o astfel de strategie ; aceasta deşi „îngheţările", „măsurile excepţionale" şi alte măsuri de austeritate din anii mandatului ce se încheie arată că partidul guvernamental este perfect capabil de a adopta o logică economică similară cu aceea a opoziţiei conservatoare. De notat este faptul că unele ziare cereau, înainte de hotărîrea premierului Wilson, ţinerea alegerilor la o dată cît mai apropiată, astfel încît un guvern dispunînd de un mandat „proaspăt" şi eliberat de preocupările electorale să poată ataca problema creşterii preţurilor înainte ca aceasta să ia proporţii stînjenitor de mari. S-ar putea ca acest considerent să fi fost avut în vedere de guvern şi de comitetul executiv laburist, în momentul hotărîrii : cîtă vreme creşterea preţurilor nu devine alarmantă, rămîne posibil, pentru laburişti, să dea impresia că vor tolera, în continuare, creşterea salariilor. Preocuparea pentru strîngerea rîndurilor continuă să aibă prioritate pentru strategii partidului aflat la putere, cu atît mai mult cu cît există destule indicii că un consens fundamental, complet, rămîne încă de dorit. Alegătorii cu simpatii laburiste sînt probabil conştienţi de riscurile implicate de o victorie a partidului condus de Edward Heath — sau, cum spunea cu umor şi o anumită cochetărie primul ministru, „majoritatea consideră că reprezint răul cel mai mic" ; dar recentul avertisment al liderului T.U.C. Vic Feather, privind caracterul dăunător al tolerării unui nivel ridicat al şomajului, arată că, dacă nu înainte de scrutin, în orice caz în eventualitatea unei victorii laburiste , controversa internă între partizanii expansiunii economice şi aceia ai menţinerii unui control strict asupra economiei va reizbucni.

Deocamdată, conjunctura este favorabilă laburiştilor ; termenul ales pentru scadenţa electorală este, probabil, cel mai avantajos din punct de vedere tactic. În afara cazului cînd luna electorală se va dovedi tot atît de bogată în schimbări de conjunctură ca şi aceea care a precedat-o, guvernul are şanse să-şi reînnoiască mandatul. Desigur, conservatorii doresc să infirme sondajele (atîta vreme favorabile lor...) ; desigur, liderul lor Heath este conştient de faptul că poziţia sa actuală ar fi expusă în eventualitatea unei înfrîngeri; desigur, aparatul bine organizat — şi abundent finanţat — al opoziţiei conservatoare va depune toate eforturile. Cursa electorală se anunţă extrem de disputată.

Mihai MATEI

reflector

BAHREINUL — INDEPENDENT

La începutul săptămînii trecute, la cererea Marii Britanii şi Iranului, Consiliul de Securitate s-a întrunit pentru a discuta situaţia insulei Bahrein. Comunicatul dat publicităţii la sfîrşitul şedinţei anunţă că a fost aprobată în unanimitate o rezoluţie care recomandă ca Bahreinul să devină „stat independent şi suveran, liber să hotărască singur asupra relaţiilor sale cu alte ţări".

Insula Bahrein (de fapt denumirea ei este improprie, pentru că Bahreinul este compus din 30 de insule, din care unele coraligene) are o suprafaţă de 552 kmp şi o populaţie de 182 293 locuitori, după un recensămînt din 1965, şi este situată în golful Persic, zonă care adăposteşte mai mult de jumătate din rezervele mondiale de petrol, la aproximativ 200 de km de Iran şi 30 de km de Arabia Saudită. Se află sub dominaţia engleză în urma unor tratate care datează din 1820 şi 1914 — la început numai din motive strategice. Ulterior, mai precis din anul 1932 şi din motive economice după ce o companie americană a descoperit în insulă importante zăcăminte de petrol, care au început să fie exploatate intens. După abandonarea Adenului, în 1957, de către Marea Britanie, Bahreinul, aflat în centrul golfului, a căpătat o importanţă strategică deosebită.

În mai 1968, Quatarul, Bahreinul şi alte şapte şeicate incluse în Coasta piraţilor, au hotărît să creeze Federaţia emiratelor din Golful Persic, rămasă numai sub formă de proiect. Cînd Marea Britanie şi-a anunţat intenţiile de a modifica politica actuală la „est de Suez" în sensul unei dezangajări militare, au apărut discuţiile privind viitorul Bahreinului. După o serie de consultări cu guvernul de la Londra, Iranul a anunţat că este favorabil unei „reglementări rezonabile şi universal acceptabile" a problemei. În acest sens, s-a apelat la O.N.U. şi U Thant a desemnat pe V. W. Guicciardi, director general al Oficiului european al O.N.U. din Geneva, să conducă o misiune în Bahrein prin care să fie sondate dorinţele populaţiei în ce priveşte viitorul teritoriului, după ce administraţia britanică se va retrage în 1971. Misiunea a petrecut o lună pe cele 30 de insule, după care a înaintat O.N.U. un raport prin care declară că populaţia din Bahrein „este virtual unanimă în dorinţa creării unui stat pe deplin independent şi suveran" şi amintea, totodată, că Iranul şi Anglia căzuseră de acord să accepte concluziile misiunii, dacă ele vor întruni sprijinul Consiliului de Securitate.

Deşi data exactă a independenţei Bahreinului n-a fost fixată, dar e apreciată ca apropiată, iar în legătură cu amintita Federaţie a emiratelor persistă unele semne de întrebare, trebuie remarcat că soluţia preconizată în privinţa statutului Bahreinului contribuie la înlăturarea tensiunii din zonă, fiind şi un exemplu al reglementării pe cale paşnică a divergenţelor.

reflector

INDIA : EPILOGUL ALEGERILOR PREZIDENȚIALE

Colegiul special al Curții Supreme a Indiei a pronunțat în unanimitate hotărîrea prin care se confirmă legalitatea alegerii lui V. V. Giri ca președinte al țării. Curtea Supremă a fost nevoită să examineze acest caz în urma reclamațiilor înaintate de către un grup de personalități indiene de dreapta care i-au acuzat pe adepții președintelui de a fi recurs la „metode inadmisibile" pentru a influența rezultatul alegerilor prezidențiale de anul trecut. În hotărîrea pronunțată se arată că ținînd seama de interesele majore ale țării, Curtea Supremă respinge argumentele oponenților lui Giri și consideră cazul închis.

Acest final al „procesului referitor la alegerile prezidențiale" este firesc și instructiv. După cum se știe, Giri a fost ales ca președinte al Indiei anul trecut, în august, datorită sprijinirii candidaturii sale de către toate partidele democratice și progresiste din țară. Victoria sa a semnificat o înfrîngere serioasă a dreptei care sconta pe postul de șef al statului în a lupta împotriva primului ministru Indira Gandhi precum și a tuturor forțelor progresiste indiene. În încercarea de a se revanșa pentru înfrîngerea suferită și de a-i compromite pe cei care se pronunță pentru orientarea progresistă a dezvoltării țării, reacțiunea a inițiat procesul judiciar împotriva președintelui Giri.

Printre martorii care au depus împotriva lui Giri s-au aflat aproape toți conducătorii „congresului sindicatului". Din culise ei au fost ajutați în mod intens de liderii partidelor de dreapta Swatantra și Ian Sangh. La rîndul său presa monopolistă a dat amploare „depozițiilor" împotriva președintelui, încercînd să imprime procesului caracterul unui scandal politic.

Acum toate acestea sînt de domeniul trecutului. Hotărîrea Curții Supreme, se subliniază în cotidianul indian „Patriot" demască în mod concludent falsitatea „argumentărilor" adversarilor lui Giri și pune capăt unei „campanii politice murdare".

DUPĂ 30 DE ANI

Cumnatul și nepotul generalului de Gaulle, Jacques și Jacques-Philippe Vendorux, propun ca ziua de 18 iunie să fie anul acesta sărbătoare legală : la data respectivă se împlinesc 30 de ani de la apelul lansat de de Gaulle, la radio Londra, către francezi. Propunerea a întrunit, în rîndurile foștilor membri ai Rezistenței gaulliste, un mare număr de semnături, printre care ale unor personalități cunoscute. „Cît despre guvern, scrie «L'Express», acesta privește prudent spre Colombey. Dar generalul nu face nici o mișcare".

REPERE NOI ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ARGENTINEI

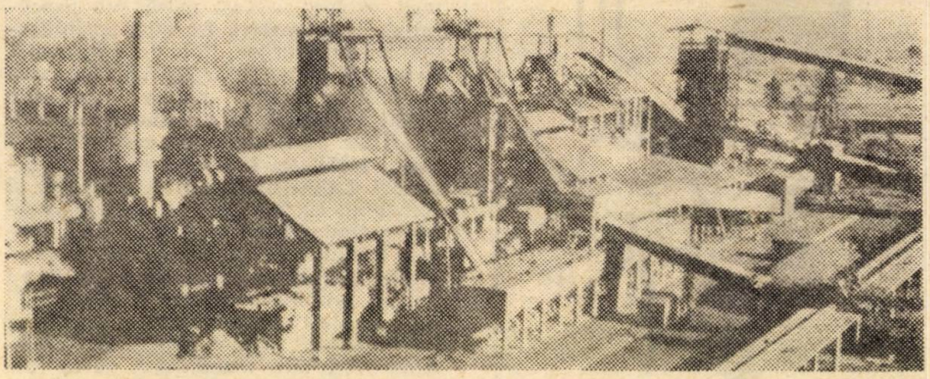

Uzina siderurgică din provincia Jujuy

Cu cîteva luni în urmă a fost dat publicității proiectul planului național de dezvoltare a Argentinei pe perioada 1970—1974. Elaborat de către Consiliul Național de Dezvoltare (CONADE) și prezentat spre aprobare președintelui Juan Carlos Ongania, proiectul constituie un început de dezvoltare planificată a economiei argentiniene.

Principalul obiectiv ce se urmărește prin punerea în aplicare a acestui plan este creșterea rapidă și susținută a produsului intern brut, care va trebui să însumeze la sfîrșitul anului 1974 un spor de 31 la sută, cu un ritm mediu anual de 5,5 la sută.

Industriei naționale îi revine un rol important în realizarea acestui obiectiv. Prin prevederile planului de dezvoltare, guvernul urmărește așezarea bazelor unei politici de industrializare a țării.

O seamă de dificultăți de ordin economic, politic și social, pe care Argentina le-a întîmpinat și continuă încă să le întîmpine au trebuit să fie luate în considerare la elaborarea planului. Înainte de toate este necesară o renovare a structurilor învechite. Președintele Ongania a subliniat, într-o cuvîntare pronunțată la recenta reuniune cu guvernatorii provinciilor, necesitatea imperioasă de a modifica structurile existente. „De abia acum sîntem pregătiți pentru a ataca în profunzime esența deficiențelor care în acest domeniu au conspirat împotriva creșterii echilibrate a țării noastre", declara președintele.

În viitorii ani, accentul principal se va pune pe orientarea activității spre sectoarele cele mai productive. În cadrul acestora, ramurile industriei de bază se vor dezvolta într-un ritm mai susținut, dat fiind rolul strategic pe care sînt chemate să-l îndeplinească în dezvoltarea generală a Argentinei. Totodată, așa cum afirma dr. José María Dagnino Pastore, ministrul economiei și muncii, „este o falsă dilemă să se opună dezvoltarea unei industrii eficiente dezvoltării industriei grele. Nu trebuie să uităm că o țară nu se ghidează exclusiv după criterii economiciste. Există și alte criterii care au aceeași pondere, dacă nu chiar mai mare. În acest sens crearea bazelor pentru salvgardarea securității și suveranității naționale trebuie să fie luată în considerare în orice decizie politică pe termen lung".

Așa se explică faptul că industriei grele i se acordă prioritate în cadrul dezvoltării generale a industriei naționale. Astfel, producția de oțel a Argentinei va atinge în 1974 cifra de 4 milioane tone, la acest nivel putîndu-se asigura cea mai mare parte din cerințele interne. În curînd va începe exploatarea zăcămintelor de fier la Sierra Grande, unde se preconizează construcția celui de-al treilea combinat siderurgic al țării.

Concomitent, se vor dezvolta și alte ramuri industriale ca energetica, industria petrochimică (combinatul de la Bahia Blanca) industria lemnului, hîrtiei și celulozei, producția de aluminiu (în portul Madryn provincia Chubut, se va construi o uzină de aluminiu care va intra în funcțiune în ianuarie 1974 cu o capacitate anuală de 140—150 mii tone de aluminiu primar). În domeniul energetic, o importanță deosebită dobîndește construcția complexului hidroenergetic El Chocón —Cerros Colorados din inima Patagoniei. Importanța sa constă în aprovizionarea cu energie electrică a obiectivelor economice proiectate a fi înălțate în această zonă. O mare atenție se acordă valorificării enormelor resurse naturale de care dispune Patagonia (90 la sută din rezervele de cărbune ale țării, 80 la sută din rezervele de petrol și gaze, 70 la sută din cele de fier).

În planul de dezvoltare pentru viitorii cinci ani se preconizează, de asemenea, prelucrarea industrială, la nivel superior, a produselor agricole.

Observăm astfel că guvernul argentinian pune accentul principal pe atragerea în circuitul economic a tuturor regiunilor și bogățiilor țării.

Între sursele de finanțare a obiectivelor din plan, pe lîngă acumulările interne de capital, un loc important îl ocupă comerțul exterior. Se estimează că la finele acestui an exporturile argentiniene de mărfuri tradiționale și mai cu seamă netradiționale vor totaliza 1 800 milioane dolari, față de 1 610 milioane cît au însumat anul trecut. Potrivit declarațiilor ministrului de externe Juan B. Martin, Argentina este interesată în dezvoltarea relațiilor comerciale cu toate statele din lume.

N. D.

„Cyborgul", o combinație, deocamdată absurdă, între creier și computer

CREIERE ȘI „SUPERCREIERE"

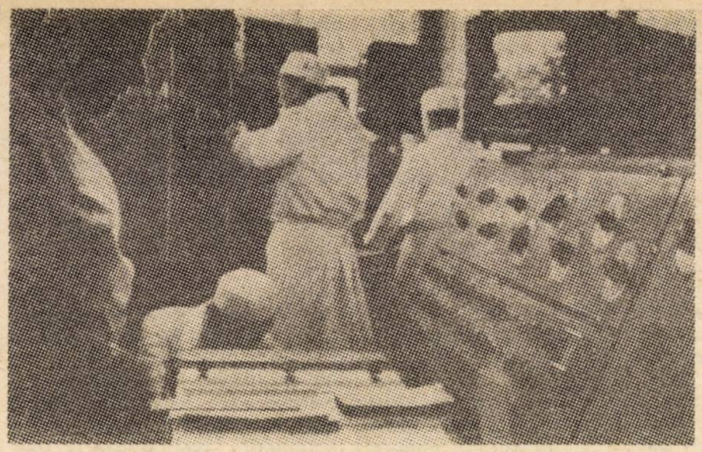

O electro-encefalografie în tehnica profundă: aparatul de televiziune înregistrează fără întrerupere comportarea bolnavului

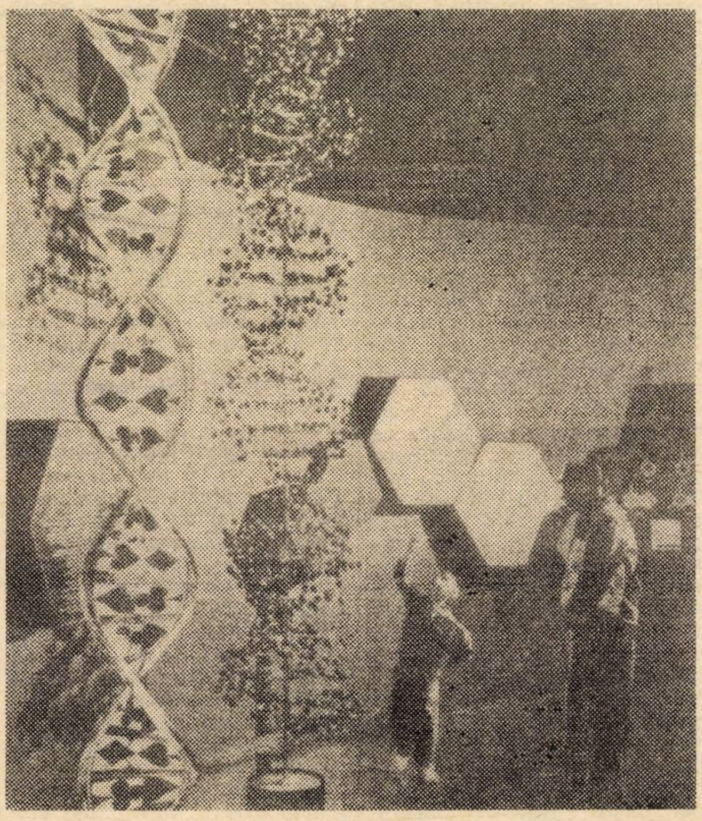

Reprezentat schematic, în machetă, structura acidului dezoxiribonucleic se prezintă ca o „dublă-elice", înfășurată într-o spirală continuă cu punți intermediare

ALBERT ROSENFELD, autorul cărții „Omul viitorului", din care reproducem, după versiunea franceză, apărută în editura Grasset, extrasele următoare, este cronicarul științific al revistei americane „Life".

Un om își poartă întreaga istorie a vieții în cap. O numește memoria lui. Fără memorie, nu poate dobîndi cunoștințe, nu există educație sau cultură.

Dar mecanismul memoriei, prin care „un eveniment scurt se poate traduce în creier printr-o schimbare funcțională durabilă", a fost totdeauna unul din misterele cele mai de nepătruns ale gîndirii.

Înainte de 1920, nu se cunoștea funcționarea creierului decît după mărturii subiective sau prin observarea unor scheme de comportament destul de elementare. Datorită electroencefalografiei apoi stimulării electrice a creierului (denumită pe scurt E.S.B. după cuvintele englezești „electrical stimulation of the brain" : stimulare electrică datorită unor electrozi implantați în diferite puncte ale creierului), s-a reușit să se măsoare activitatea electrică a creierului în împrejurări diverse. Pînă în ultimii ani, se considera că memoria este un fenomen complet electric. După părerea doctorului Karl S. Lashley, de la Universitatea Harvard printre alții, ea consta în circuite electrice reverberante născute din simțuri prin impulsii nervoase și dînd loc unor structuri mai mult sau mai puțin permanente care puneau în acțiune un mare număr de neuroni.

Azi, toată lumea este de acord că memoria se naște din pulsații și din scheme electrice, și că amintirile scurte sînt în esență fenomene electrice. Dar se consideră că amintirile trainice trebuie să se înscrie în structura chimică a celulelor nervoase.

Dacă un șobolan este învățat o mișcare nouă, și apoi este supus imediat unui șoc electric, se șterge orice memorie a ceea ce a învățat. Dacă se așteaptă 15 minute sau o jumătate de oră înainte de a-l supune șocului, el își va aminti imperfect ceea ce a învățat, dar nu va uita complet. Dacă se așteaptă 24 de ore, șocul nu va avea nici un efect ; șobolanul va fi în stare să acționeze ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Se crede că, în decursul unor perioade scurte de timp, știința șobolanului sau memoria lui, dacă vrem, a existat sub forma unui curent electric, distrus cu ușurință de șoc, dacă, ulterior, reverberațiile electrice prelungite s-au înscris în chimia celulelor, unde au fost înmagazinate și au fost de acum înainte apărate de orice dezorganizare provocată de circuitul electric.

În cursul acestei perioade atît de rodnice a anilor '50, unul din evenimentele cele mai pasionante a fost descoperirea, cu totul întîmplătoare, că amintirile sînt într-adevăr înmagazinate în creier și că pot fi scoase la iveală cu ajutorul E.S.B. Acest fenomen se produsese pînă atunci numai sub hipnoză, într-un mod mult mai puțin sistematic.

Doctorul Wilfred Penfield, de la Institutul de neurologie din Montreal, practica într-o zi o operație asupra unei femei epileptice, cînd a descoperit, căutînd cu ajutorul unor delicate sonde electrice punctele din creier susceptibile să aibă legătură cu boala pacientei sale, că, atunci cînd stimula unul dintre ele, aceasta își reamintea brusc tot ceea ce se petrecuse atunci cînd născuse copilul ei, absolut ca și cum ar fi retrăit evenimentul. Alte ori, pe cînd stimula un alt punct, bolnava auzea brusc muzică, totdeauna aceeași. Repetînd această experiență asupra altor bolnavi, Penfield a reușit astfel să scoată la iveală diferite amintiri din trecut, datînd uneori din copilărie, evenimente pe care pacientul credea că le-a uitat de multă vreme.

Experiențe de disecție efectuate asupra unor animale de doctorul R. W. Sperry, la Cal Tech, au arătat că dacă un creier este secționat în două părți, fiecare jumătate pare să funcționeze foarte bine singură. Dar pentru a explica în mod satisfăcător această ciudată calitate a memoriei, a fost nevoie de ajutorul biologiei moleculare. Într-adevăr, elucidarea codului genetic a permis să se înțeleagă că marile molecule complexe de ADN (acid desoxyribonucleic) care se află în nucleul unei celule-ou conțin suficiente informații pentru a programa în amănunt întreaga dezvoltare a organismului. Aceste informații nu ar încăpea în mai multe exemplare ale „Enciclopediei Britanice" fiecare din 24 de volume. O altă moleculă aproape la fel de impresionantă este molecula de ARN (acid ribonucleic), care va fi curînd bănuit că transmite, dacă nu chiar conține, memoria.

ȘOBOLANI PE FRÎNGHIA ÎNTINSĂ

Făcînd din ARN „molecula ideogenă" a memoriei, se putea lesne înțelege, fără nici o extrapolare, că celulele creierului sînt în stare să dețină sub această formă miliardele de informații necesare și mai mult încă. ARN, care se poate manifesta sub forme și în combinații extrem de diverse, cel puțin un milion de miliarde, este perfect în stare să-și

asume memoria amănunțită necesară creierului. De asemenea, el este suficient de răspîndit, de vreme ce în fiecare neuron se numără 20 de milioane sau mai multe molecule de ARN, care fabrică 100 de mii de specii de proteine.

Simplificînd lucrurile la extrem, se poate spune că în metabolismul celular, comanda o deține ADN: el formulează instrucțiunile genetice pe care ARN le execută, fabricînd în special proteinele. S-ar părea deci că acesta ar trebui să se găsească în special în celulele care se dezvoltă, se înmulțesc, secretează hormoni etc. Or, în mod ciudat, ARN este și mai abundent încă în neuroni, care totuși nu se dezvoltă, nu se înmulțesc, nu secretează nici hormoni nici vreo altă substanță. Dacă se găsește acolo în cantități atît de mari înseamnă că trebuie să servească la ceva. El nu este oare elementul memoriei? Pentru a explora această ipoteză devenită brusc plauzibilă, s-au efectuat diferite experiențe.

Doctorul Holger Hyden, de la Universitatea din Göteborg (Suedia), a învățat șobolani să meargă pe o frînghie întinsă pentru a obține hrană. Analiza neuronilor, făcută imediat după experiență arăta că procentul de ARN crescuse considerabil din punct de vedere cantitativ în celule, pînă la a fi mai mare de 12 la sută decît cel găsit la ceilalți șobolani. Nu numai ARN era mai abundent, dar se produsese de asemenea o schimbare de calitate, structura și compoziția chimică a acestor molecule dovedindu-se a fi diferită de cea a moleculelor celorlalți șobolani. Această deosebire a fost atribuită de Hyden dresajului.

La rîndul său, doctorul James V. McConnell, de la Universitatea din Michigan, a făcut experiențe asupra unor viermi cu formă plată, denumiți planari. Planarul poate fi învățat, cu ajutorul șocurilor electrice să dea înapoi în prezența unui semnal luminos, sau să evite anumite părți ale unui labirint. Dacă acești viermi sînt tăiați în bucăți, și sînt dați ca mîncare unor planari nedresați, se constată că viermii canibali sînt în stare să învețe mult mai repede decît acei care nu au o dietă atît de rafinată.

Pentru a vedea dacă ARN este substanța cheie a memoriei, s-a efectuat și o altă experiență. Se știe că un planar, tăiat în două, dă doi noi planari. Cercetătorii constataseră deja, spre marea lor satisfacție, că atunci cînd un planar dresat este tăiat în două, fiecare din cei doi noi viermi păstra elemente din lecția învățată. Atunci ei au tăiat în două un planar care fusese dresat. O jumătate din el a dat, așa cum se aștepta, un nou planar în mod parțial instruit. Cealaltă jumătate, căreia i s-a administrat o substanță care distruge ARN, a dat un vierme fără rudimente de dresaj și în consecință fără memorie.

Doctorul D. Ewen Cameron experimentase ARN pe bolnavi mintali vîrstnici. În 1958, el a făcut cunoscut că memoria pacienților care nu erau pe de-a-ntregul senili părea să se amelioreze atunci cînd li se administra ARN extras din drojdie de bere.

Totuși este greu de apreciat aceste prime descoperiri ale lui Cameron, pe de o parte deoarece ele depind în mare măsură de mărturii subiective, pe de altă parte deoarece ARN introdus în aparatul digestiv se dezintegrează acolo, fără să putem ști sub ce formă ajunge apoi în celule, în special în celulele creierului, apărate de bariera cerebro-meningee. Ființele umane asimilează desigur mai puțin ușor educația lor decît planarii, care au un sistem biologic mai simplu. Ar trebui să putem avea certitudinea că ARN ajunge ca atare în celulele creierului. Cel mai bine ar fi ca celula însăși să fabrice mai mult ARN.

PILULA MEMORIEI ?

Tocmai acest lucru este pe cale să se experimenteze sub forma unei pilule denumite Cylert (pemolină). Așa cum se poate constata prin depistare radioactivă, această substanță stimulează o enzimă a creierului care joacă un rol vital în fabricarea ARN. Deoarece enzimelor nu le place să rămînă inactive, se presupune că, cu cît se vor produce mai multe enzime, cu atît vor fabrica mai mult ARN. O mai mare cantitate de ARN echivalează oare cu o memorie mai bună și cu o aptitudine modernă de a învăța ? În orice caz, Cylert a dat rezultate remarcabile în cursul experiențelor efectuate pe șobolani. Nu numai că șobolanii care au absorbit Cylert învață mult mai repede decît de obicei, dar reține mult mai mult timp ceea ce au învățat. S-au obținut unele rezultate încurajatoare și la om, deși este încă prea devreme ca Cylert să fie considerată, așa cum au făcut unii, „pilula memoriei".

Azi, aproape toată lumea recunoaște că în moleculele neuronilor au loc schimbări fizice : discuția se referă exclusiv la semnificația acestor schimbări. Oricare ar fi adevărul precis în această privință, este deja un fapt stabilit că memoria are o bază moleculară și că va fi posibil să se accelereze sau să se încetinească procesul de învățare, să se îmbunătățească sau să slăbească memoria, prin manipulări chimice.

Una din perspectivele cele mai importante deschise de noua eră biologică este îmbunătățirea facultăților noastre intelectuale. Potrivit lui Jean Rostand, am putea să sporim capacitatea fizică a creierului acționînd asupra embrionului in vitro. Dacă se va descoperi mijlocul de a determina celulele să se divizeze încă o dată, se va obține un creier de două ori mai mare. Unul din cei mai eminenți neurologi din lume, doctorul Francis Otto Schmitt, propune o altă soluție mai plauzibilă, mai apropiată și, ceea ce nu ar putea fi soluția lui Rostand, la îndemîna celor care au depășit deja stadiul manipulării embrionare. Una din calamitățile inerente omului este că după vîrsta de 35 de ani, celulele creierului său încep să moară în ritm de 100 000 pe zi. Or, celulele nervoase nu se pot înlocui ele însele, ca alte celule ale organismului. Un om în vîrstă de peste 35 de ani pierde deci 36 500 000 neuroni pe an, ceea ce, chiar la un total de 10 miliarde, reprezintă o cantitate serioasă și explică fără îndoială în parte de ce acuitatea mintală scade și memoria se reduce o dată cu vîrsta. Potrivit experiențelor doctorului Hyden, în neuroni conținutul de ARN atinge un plafon spre 40 și 50 de ani, după ce a fost în creștere regulată începînd din copilărie. Cînd un individ se apropie de 60 de ani, nu numai că pierde 100 000 neuroni pe zi, dar neuronii care îi rămîn își pierd ARN. Or, se ia în considerare posibilitatea fie de a înlocui rezervele de ARN care se epuizează, fie de a stimula producția lor. Mai mult încă, doctorul Schmitt este de părere că „se va putea eventual preveni moartea globală a neuronilor dacă se descoperă procedee chimioterapeutice, și în consecință omul va putea să se bucure mai mult de facultățile sale".

Pe măsură ce savanții și medicii vor explora resursele psihofarmacologiei, este neîndoielnic că ne vom bucura cu toții de aceste cercetări. Datorită îmbunătățirii mecanismului electrochimic al creierului nostru, vom învăța mai repede și mai ușor și vom reține mai bine ceea ce vom învăța. Rezultatele vor fi apreciabile în special la sugari și la copii, în momentul în care mintea, mai maleabilă, dobîndește structurile pe care le va avea toată viața.

Se pot lua chiar în considerare transformări mai radicale încă decît cele pe care ni le propune doctorul Schmitt. Cînd învățăm engleza, algebra sau orice altă disciplină clasică, ce se întîmplă în creier ? Moleculele de ARN ale neuronilor înregistrează aceste științe în însăși structura lor (poate transmițînd informația codată moleculelor proteice). Să ne reamintim planarii doctorului McConnell care absorb cunoștințe precise datorită ARN al congeneraților reprezentînd hrana lor, și hamsterii doctorului Jakobson, care dobîndesc cunoștințele șobolanilor prin transferul de ARN.

Să uităm pentru moment că, aceste experiențe sînt controversate și să admitem că transferul de cunoștințe este posibil datorită moleculelor de ARN. Să presupunem că cunoaștem structura chimică exactă pe care trebuie s-o aibă aceste molecule pentru a înmagazina cunoștințele de engleză. Cine știe dacă nu vom putea într-o zi să le creăm în mod artificial ? Evident, ar mai rămîne de rezolvat problema de a face ca acest ARN să ajungă pînă la celulele creierului. Căci dacă experiențele doctorului Cameron lasă de dorit, aceasta se datorează faptului că ARN trebuie să treacă prin sistemul digestiv unde se dezintegrează probabil. S-ar putea oare să-l introducem direct în sînge ? Să-l introducem în celule astfel încît să rămînă intact ? Din ipoteze de acest fel a apărut conceptul virușilor artificiali folositori.

ALGEBRA PRIN INJECȚII

Un virus nu este altceva decît un grup de molecule de acid nucleic, destul de des de ARN, înconjurate de proteine. Dacă este vorba de un virus, ARN conține codul care permite virusului să „infecteze" o celulă. Datorită lui, virusul introduce propriile lui informații în celulă, în dauna acesteia din urmă. Dacă am poseda un ARN conținînd informații de engleză sau de algebră, și dacă am putea realiza un virus sintetic, am putea să-l injectăm în sînge. În plus, dacă am ști să-l facem să treacă bariera cerebro-meningee (ceea ce ar trebui să se întîmple înainte ca omul să reușească să fabrice un ARN sintetic înzestrat cu un cod precis), pentru ca el să „infecteze" celulele, am putea să învățăm engleza, algebra sau tot ceea ce ar fi codat, prin injecții.

În Franța, doctorul Alexandre Monnier și doctorul Paul Laget duc și mai departe încă aceste speculații. Dacă am cunoaște codurile acestor acizi nucleiri, de ce, se întreabă ei, să nu-i transcriem în formula genetică însăși ? Să privim furnicile : în genele lor este înscris un întreg sistem social. Cît despre păsări, ele știu să construiască un cuib fără să fi învățat vreodată acest lucru. De ce să nu incorporăm în nucleul celulei-om cunoștințe de bază, de pildă atitudinea de a merge, a vorbi, a înota, a cînta la pian, a face matematici, a citi greaca veche, astfel încît noul născut să știe toate acestea fără să fie nevoit să le învețe ?

(Va urma)

The New York Times

CRIZA DE ÎNCREDERE

ÎN PRIMĂVARA anului 1970, America a devenit o națiune cuprinsă de îndoieli, temeri și recriminări. Credința cîndva magică a Lumii Noi într-un viitor mai bun a căzut victimă unui război care, în ciuda întregii retorici oficiale, nu poate fi cîștigat.

Dar dificultățile țării sînt mai profunde decît cele provocate de o aventură militară eșuată. „Americanii de pretutindeni sînt tot mai conștienți că există ceva care merge foarte prost în America", a spus săptămîna trecută primarul New Yorkului, John V. Lindsay.

Țara și-a pierdut simțul direcției. Protestele și demonstrațiile reprezintă unirea unor mase de tineri și bătrîni care, deși aparent își strigă mînia, în realitate strigă după ajutor. Este o stare de spirit gravă, nu numai pentru că e de natură să ducă la violență, ci în special pentru că invită la incursiuni oportuniste pe căi care duc la soluții expeditive dar periculoase. Criza mai profundă este lipsa unei conduceri responsabile și consecvente. Administrația Nixon nu pare prea conștientă de deosebirea dintre a cîștiga alegeri și a guverna. Ea încearcă să alcătuiască majorități folosind un grup împotriva celuilalt. Pretinde să satisfacă cereri nesatisfăcute prin confuzie și contradicție. Atunci cînd se lovește de o opoziție catastrofală, așa cum este cazul răscoalei din universități, reacționează prin încercări de a-și crea o imagine mai acceptabilă. Permite adepților liniei dure să provoace o înstrăinare intolerabilă, apoi solicită ajutorul aripii ei mai sensibile și mai progresiste pentru a potoli mînia.

Un asemenea mod de a trata crizele nu reprezintă un stil de conducere adecvat.

Slăbiciunea Administrației are consecințe și mai grave datorită faptului că opoziția este lipsită de o conducere consecventă și care să inspire încredere. În afara Administrației există oameni inteligenți și cu bun simț, unii democrați, alții republicani; dar în cel mai bun caz și ei încearcă să rezolve parțial crize ad-hoc.

Congresul însuși se află într-o stare de confuzie și demoralizare, nemulțumit de propriile lui antecedente de abdicare de la răspunderea lui în problemele războiului și păcii și de cedare în fața unor interese speciale în materie de impozite și finanțe.

Manifestarea spontană a îngrijorării în universități și alianța creată acum între un mare număr de studenți, profesori și președinți de universități, reprezintă o reacție a conștiinței la senzația de alunecare în derivă. Ea poate să ofere un răgaz. Ea poate chiar să aducă în funcții importante oameni politici de mai mare răspundere. Dar ea nu poate să înlocuiască o conducere națională permanentă și o planificare pe termen lung.

Necesitatea unei opoziții loiale cu o conducere eficientă este de cea mai mare importanță atunci cînd guvernul însuși este lipsit de clarviziune. Dar nici măcar oamenii bine intenționați nu se pot ridica la înălțimea împrejurărilor dacă, asemenea Administrației, sînt atenți mai curînd la sondaje de opinie decît la nevoile țării. Problema care se pune acum este nu cum pot fi cîștigate alegerile din 1972, ci cine poate să determine o schimbare a politicii. Ceea ce se cere este nu o tactică abilă, ci o politică sănătoasă.

Oamenii cu convingeri democratice și principii sănătoase au acum sarcina de a vindeca dezbinările și de a trasa o cale spre pace pe plan extern și intern.

Canada. Demonstrație la Ottawa împotriva extinderii agresiunii S.U.A. în Indochina

stern

HAMBURG

SCHIMBARE ABRUPTĂ

INVAZIA AMERICANĂ din Cambodgia înseamnă o schimbare abruptă a cursului. De la încetarea bombardamentelor asupra Vietnamului de Nord, acum doi ani, și mai ales de la alegerile prezidențiale, politica declarată a S.U.A. era dezescaladarea războiului din Vietnam și reducerea treptată a angajamentelor militare americane. După cum se știe prea bine, parola lui Nixon era „vietnamizarea" războiului. Cu numai zece zile înainte de intervenția din Cambodgia, el anunțase o nouă retragere a trupelor americane.

La baza acestei hotărîri stătea convingerea că războiul din Vietnam nu poate fi cîștigat, că a evoluat atît intern cît și extern spre o maladie cronică și că ar fi bine să se retragă din această acțiune.

Dintr-o dată, de la o zi la alta, nimic nu mai este adevărat... Iarăși — pentru a cîta oară? — Administrația vrea să se convingă că nu e nevoie decît de încă un pas în mlaștină pentru a simți din nou pămînt sigur sub picioare. În același timp cu extinderea războiului în Cambodgia au fost reluate masive atacuri aeriene asupra Vietnamului de Nord. Mai mare decît indignarea care a cuprins întreaga lume față de brutalitatea arbitrară a acestei politici este consternarea provocată de totala ei iraționalitate și inconsecvență.

Recăderea, de loc motivată, în eroarea recunoscută și abandonată acționează asupra lumii înconjurătoare ca o manifestare condamnabilă... Impresia de dezordine deplorabilă și de controverse misterioase la Washington se amplifică, dacă examinezi în detaliu regizarea aventurii cambodgiene. Sînt doar cîteva săptămîni de cînd americanii au instalat un guvern aservit, prin destituirea lui Sianuk și instalarea lui Lon Nol... Dar nu; nici Lon Nol n-a fost întrebat. S-a preferat să se acționeze și față de el în sensul ruperii evidente a neutralității, al unui act de agresiune nemascat. De ce? Există care o altfel de explicație decît aceea că la Washington mîna dreaptă nu mai știe ce face mîna stîngă — sau, mai rău, că știe prea bine, dar insistă să intervină în mod arbitrar? A vrut Pentagonul să dovedească celor de la C.I.A. că există și ei? Și cum se stă atunci cu constituția americană?

Căci conform constituției americane puterea de a hotărî asupra păcii și războiului nu este nici în mîna Pentagonului, nici a celor de la C.I.A., nici chiar a președintelui, ci a Senatului. Intervenția samavolnică în Cambodgia constituie, fără îndoială, începutul unui nou război, al unui război împotriva unei țări suverane, care a rămas, de bine de rău, neutră față de războiul din Vietnam...

. Cea mai mare mașină de putere a lumii face impresia unui vehicul fără cîrmă ; în interiorul ei se poartă obscure lupte pentru putere. Din cînd în cînd însă, cîte o mînă iese afară, se repede la cîrmă și o mișcă încoace sau încolo. Nu se poate constata cu exactitate a cui este mîna care este pe cîrmă. Urmările sînt imprevizibile și nu sînt limitate la Asia de sud-est.

Sebastian HAFFNER

Le Monde
PARIS

GUVERN „TEHNIC" ÎN FINLANDA

PENTRU A CINCEA OARĂ în mai puțin de 25 de ani, Finlanda este condusă de un guvern format din funcționari și personalități. De fapt, de la alegerile din 15 și 16 martie, partidele politice n-au ajuns la un acord în ce privește o formulă majoritară.

Președintele Kekkonen — după eliminarea ultimului „candidat" previzibil, M. Rihtniemi, președintele partidului conservator, marele învingător al consultării care sugerase formarea unui cabinet minoritar — a pus capăt crizei în 24 de ore. L-a însărcinat pe primarul orașului Helsinki, Teuvo Aura, fost președinte al partidului liberal, să formeze guvernul, zis „de serviciu", a cărui compoziție a fost anunțată în aceeași zi.

Fără intervenția președintelui republicii, criza s-ar fi putut prelungi datorită orientării spre dreapta, înregistrată în timpul alegerilor, a influenței partidului rural de factură poujadistă și, îndeosebi, din pricina refuzului partidului de centru de a participa în guvern. Acest partid, deși marele învins din alegeri, era singurul capabil să asigure o majoritate nesocialistă care să înlocuiască coaliția partidelor socialiste cu foștii agrarieni, în frunte cu M. Koivisto.

Dincolo de speculațiile de aritmetică parlamentară, toate negocierile din ultimele șase săptămîni pendulau în jurul soluțiilor impuse de problemele economice. Ca revers al devalorizării, din 1967, austeritatea a izbutit să indispună opinia publică și lumea afacerilor. Astfel, în noul guvern vom găsi atît pe P. Hetemaki, director executiv al Confederației patronatului, cît și pe Keijo Liinamaa, care timp de 8 ani a arbitrat toate conflictele privind contractele colective. În schimb, centralele sindicale au refuzat asocierea cu această echipă, formată în rest de înalți funcționari sau de directori de mari întreprinderi.

Cabinetul Aura — cel de-al 53-lea guvern de la declararea independenței în 1917 — va rămîne multă vreme în funcție ? Durata mijlocie a unor asemenea formațiuni a fost, pînă în prezent, de 6 luni. Partidele politice au, deci, un oarecare răgaz pentru a căuta o formulă viabilă care, pentru a fi acceptată de președintele Kekkonen, va trebui să beneficieze de un sprijin majoritar. Un compromis nu este exclus, căci în Finlanda nu sînt deloc iubite alegerile anticipate.

Conferința asupra securității europene, pentru care diplomația finlandeză s-a angajat atîta, problema lărgirii Pieței comune și a cooperării economice a țărilor nordice ca și problemele interne vor determina o înțelegere între partidele politice.

Agitație la bursa din New York în legătură cu scăderea continuă a acțiunilor.

reflector

EDUARDO FREI DESPRE GUVERNAREA DEMOCRAT-CREȘTINĂ

Într-un interviu acordat ziaristului francez Marcel Niedergang de la „Le Monde", președintele Republicii Chile, Eduardo Frei, a înfățișat cîteva probleme și aspecte — considerate de el semnificative — ale guvernării democrat-creștine, care, în septembrie 1970, va fi confruntată cu alegătorii. Referindu-se la condițiile politice și economice în care își duce activitatea guvernul chilian, președintele Frei sublinia că una din problemele grave care trebuie înfruntate o reprezintă inflația. „Noi n-am reușit să reducem inflația — spunea Frei — așa cum am fi dorit. Acesta este, poate, principalul nostru eșec. Nu pentru că am ignora mijloacele tehnice ale luptei contra inflației care, în primul trimestru al acestui an, a avut un indice de creștere de 20 la sută, dar mijloacele acțiunii politice nu depind numai de noi. Trebuie să se recunoască, totuși, faptul că, în cinci ani, noi am inițiat transformări importante în această țară... Numărul elevilor din școlile primare aproape că s-a dublat. Am construit locuințe pentru 450 000 de familii, ceea ce reprezintă un efort pe care nici o altă națiune latino-americană n-a fost în măsură să-l facă. În cadrul reformei agrare au fost expropriate 1 200 de mari proprietăți — cu o suprafață de 3 milioane de hectare... În domeniul economic, eforturile noastre nu sînt mai puțin notabile. Producția de cupru va trebui să se dubleze pînă în 1972, iar după semnarea acordului cu societatea „Anaconda" avem posibilitatea de a exercita controlul asupra industriei cuprului. Am instalat 13 uzine de petrochimie și exportăm deja materii plastice în Argentina. Producția de textile a crescut cu 75 la sută și s-a dublat potențialul hidroelectric..."

Comentînd acțiunile diplomației chiliene, Marcel Niedergang notează părerile lui Eduardo Frei și ale ministrului de externe, Gabriel Valdes, în legătură cu reluarea de către Chile a relațiilor comerciale cu Cuba. (Se știe că, recent, Chile a vîndut Cubei produse agrare în valoare de 11 milioane de dolari). „Comerțul cu Cuba reprezintă pentru noi o politică tradițională", declara Frei. „Sancțiunile împotriva Cubei au fost hotărîte într-o situație care este complet depășită — afirmă, la rîndul său, Gabriel Valdes. Noi am votat atunci împotriva acestor sancțiuni. Ne-am aliniat părerii majorității în calitate de membri ai O.S.A. Ar fi, însă, cazul să se revizuiască colectiv această poziție. Nu sîntem singurii în America Latină care susținem acest punct de vedere".

Magyar Nemzet

BUDAPESTA

SPANIA: POLEMICI ÎN JURUL POLITICII EXTERNE

VIZITA întreprinsă la sfîrşitul lui aprilie la Madrid de către ministrul de externe vest-german Scheel s-a încadrat în programul guvernului spaniol privind „deschiderea spre Europa". Oferind Madridului — în parte pentru achiziţionarea de tancuri vest-germane tip „Leopard" — un credit de 200 milioane mărci, Bonn-ul a manifestat o atitudine favorabilă faţă de iniţiativele Madridului privind colaborarea economică dintre cele două ţări. Această poziţie a R.F.G. a fost reafirmată de Scheel şi la conferinţa de presă organizată la încheierea vizitei, prilej cu care a subliniat printre altele că: „nu numai Spania solicită sprijinul Europei, ci şi Europa occidentală este interesată în dezvoltarea relaţiilor cu această ţară".

Pe lîngă tratativele oficiale, ministrul de externe vest-german a participat şi la o convorbire semioficială care a stîrnit un ecou şi mai mare în cercurile politice spaniole. În istoria protocolului diplomatic rareori se întîmplă ca un ministru de externe, aflat în vizită oficială, să poarte consfătuiri şi cu reprezentanţii opoziţiei. După cum a declarat ziariştilor, Scheel şi-a înscris în program acest schimb de idei pentru „a avea o imagine completă despre Spania".

Cei patru politicieni de opoziţie cu care s-a întîlnit Scheel fac parte cu toţii din tradiţionalele forţe conservatoare, reprezentînd, însă, curente diferite. José Maria Aveilza, conte de Motrice aparţine acelei aripi a promonarhiştilor care se opun lui Juan Carlos ca urmaş al lui Franco, recunoscînd candidatura lui Don Juan, stabilit în Portugalia. Ceilalţi trei politicieni de opoziţie sînt liberal-monarhistul Joaquin Satnistegui, creştin-democratul Ruiz Gimenez şi socialistul Tierno Galvan. Întîlnirea neobişnuită a stîrnit un ecou neobişnuit şi o polemică de presă care a devenit cu atît mai însemnată cu cît unul din participanţi, Aveilza, formulează de mai multă vreme în coloanele publicaţiei „A.B.C." din Madrid critici făţişe la adresa guvernului.

Pentru prima oară, Aveilza a folosit un ton surprinzător în articolul „Să ne apropiem de Europa", publicat de „A.B.C.", unul din cele mai influente organe de presă spaniole. Autorul releva atunci că „deschiderea spre Europa" — în prezent lozincă oficială a guvernului — nu poate să însemne doar înfăptuirea integrării cu Piaţa comună. „Nu cred că adevărata europenizare trebuie să se consume pur şi simplu prin Bruxelles. Transformarea reală trebuie să se petreacă mai întîi în interiorul ţării", specifica autorul. Aveilza consideră că premisele „europenizării" constau în cuceririle democraţiei burgheze: în funcţionarea instituţiilor democratice, în libertatea întrunirilor, a cuvîntului şi a presei, în comasarea liberă a sindicatelor, în recunoaşterea opoziţiei şi în aprobarea legalităţii Partidului Comunist. Un ton similar a folosit Aveilza şi în articolul său din 24 martie intitulat: „Calea spaniolă spre democraţie". Indiscutabil, în ziarul madrilen — oficios de la încheierea războiului civil — nici o dată pînă acum guvernul nu a fost supus unor critici atît de aspre pentru rigiditatea sa politică. Demn de atenţie, întrucît propunerea vine din partea unui politician cunoscut pentru vederile sale monarhiste, este şi faptul că Aveilza a formulat necesitatea dezbaterii acestor probleme fundamentale cu colaborarea celor mai largi pături ale opiniei publice spaniole.

La articolul din 24 martie guvernul a reacţionat operativ. Aveilza ţintise în punctul cel mai sensibil. Prin remanierea guvernului, în octombrie 1969, pătura „tehnocrată" a cucerit de la Falanga, aşezată pe baze fasciste, şi puterea politică — pe lîngă poziţiile economice. De atunci, López Bravo, ministrul de externe al noului cabinet, a încercat într-adevăr să întreprindă o „deschidere" a politicii externe spaniole izolate în trecut. Pe planul politicii interne, însă, rigiditatea regimului a rămas statornică. În mod explicabil, articolele publicate în „A.B.C." au exprimat nu numai opiniile lui Aveilza, ci şi revendicările privind o serie de măsuri de liberalizare, ale grupărilor de centru şi de dreapta care în viaţa politică deţin un rol însemnat. Se spune că după articolul lui Aveilza, ministerul informaţiilor ar fi intenţionat să interzică „A.B.C." pe termen de două luni. Pînă la urmă s-a ivit o soluţie de compromis: ziarul a fost obligat să publice răspunsul lui Gines de Buitrago, cunoscut ca „primul om al lui Franco".

Polemica nu s-a încheiat. Abia au trecut cîteva zile şi Aveilza a primit una din cele mai înalte distincţii ale presei spaniole, premiul „Mariano de Cavia". Cu acest prilej, el a semnat un nou articol — un răspuns indirect lui Carrero Blanco, în care relevă importanţa libertăţii presei, ca element important al libertăţii sociale.

După vizita lui Scheel, Luca de Tena, proprietarul şi redactorul şef al publicaţiei madrilene „A.B.C.", a semnat un articol în care aparent a criticat atitudinea celor patru politicieni de opoziţie. Considerînd greşită informarea despre problemele vieţii politice interne făcută ministrului de externe al unei ţări străine, el a precizat în acelaşi timp că este de acord cu revendicarea privind aplicarea în practică a libertăţii cuvîntului. În orice caz, articolele lui Luca de Tena au oferit lui Aveilza un nou argument pentru continuarea polemicii. De astădată, în publicaţia „Ya" în coloanele căreia Aveilza subliniază că adevărata integrare la Europa occidentală revendică în mod obligatoriu liberalizarea vieţii politice spaniole, apropierea ei de societăţile burghezo-democratice.

Lovas GYULA

Le Monde diplomatique

PARIS

REPUBLICA DOMINICANĂ ŞI „CRIZA REALEGERII"

CRIZA LATENTĂ prin care trece Republica Dominicană după „războiul civil" din 1965 s-a agravat brusc, cu cîteva săptămîni înainte de alegerile prezidenţiale din 16 mai. Aceasta deoarece preşedintele Joaquin Balaguer a anunţat ferma sa decizie de a solicita un nou mandat (...)

Aparat de zbor prezentat de către studenţii Institutului aviatic din Ufimsk la Expoziţia realizărilor economiei naţionale a U.R.S.S. Aparatul are o greutate de 350 kg şi realizează o viteză de 10 km pe oră

Setea de continuitate a celui care este numit la Santo Domingo „micul doctor" nu constituia, desigur, un fapt nou. După ce modificase Constituția, astfel încît să i se permită președintelui care predă mandatul să-și prezinte din nou candidatura, el declarase încă de la 27 februarie 1969 că ar putea avea în vedere să se prezinte din nou în calitate de candidat la președinție, dar numai în cazul cînd un foarte puternic curent de opinie s-ar manifesta în favoarea sa. Au trecut 13 luni de la acel discurs și agitația împotriva realegerii lui Balaguer era atît de evident contrară climatului de unanimitate dorit de șeful statului, încît se putea presupune că acesta va renunța la un nou mandat.

Somațiile tuturor partidelor de opoziție, manifestațiile de stradă, agitația universitară și încercările de grevă au sfîrșit totuși, în cele din urmă, prin a-l constrînge pe șeful statului să predea puterea președintelui Curții Supreme.

Aceste poziții ostile nu se explică numai prin ambițiile rivale sau prin opoziția de principiu a latino-americanilor față de realegerea unui președinte care urmează a-și preda mandatul. Trebuie ținut cont mai ales de profunda nemulțumire a maselor față de întîrzierea reformelor, față de șomaj, mizerie și corupția administrativă care se întinde — cum recunoaște Balaguer însuși — pînă la ușile biroului prezidențial.

Populația a fost pe de altă parte exasperată de excesele poliției înarmate. Aceasta a jucat un rol important în istoria dominicană a ultimilor 30 de ani. Rezultat al comandourilor colaboraționiste care, în epoca ocupației americane dintre 1916—1924, au luptat alături de invadatori împotriva patrioților, poliția a fost creată de comandamentul american care, părăsind insula, i-a predat într-un fel puterea. De atunci Republica Dominicană este o țară ocupată de propria sa armată.

Trujillo însuși a ajuns la putere datorită sprijinului militarilor de care s-a servit pentru a-și perpetua dictatura timp de trei decenii. Conducătorii militari, obligați să se încline în 1963 în fața victoriei electorale a liderului Juan Bosch, l-au răsturnat șapte luni mai tîrziu pentru a impune o conducere sub controlul armatei. Și, cînd — în aprilie 1965 — forțele represive dominicane s-au dezagregat în fața mișcării populare în favoarea întoarcerii lui Juan Bosch, armata americană s-a grăbit să intervină. Poliția dominicană este în ochii conducătorilor de la Washington axa vieții politicii dominicane și garanția unui statu-quo social și a subordonării față de Statele Unite.

Președintele Balaguer, dornic să-și perpetueze la rîndul său puterea, s-a sprijinit pe forțele armate și a închis ochii în fața tuturor abuzurilor acestora. Soldații — îndeplinind ordinele superiorilor sau acționînd din proprie inițiativă — „au lichidat" numeroși conducători și militanți ai opoziției. Juan Pablo Gomez, unul din liderii Partidului revoluționar dominican, care figurează printre cei 20 de prizonieri politici eliberați în schimbul atașatului militar american (răpit la Santo Domingo în această primăvară) a declarat la sosirea în Mexic că aproximativ 450 de militanți ai stîngii au fost asasinați în cursul ultimilor ani și că 500 de prizonieri politici — muncitori, studenți și țărani — se află încă în închisorile dominicane.

În aceste condiții, perspectiva unui nou mandat Balaguer nu putea să nu provoace luări de poziții ostile.

Dar președintele a încercat să cîștige timp exploatînd disensiunile din cadrul opoziției. El a promis să se retragă cu condiția ca opoziția, în ansamblul ei, să-și desemneze un candidat unic. Era, evident, o himeră să unești în jurul aceleiași candidaturi partizanii generalului Wessin y Wessin (lider al reacțiunii în perioada evenimentelor din 1965) și cei ai lui Juan Bosch. În zilele următoare, situația guvernului nu a încetat să se deterioreze. Manifestațiile de stradă s-au înmulțit. S-a decretat închiderea tuturor școlilor și universităților. La 9 aprilie, armata a ocupat Universitatea, unde fusese declarată grevă generală.

Balaguer, înțelegînd că poziția sa este foarte precară, a negociat în secret cu conducătorii opoziției, și, la 16 aprilie, a predat puterea președintelui Curții supreme, Ramon Ruiz Tejada. Conducătorii partidelor de opoziție au exercitat unele presiuni asupra președintelui ad-interim, pentru a-l convinge „să demonteze mașina electorală" pusă la punct de președintele Balaguer. Se pare că diversele aripi ale opoziției au reușit să scape cel puțin de un pericol : acela al alegerilor întru totul „trucate", destinate să perpetueze neo-trujillismul lui Balaguer. Dar Republica Dominicană se regăsește în fața problemelor sale permanente. Și a problemelor agravate de „criza realegerii". Aceasta a favorizat luările de contact dintre partide, a surescitat spiritele și a făcut masele să iasă în stradă. Toate datele situației sînt deci modificate.

Setea de putere a lui Balaguer a agravat, pe de altă parte, disensiunile dreptei, provocate de jocul ambițiilor personale și al clientelei locale. Toată lumea credea că alegătorii de dreapta sau de centru-dreapta, care votaseră în 1966 pentru Balaguer, își vor oferi voturile, în 1970, vicepreședintelui Lora, care dispune de o foarte puternică poziție politică la Santiago de los Caballeros, al doilea mare oraș al țării. Iritat de candidatura lui Balaguer, pe care o consideră o violare a pactului tacit din 1967, Lora a creat un nou partid : „Mișcarea de integrare democratică împotriva realegerii" (M.I.D.A.), pentru a face campanie anti-balagueristă. Președintele este candidatul partidului care se intitulează „reformist", și al Mișcării naționale a tineretului.

La rîndul său, generalul Wessin y Wessin, cel care în aprilie 1965 a format o juntă de dreapta și a încercat să înăbușe mișcarea populară în favoarea lui Juan Bosch, a rupt pactul care îl condamna la un exil diplomatic (cu titlul de atașat militar la Washington). Reîntors în țară în ianuarie 1969, se prezintă în calitate de candidat în numele partidului „Quisqueyan democrat", care grupează diverse elemente de extremă dreaptă și beneficiază, se spune, de un anumit sprijin al Pentagonului și C.I.A.

În climatul de tensiune care domnește în prezent la Santo Domingo nu pot fi respinse categoric pronosticurile referitoare la mișcări populare, dar nici acelea privind un „pronunciamento" militar.

Elena de la SOUCHÈRE

profil

Hubert MAGA

președintele Consiliului Prezidențial din Dahomey

În calitate de președinte în exercițiu al Consiliului Prezidențial din Dahomey, creat la 1 mai, Hubert Maga îndeplinește, pentru o perioadă de doi ani, funcțiile de șef de stat și de șef al guvernului.

S-a născut în anul 1916 și a avut o carieră politică apreciată drept „lungă și agitată". Hubert Maga urmează cursurile școlii normale de la William Ponty (Franța) unde îl cunoaște pe Diori Hamani, actualul președinte al Republicii Niger, cu care va păstra, de-a lungul anilor, o strînsă prietenie. În 1936, își începe cariera de învățător în Dahomeyul septentrional, de unde este originar. Este directorul școlii din Natittingou pînă în 1951. Începînd cu anul 1947, Hubert Maga intră în arena politică, fiind membru al primei Adunări teritoriale dahomeyene, aleasă de populația bariba din nordul țării. În 1948, este ales în Înaltul Consiliu al A.O.F. Între 1951 și 1958 este membru în Adunarea națională franceză.

Hubert Maga fondează, în 1958, partidul Mișcarea democratică dahomeyană, iar în 1959, în urma unei scurte înțelegeri cu Apithy, important lider politic, Adunarea democratică dahomeyană. Om politic ponderat, conciliant, Hubert Maga și-a cîștigat, de-a lungul anilor, reputația de mediator. În 1959, el arbitrează conflictul dintre Apithy și Ahomadégbé, care rivalizau pentru cucerirea puterii. În același an, devine prim-ministru al Dahomeyului, iar în august 1960, sprijinindu-se pe voturile cetățenilor din nord, Hubert Maga este ales președinte al țării. Deține această funcție pînă în 1963. Violentele manifestații care au loc în acel an, la Cotonou, contribuie la înlăturarea sa de la putere. După o scurtă perioadă, în care face parte din guvernul provizoriu al colonelului Cristophe Soglo, este privat de orice responsabilitate politică și are o reședință obligatorie, pînă în 1965, dată la care părăsește Dahomeyul. Răspunzînd apelului lansat de militari, imediat după lovitura de stat din 10 decembrie 1969, se întoarce la Cotonou pentru a contribui la fundamentarea unei politici de reconciliere națională. În urma anulării alegerilor din luna martie, Directoratul militar a hotărît crearea unui Consiliu Prezidențial, format din Maga, Ahomadégbé și Apithy, care vor deține, prin rotație, funcțiile de șef de stat și de șef al guvernului. Pentru început, ele i-au revenit lui Maga.

Preluînd aceste funcții, Hubert Maga și-a anunțat intențiile de a forma un partid unic, de a restabili autoritatea guvernamentală și de a acționa pentru echilibrarea finanțelor.

I. M.

poșta redacției

ORGANIZAȚIA UNITĂȚII AFRICANE

Ion Nicodim, Galați. În urmă cu șapte ani, la 25 mai 1963, în capitala Etiopiei, Addis Abeba, conferința șefilor de state și guverne africane a hotărît înființarea Organizației Unității Africane. În amintirea acestui important eveniment din viața popoarelor africane, care năzuiesc spre solidaritate în lupta pentru înlăturarea oricăror forme de colonialism și neocolonialism și pentru un progres economic și social, ziua de 25 mai a fost declarată „Ziua eliberării Africii". Crearea Organizației Unității Africane a demonstrat atașamentul popoarelor africane față de ideea unității, a dat popoarelor și statelor africane posibilitatea de a lărgi colaborarea lor în domeniul economic, politic și cultural. Aceasta a creat, de asemenea, condițiile pentru ca un număr tot mai mare de membri ai acestei organizații să adopte în cadrul organizațiilor internaționale anumite poziții comune în problemele apărării păcii în lumea întreagă și în problemele luptei de eliberare națională din Africa. Inițial, din Organizația Unității Africane au făcut parte 29 de state cărora li s-au adăugat și alte state africane care și-au dobîndit independența în deceniul care s-a încheiat. Organizația statelor africane are următoarele organe: Conferința la nivel înalt a șefilor de state, conferință care are loc o dată pe an; Consiliul ministerial al miniștrilor de externe — care se întrunește cel puțin în două sesiuni anual; Secretariatul general, înființat în iulie 1964 și condus de un secretar general; Comisia de arbitraj; Comisia economică, tehnică, de cooperare socială și culturală. Ultimele trei conferințe la nivel înalt au avut loc la Kinshasa în 1967, la Alger în 1968 și la Addis Abeba în 1969. În iulie 1964, cînd a fost înființat Secretariatul O.U.A., a fost ales secretar general Diallo Telli din Guineea, pentru o perioadă de cinci ani. La Conferința de la Addis Abeba, din anul trecut, Diallo Telli a fost reales în această funcție. Organizația Unității Africane și-a adus în cei șapte ani de existență o contribuție însemnată în lupta pentru solidaritatea popoarelor africane. Comisia de arbitraj a acestei organizații a aplanat conflictele de frontieră care izbucniseră între Etiopia și Somalia, între Algeria și Maroc etc. În același timp, Organizația Unității Africane s-a pronunțat și a militat pentru decolonizarea teritoriilor africane aflate încă sub dominația monopolurilor străine, a condamnat prin mai multe rezoluții politica de apartheid a Republicii Sud-Africane și regimului rasist din Rhodesia.

Gheorghe Petcu, Călărași. 1) Cuba, Bolivia, Chile, Costa Rica, Republica Dominicană, Ecuador, Columbia, El Salvador, Nicaragua, Guatemala, Honduras, Panama, Haiti, Peru, Paraguay și Uruguay sînt state unitare. Statele latino-americane federative sînt Argentina — 22 de provincii, Brazilia — 22 de state; Mexic — 29 de state; Venezuela — 20 de state. 2) Nu a intervenit nici o clarificare în disputa dintre Anglia și Argentina în legătură cu insulele Falkland despre care revista noastră a scris în nr. 3 din 1969. 3) Guyana olandeză sau Surinam are o suprafață de 142 800 kmp și o populație de peste 307 000 locuitori. În anul 1954 a obținut autonomia internă.

BHUTAN LA O.N.U.

Ilie Gavrilescu, Iași. Bhutan are într-adevăr o suprafață de 18 000 kmp. (Vă recomandăm consultarea informațiilor apărute despre acest ministat la „Poșta redacției" nr. 14, din acest an). Bhutan este un regat condus de Jigme Dorji Vangchuk. Recent regele bhutanez a declarat unor ziariști indieni că statul său va cere primirea în Organizația Națiunilor Unite în toamna acestui an. Totodată, regele a dezmințit știrile potrivit cărora guvernul indian s-ar opune acestei aderări.

Gheorghe Codreanu, București. 1) Nu sîntem în posesia vreunor informații suplimentare celor publicate de presa noastră în cazurile procurorului Garrison și presupusului asasin al lui Martin Luther King, James Earl Ray, condamnat la 99 de ani închisoare. Acesta din urmă însă, a adresat recent o scrisoare autorităților americane în care își acuză avocatul de a-l fi „incitat" la a se mărturisi vinovat. Ray afirmă că Foreman, deși era convins de nevinovăția sa, i-a promis grațierea în următorii doi ani și o sumă de 200 000 de dolari pentru cazul în care și-ar fi acceptat vinovăția. Săptămîna aceasta urmează ca documentul să fie examinat de judecătorul William Williams. 2) Shirhan B. Shirhan nu a fost executat.

Radu Maxim, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Întîrzierea produsă în publicarea unor răspunsuri se datorează atît numărului mare de scrisori venite la redacție (în mare parte cîte trei-patru întrebări) cît și încercării de a răspunde în primul rînd întrebărilor legate de evenimentele recente ale vieții politice internaționale. Vom publica într-unul din numerele viitoare un răspuns în legătură cu ratificarea, care sperăm să lămurească nedumeririle dv.

C. Altangiu, bd. Republicii nr. 86 A, ap. 5, sect. 3, București, dorește să cumpere nr. 22, 23 din 1965, 1, 4, 14, 47 din 1966, 24 și 48 din 1967 ale revistei noastre.

Teodor Seiceanu, Blaj. 1) Odumekwu Ojukwu se află în azil politic în Republica Coasta de Fildeș. 2) Fostul dictator portughez Salazar trăiește încă, paralizat. 3) Canalul Panama are o lungime de 79,6 km și o adîncime de peste 12 m. Pornind din Marea Antilelor, canalul se continuă în linie dreaptă pe o distanță de 15 km. Apar apoi cele trei ecluze de la Gatun și lacul artificial Gatun (zonă în care canalul are o lățime de 240—300 m.) Drumul spre Pacific este deschis prin pragul de la Culebra de ecluzele de la Pedro Miguel și Miraflores, fiecare de 305 m lungime și 33,5 m lățime. Prin aceste ecluze navele sînt remorcate de locomotivele electrice. În sectorul continental canalul Panama are o lățime între 90 și 150 m. 4) Canalul de Suez, spre deosebire de canalul Panama, are un itinerar aproape rectiliniu și nu are nici o ecluză. Lățimea lui variază între 80 și 150 m. *În fotografie:* ecluzele de la Miraflores

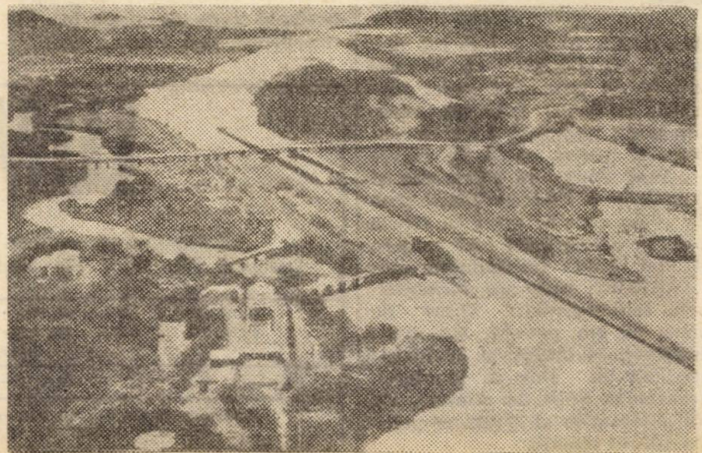

CULTUL JAPONEZ

Ion Ceaus, București. În Constituția japoneză din 1947 se specifică în legătură cu religia și relațiile statului cu organizațiile religioase: „Nici una din organizațiile religioase nu trebuie să primească vreun privilegiu din partea statului sau să exercite vreo autoritate politică. Nici o persoană nu poate fi obligată să participe la vreo sărbătorire sau practică religioasă. Statul și organele sale trebuie să se abțină de la educația religioasă și de la orice altă activitate religioasă". În privința ponderii, ca număr de adepți religia cea mai importantă în Japonia pare să fie budismul — cu 55 000 000 de membri. Cu mult mai restrîns, dar totuși suficient de activ este creștinismul apreciat că întrunește aproximativ 670 000 de adepți. Alături de budism și creștinism în Japonia este practicat shintoismul, în fapt un cult specific autohton care are ca obiect proslăvirea strămoșilor împăratului și ai propriilor membri de familie. Vom remarca, pentru importanța care i s-a conferit pînă nu de mult, că încă în timpul celui de-al doilea război mondial shintoismul era religie de stat, privilegiată și încurajată oficial. Astăzi shintoismul nu se mai bucură de nici un privilegiu, dar ca urmare a îndelungatei sale practicări, coexistă încă puternic cu budismul. Mulți japonezi se căsătoresc după ritualul shintoist, dar respectă în schimb ritualul budist la ceremoniile de înmormîntare. Din punct de vedere istoric budismul a fost introdus în Japonia din India, trecînd prin China și Coreea, în secolul VI. Influența sa asupra culturii și artei japoneze este incontestabilă. Creștinismul s-a întins datorită activității misionarului iezuit Francisc Xavier, venit în Japonia în 1549. Răspîndirea s-a produs mai ales după a doua jumătate a secolului XVI. Mai tîrziu însă a fost proscris timp de aproape 250 de ani, pînă la mijlocul secolului XIX cînd a fost acceptată de oficialități. În 1859 au apărut în Japonia primele organizații religioase protestante. Numărul lor este relativ restrîns. În sfîrșit confucianismul introdus în secolul VI, mai mult un cod de morală decît o religie, s-a bucurat de o puternică influență asupra comportamentului coreligionarilor, dar după al doilea război mondial în special, importanța lui a scăzut cu totul.

Constantin Vorcig, București; Dan Savin, Iași; Aurelia Scurei, Craiova; Gheorghe Petrescu satul Turcești, com. Mateești, jud. Vîlcea. Reamintim că nu răspundem la întrebările formulate în chestionarele unor concursuri.

poșta redacției

TRANSATLANTICELE

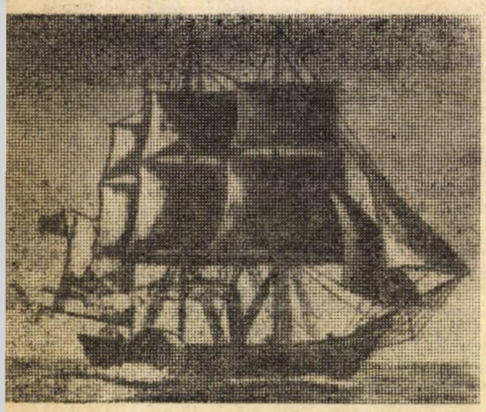

Andrei Stere, Brăila. Primul vapor care a traversat Atlanticul a fost „SAVANNAH" — o navă ușoară cu pînze, căruia ambițiosul său proprietar i-a montat zbaturi și un cazan cu aburi și s-a aventurat cu ea în primejdioasa cursă care avea să inaugureze epoca nouă a navigației dintre America și Europa. „SAVANNAH" a părăsit coastele Americii la 26 mai 1819 și a ajuns în portul englez Liverpool în ziua de 20 iunie a aceluiași an. Pentru economisirea cărbunilor, coșul acestui hibrid — jumătate corabie, jumătate vapor — n-a fumegat decît șapte zile din timpul călătoriei, restul parcursului fiind făcut cu ajutorul pînzelor. Cînd a intrat în portul Liverpool cazanul fiind în plină activitate, englezii au crezut că nava arde și au primit-o cu toate pompele de incendiu îndreptate spre ea ; o primire neprietenoasă, dar care a rămas consemnată în istorie. După micul „SAVANNAH" (fotografia 1) — care avea numai 380 de tone — au apărut în Atlantic două vapoare adevărate, care navigau fără pînze de rezervă : „SIRIUS", de 700 de tone și „GREAT WESTERN" (fotografia 2), de 1 340 de tone. Acestea s-au luat la întrecere, în primăvara anului 1838, prima cursă fiind cîștigată de „SIRIUS", care a parcurs drumul dintre Europa și America în 18 zile, folosind 433 de tone de cărbuni, plus — în ultima zi de navigație, din lipsă de alt combustibil — tot mobilierul de lemn aflat la bord. „GREAT WESTERN" a făcut traversarea în 13 zile și jumătate, consumînd 660 de tone de cărbuni și transportînd din Europa în America... șapte călători ; numai atîția se încumetaseră să se îmbarce pe o navă fără pînze, care ar fi putut rămîne în voia valurilor. Performanțele acestor două vapoare n-au fost întrecute decît în anul 1866, cînd a intrat în competiție primul vapor cu elice — „PEREIRE" — care se deplasa cu viteza de 14 noduri (26 de km pe oră). În anul 1900 viteza de traversare a Atlanticului ajunsese la 23 de noduri (vaporul german „DEUTSCHLAND"), iar în 1907 „MAURITANIA", al englezilor, făcea 25 de noduri (46 de km pe oră), record rămas nedepășit timp de două decenii. În 1928 transatlanticul german „BREMEN" naviga cu 27 de noduri, iar în 1932 modernul „REX", din flota comercială italiană, prelua recordul, cu 29 de noduri. În 1933 „NORMANDIE", care a fost cel mai mare transatlantic al Franței (82 800 de tone, 314 metri lungime, 36 metri înălțime, capacitate de transport 3 000 de pasageri), realiza cursa Le Havre — New York în patru zile și jumătate — timp nedepășit pînă în zilele noastre decît cu cîteva ore. În prezent cel mai modern și mai rapid transatlantic este „FRANCE", care are următoarele caracteristici : 37 000 de tone, 65 km pe oră, 316 metri lungime, 34 lățime și 37 înălțime (cît un bloc cu 12 etaje), transportă 3 500 de călători, 100 de automobile și 27 000 m³ combustibil și bagaje.

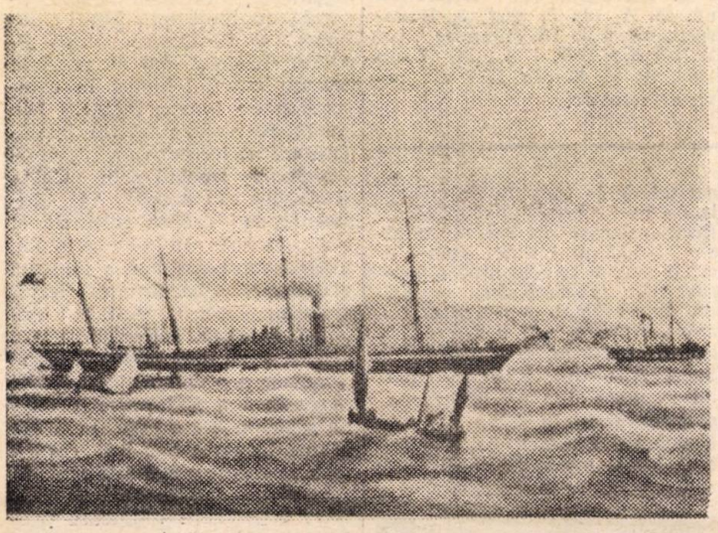

INDIENII PAAVAS NOVAS

Ștefan Bădescu, com, Siria, jud. Arad. 1) Portugalia este singura țară care mai posedă un imperiu colonial : Angola, Mozambic, Guineea-Bissau, Macao. Vom încerca într-unul din numerele viitoare ale revistei să stabilim o listă cu teritoriile încă dependente. 2) Nu avem date despre originea numelui Rio dos Mortes. 3) Informațiile privind viața, numărul și rezultatele „pacificării" indienilor din Matto Groso ori din vestul podișului brazilian sînt extrem de rare și adesea contradictorii. Recent cotidianul „Le Monde" a publicat o corespondență semnată de Charles d'Aragon în urma unei vizite pe care acest fost deputat francez a făcut-o în regiunea confluenței rîului Guapore cu Mamoré, la granița dintre Brazilia și Bolivia. Aici locuiesc indienii Paavas Novas sau, mai bine spus, supraviețuitorii acestor triburi. După cum se știe, în 1960—1961 faimoasa organizație S.P.I. (Serviciul de protecție al Indienilor, despre care revista noastră a scris la „Poșta redacției") a început o acțiune de „pacificare" a băștinașilor din această regiune. Numărul indienilor care trăiau aici se ridica la peste 4 000. Rezultatul acțiunii organizației S.P.I. a fost scăderea bruscă a acestui număr : astăzi triburile indienilor au aproximativ 400 de membri. Acești indieni trăiesc încă o viață primitivă în jungla ecuadorială în apropiere de Rio Negro și Rio Ocaia. Se pare, însă, că cea mai mare parte viețuiesc la Sagarane, „Sagarane — spune Charles d'Aragon — este un sat construit de indieni numai pentru ei, după normele lor de conviețuire. Colibele lor se ridică pe cîteva hectare smulse pădurii virgine. Nu există drumuri. De fapt, unde ar putea să ducă ? Terenul de aviație este cel mai rudimentar și cel mai mic din lume și se află alături de fluviul care separă Brazilia de Bolivia. La Sagarane trăiesc aproape toți supraviețuitorii triburilor Paavas Novas". Soluțiile de a se opune înaintării „civilizației" (așa cum era înțeleasă de membrii S.P.I.), încercate de indieni — sinuciderea în lupte sau fuga în locuri mereu mai retrase unde erau mai devreme sau mai tîrziu ajunși și realungați sau uciși — s-au dovedit inutile. Sagarane este singurul loc unde se încearcă stabilizarea locuitorilor indieni, de felul lor pescari și vînători, prin cultivarea pămîntului și, eventual, creșterea vitelor. Bineînțeles că adoptarea la o astfel de viață este extrem de dificilă. Triburile de Paavas Novas au fost de generații întregi nomazi sau au trăit numai din darurile naturii. Totuși, rezultate pozitive au început să apară. În orășelul Guajara-Mirim (aproximativ 20 000 locuitori), aflat la două zile de navigație pe fluviu de Sagarane există, printre altele, chiar și o improvizație de spital unde atal unde indienii pot beneficia de unele avantaje ale medicinei moderne.

PENTRU COMPLETAREA COLECȚIILOR

Cititorii care doresc să cumpere sau să-și completeze colecțiile se pot adresa : **Ioana Prodănescu, str. Izvor nr. 25, sectorul VI, București ; Emil Brustur, str. Florilor nr. 3, Gura Humorului, jud. Suceava ; Alexandru Mihețiu, str. Traian nr. 91, ap. 2, Turda, jud. Cluj ; Anda Georgia, bd. Magheru nr. 27, sect. 1, tel. 17 45 25, București ; Marcel Erbach, str. Grivița Roșie 6, Craiova ; Paul Cantan, Ștefan cel Mare 35, sc. 5, ap. 157, et. I, București ; Ion Răiculescu, str. Adrian 174, Turnu Severin ; C. Altangiu bd. Republicii nr. 86 A, ap. 5, sect. 3, București ; Stelian Pungulescu, str. Bunătatea Samariteană nr. 6, sect. 1, București.**

Martin Lizar, com. Sarichioi, jud. Tulcea. 1) Lista statelor care intră în componența S.U.A. a apărut la „Poșta redacției" nr. 8 din 1969. 2) Galileo Galilei a construit în 1609 la Veneția o lunetă cu ocular divergent cu care a studiat aștrii : mai întîi înălțimea munților de pe Lună, apoi sateliții lui Jupiter, inelul lui Saturn, fazele planetei Venus etc. Datele pe care savantul italian le aduce la cunoștința lumii pentru prima oară aveau să confirme sistemul planetar al lui Copernic.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

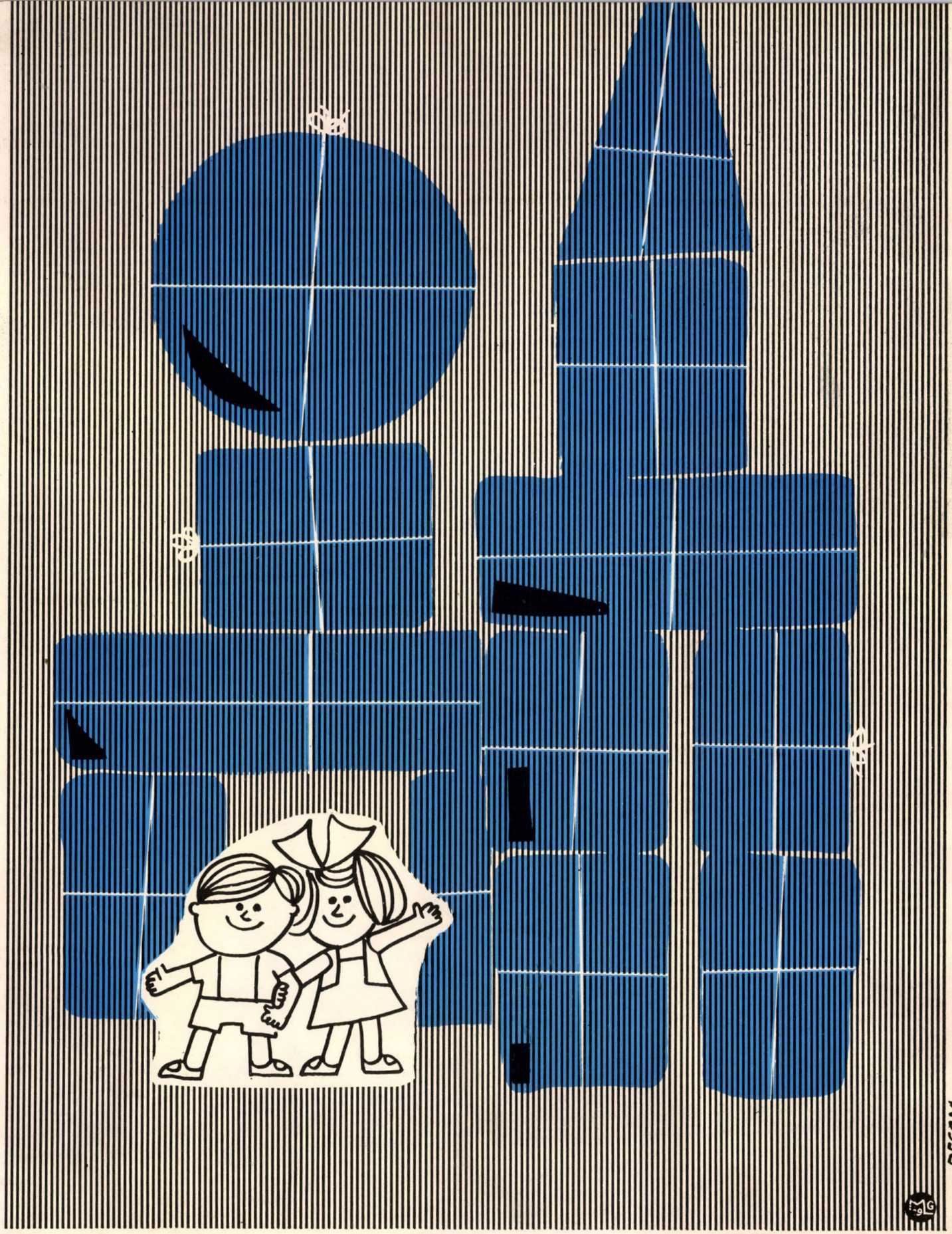

RECOM.

ZÎMBETUL LOR MERITĂ UN CADOU

DECADA **BUCURIA COPIILOR**

23 MAI – 1 IUNIE

În magazinele și raioanele de specialitate cu articole pentru copii au fost puse în vînzare sortimentele bogate și variate de îmbrăcăminte și încălțăminte pentru copii, jucării și dulciuri

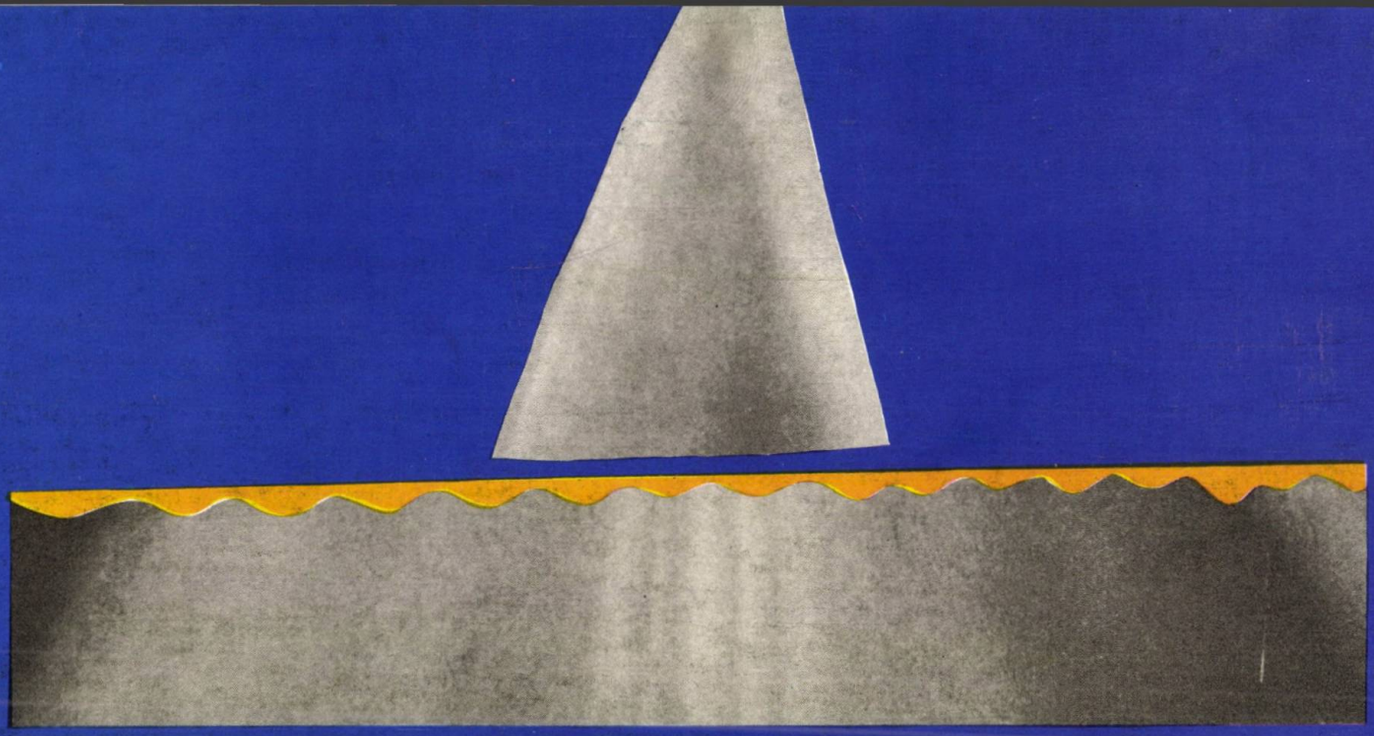

România—Anglia
România—Cehoslovacia
România—Brazilia
Semifinalele
și finala campionatului
mondial de fotbal
între 31 mai și 21 iunie
direct din

Mexic

la postul nostru
de televiziune

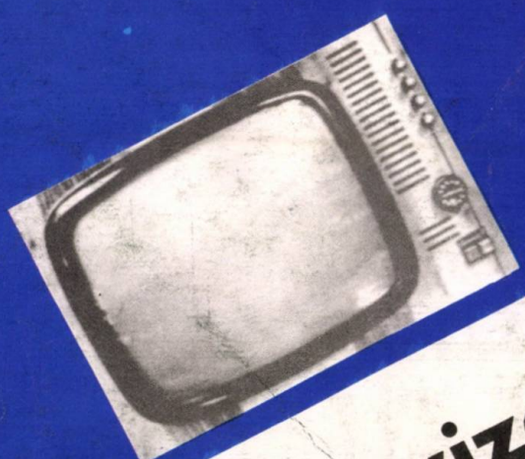

Televizorul VENUS

Receptorul multicanal, ecran cu diagonala de 47 cm, într-o elegantă casetă furniruită, cu o linie modernă asimetrică.
Mare stabilitate în funcționare, imagine și sunet de calitate. Recepție excelentă, imagine foarte clară.
Prețul este de 3 400 lei. Se poate cumpăra și cu plata în 12—18 rate lunare, cu un aconto între 510—680 lei.

Lei 2

LUMEA

Nr. 22 *28 mai 1970*

SPRIJIN INTERNAȚIONAL ACORDAT ROMÂNIEI PENTRU ÎNLĂTURAREA URMĂRILOR INUNDAȚIILOR

BUCUREȘTI
Colocviul internațional privind cooperarea și securitatea europeană

KASSEL
A doua rundă de convorbiri

ITALIA
Proiecte de dezvoltare

Un centru de colectare din Capitală : pachete cu ajutoare pentru sinistrați

Din intreaga țară se îndreaptă spre regiunile calamitate caravanele frăției și solidarității

Studenți din București pornesc spre localitățile sinistrate pentru a sprijini munca de reconstrucție

EROISM ȘI SOLIDARITATE ÎN LUPTA PENTRU LICHIDAREA PAGUBELOR PRODUSE DE INUNDAȚII

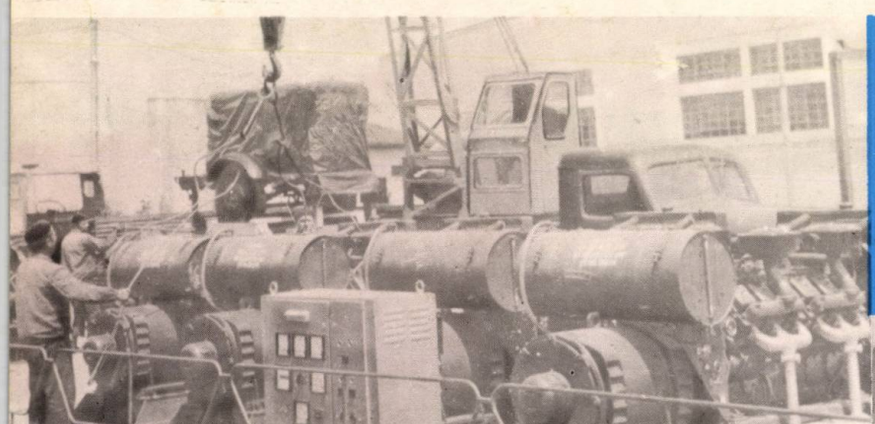

Aparataj necesar întreprinderilor inundate, expediat de Uzinele de mașini electrice București

Mecanizatorii de la I.M.A. Sighișoara luptă pentru repunerea în funcțiune a mașinilor agricole

Întreprinderea „Solidaritatea" din Satu-Mare a reintrat parțial în activitatea de producție

LUMEA

Nr. 22 (344) — 28 MAI 1970

sumar

2 SPRIJIN INTERNAȚIONAL, LARGA SOLIDARITATE UMANĂ

3 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Rodica Georgescu*

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

5 Al doilea colocviu internațional privind cooperarea și securitatea europeană. *Nicolae Fotino*
6 BONN. După întîlnirea de la Kassel. *Mircea Moarcăș.*
— Declarația președintelui Consiliului de Miniștri al R.D.G., Willi Stoph
— Declarația cancelarului R.F.G., Willy Brandt
13 ROMA. Secvențe italiene. *Nicolae Puicea*
14 BRUXELLES. Contacte fructuoase între parlamentari. *Aurel Zamfirescu*
15 Senegal : „Pregătirea viitorului". *Dumitru Constantin*
22 Dosarul marilor afaceri : „Fabrica de bani" I.O.S. în pragul falimentului. *Mircea Grigorescu*

REPORTAJ PE GLOB

16 Vilnius, Volgograd, Frunze. *Ion Mitran*

SINTEZE

18 Principiile imperative ale dreptului internațional — factor esențial în asigurarea unui climat de pace și securitate. *Prof. univ. dr. docent Edwin Glaser*

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

20 Liga Arabă. *Constantin Stănescu*

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

24 Creiere și „supercreiere" (2). *Albert Rosenfeld*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 International Herald Tribune, The New York Times, Medunarodna Politika, L'Express, El Nacional, Remarques Africaines, Le Monde

PROFIL

30 MITCHELL SHARP, secretar de stat pentru afacerile externe al Canadei

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr

ÎNTÎLNIREA DE LA KASSEL

Declarațiile lui Willi Stoph și Willy Brandt

Contacte fructuoase între parlamentarii români și belgieni

Colocviul internațional privind cooperarea și securitatea europeană

Reportaj pe glob

Vilnius

Volgograd

Frunze

Dosarul marilor afaceri

„Fabrica de bani" I. O. S.

în pragul falimentului

SPRIJIN INTERNAȚIONAL, LARGĂ SOLIDARITATE UMANĂ

Nici două săptămîni nu au trecut de cînd inundații de proporții nemaiîntîlnite s-au abătut asupra unor localități și întinse zone ale țării distrugînd clădiri, bunuri, pustiind recolte, provocînd victime în rîndul populației și, din nou, cotele multor rîuri au crescut, lovind, pentru a doua oară, numeroase localități, inundînd alte întinse suprafețe agricole. Pagubele sînt uriașe. Cu atît mai puternică, mai fermă, este însă în aceste zile crîncene voința întregului nostru popor de a înfrînge dezlănțuirea stihinică a naturii. Încrezător în forța conducerii înțelepte a Partidului Comunist Român, nimic nu-i poate îngenunchea dîrzenia și calmul, hotărîrea de a învinge urmările calamităților într-un remarcabil efort solidar caracteristic națiunii noastre socialiste.

Ca și în alte județe afectate de inundații, vizitele operative de lucru întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Brăila și Galați și, recent, în județele Buzău, Vrancea, Vaslui și Iași au constituit și pentru cetățenii acestor locuri, amenințate încă de furia apelor, un nou și puternic imbold de a munci cu înaltă răspundere patriotică pentru preîntîmpinarea și lichidarea efectelor inundațiilor, o îmbărbătare în depășirea momentelor grele.

Vibrantele manifestări prilejuite de aceste vizite, expresie puternică a unității de nezdruncinat a întregului nostru popor în jurul partidului, a încrederii nestrămutate a oamenilor muncii de la orașe și sate că, sub conducerea Partidului Comunist Român, vor învinge toate greutățile, au confirmat încă o dată, așa cum remarca tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din Iași *„cît de unită este întreaga noastră națiune socialistă în jurul partidului, ce puternică forță reprezintă orînduirea noastră socialistă care a deschis poporului drum larg spre o viață demnă, făcîndu-l de neînfrînt”*.

Solidaritatea prin muncă, întrajutorarea tovărășească, încrederea și devotamentul nețărmurit față de partid sintetizează realitatea amplă în semnificații a acestor zile. Se refac drumurile, rețelele electrice și de comunicație, se conectează fabricile sinistrate la circuitul producției. Într-un efort titanic se muncește la refacerea fabricilor, a satelor și orașelor greu încercate ; în întreprinderi s-a trecut la schimburi prelungite, s-au transformat zile de odihnă în zile normale de lucru. Sînt fapte care ilustrează din plin forța de organizare, capacitatea poporului nostru, înalta conștiință patriotică cu care acesta înțelege să-și facă datoria. În aceste zile de dramatică încleștare, dar și de totală dăruire, zecile de milioane de lei alocate din salarii, miile de tone de produse agroalimentare oferite de țărănimea cooperatistă, creșterea continuă a sumelor subscrise la contul 2 000, eșaloanele de camioane cu haine și încălțăminte care se îndreaptă spre județele cele mai crunt lovite reflectă deopotrivă copleșitoarea grijă, impresionanta solidaritate care unesc întreaga noastră națiune, îi dau puterea de a face totul pentru a birui în dramatica înfruntare cu apele.

Catastrofalele inundații care s-au abătut atît de dureros asupra României, provocînd imense pagube materiale și grave suferințe umane, au trezit un larg ecou peste hotare. Numeroase state, organizații internaționale, persoane din străinătate precum și cetățeni străini aflați în România și-au exprimat prin diferite căi în aceste zile sentimente de solidaritate cu poporul român atît de greu încercat, precum și dorința de a contribui prin diverse mijloace materiale la efortul de ajutorare a populației sinistrate și de refacere a vieții economice și sociale. Pe adresa conducerii de partid și de stat au sosit telegrame de sinceră compasiune semnate de Alexei Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Ciu En lai, premierul Consiliului de Stat al R. P. Chineze, Todor Jivkov și Gheorghi Traikov, din partea conducerii de partid și de stat a R. P. Bulgare, Marian Spychalski, președintele Consiliului de Stat, mareșal al Poloniei, Tan Duc Thang, președintele R. D. Vietnam, Gustav Husak, Lubomir Strougal și Ludwik Svoboda, din partea conducerii de partid și de stat a R. S. Cehoslovace, Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, premierul Cabinetului de Miniștri al R. P. D. Coreene, Iosip Broz Tito, președinte al R.S.F. Iugoslavia, și Mitia Ribicici, președinte al Vecei Executive Federale a R.S.F. Iugoslavia, Nguyen Huu Tho și Huynh Tan Phat, în numele poporului și al Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud precum și al guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, Osvaldo Dorticos Torrado, președintele Republicii Cuba, J. Țedenbal și J. Sambu, din partea conducerii de partid și de stat a R. P. Mongole, Mehmet Shehu președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Albania, Willi Stoph, președintele Consiliului de Miniștri al R. D. Germane.

Au ținut să-și exprime sincerele sentimente de mîhnire față de dezastrul care ne îndoliază astăzi țara, de solidaritate frățească cu lupta eroică a poporului român pentru redresarea întregii vieții economice și sociale numeroase partide comuniste și muncitorești din țări aflate pe toate continentele lumii.

Și-au exprimat, de asemenea, în aceste clipe grele sentimentele de simpatie pentru poporul român Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi, președintele S.U.A., Richard Nixon, Georges Pompidou, președintele Republicii Franceze, Willy Brandt, cancelarul federal al R. F. a Germaniei, Franz Jonas, președintele federal al Republicii Austria; arhiepiscopul Makarios, președintele Republicii Cipru, Regina Iuliana a Olandei, Urho Kekkonen, președintele Republicii Finlanda, Hassan al II-lea, regele Marocului, Giuseppe Saragat și Mariano Rumor, președintele și premierul Italiei, președintele Confederației Elvețiene, Hans Peter Tschudi, Eisaku Sato, premierul Japoniei, Cevdet Sunay și Suleyman Demirel, din partea Republicii Turcia, V. V. Giri, președinte al Indiei, Juan Carlos Ongania, președintele Republicii Argentina, Habib Bourghiba, președintele Republicii Tunisiene și alți conducători de state și guverne, mesajele lor concentrînd de pe toate meridianele lumii un cald șuvoi de simpatie și compasiune profundă pentru sinistrații români — loviți în avutul, sănătatea și ființa lor — în același timp cu admirația față de unitatea cu care întregul nostru popor a pășit la înlăturarea vicisitudinilor naturii.

„Am fost profund întristat cînd am aflat prin intermediul reprezentantului permanent al României și al altor rapoarte pe care le-am primit despre pagubele considerabile provocate de inundații în România, declară secretarul general al O.N.U., U Thant, în telegrama adresată ministrului afacerilor externe. Doresc să transmit poporului român întreaga mea compasiune față de suferințele cauzate de inundații. O.N.U. și instituțiile sale sînt gata să acorde tot ajutorul posibil în limitele resurselor disponibile pentru ușurarea suferințelor sinistraților”. Directorul general al F.A.O., A. H. Boerma, exprimîndu-și, de asemenea, sentimentele de profundă emoție în legătură cu catastrofa care a lovit țara noastră, arată că stă la dispoziție pentru a acorda tot ajutorul posibil. Expresie a stimei și simpatiei de care România se bucură în întreaga lume o constituie și caldul gest de umanitarism, de solidaritate, prin care numeroase state și organizații internaționale și-au oferit sprijinul concretizat în importante donații în bani, materiale, articole de îmbrăcăminte, medicamente și alimente spre a fi folosite la refacerea zonelor inundate, la ajutorarea celor aflați în suferință.

Guvernul sovietic — se spune în telegrama președintelui Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Alexei Kosîghin — a hotărît să acorde României ajutor constînd din materiale de construcție, medicamente și alte obiecte de primă necesitate, în afara ajutorului similar ce va fi acordat de Societatea Crucii Roșii și Semilunii Roșii a U.R.S.S. La rîndul său, Societatea de Cruce Roșie din R. P. Chineză a oferit donații în bani, alimente, medicamente și alte bunuri materiale pentru ajutorarea populației sinistrate în învingerea greutăților temporare cauzate de inundații. Ne-au acordat, de asemenea, sprijin material, în crîncena bătălie pentru înlăturarea pagubelor provocate de inundații, Vecea Executivă Federativă a R. S. F. Iugoslavia, Consiliul de Miniștri al R. P. Bulgaria, guvernul elvețian, S.U.A., statul iranian, Olanda, guvernul danez, guvernul vest-german, precum și multe alte state care în diferite moduri au ținut să-și manifeste concret solidaritatea cu poporul român, aflat în momente de grea cumpănă. Pe calea aerului au sosit pînă acum zeci de mii de tone de produse, de la articole de îmbrăcăminte, pături, corturi, pînă la medicamente și alimente trimise de organizații ale Crucii Roșii din Austria, Elveția, S.U.A., Finlanda, R. F. a Germa-

niei, Olanda, Suedia, Israel și din alte țări care nu au pregetat să răspundă apelului dat publicității săptămîna trecută de Crucea Roșie Internațională.

Într-un spirit de prietenie și solidaritate umană participă la acțiunea de ajutorare a populației sinistrate membri ai corpului diplomatic acreditat în România. Zilnic sînt înregistrate gesturi de simpatie, concretizate printre altele în depunerea la Banca Română de Comerț Exterior a unor sume de bani pentru ajutorarea sinistraților.

S-au alăturat luptei poporului român, contribuind prin diverse mijloace materiale la efortul de ajutorare a populației sinistrate, numeroase firme precum și oameni de afaceri care au legături economice cu țara noastră ; printre ele grupul industrial chimic elvețian Ciba-Basel, firma austriacă „Sandvik", firma belgiană „Sybetra", firmele daneze „Frugtactioner" și „Anhydro" și multe altele.

Multe și impresionante sînt, de asemenea, exemplele oferite de cetățeni străini de origine română, care își îndreaptă, în aceste zile de crîncenă bătălie cu urgia naturii, gîndul la țara de baștină.

Zilnic presa, radioul, televiziunea din numeroase țări ale lumii consacră spații, emisiuni speciale relatărilor ample referitoare la calamitățile abătute asupra țării noastre, subliniind enormele pagube materiale suferite, evidențiind eforturile intense și munca plină de abnegație destinată readucerii la viață a zonelor calamitate. „În lupta împotriva tragediei s-a ridicat cu adevărat întreaga Românie", scrie cotidianul polonez „Zycie Warszawy". „În aceste ore, România este un imens șantier de luptă, de eforturi", remarca reporterul televiziunii italiene.

Spațiul nu ne îngăduie înșiruirea nenumăratelor dovezi de sprijin și solidaritate umană care înconjoară în aceste zile cu profundă simpatie și căldură lupta eroică a poporului nostru. Referindu-se la sprijinul internațional acordat României pentru înlăturarea urmărilor inundațiilor, sprijin vădind prestigiul și simpatia de care se bucură poporul român, patria noastră, pe arena mondială, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în cuvîntarea ținută la marea adunare populară din Iași : „*Manifestările de simpatie, de solidaritate și sprijin venite din partea a zeci și zeci de popoare din toată lumea — din țările socialiste, din celelalte țări, din partea a numeroși șefi de state și oameni politici, a numeroase organizații internaționale, a unor organizații economice și firme străine, a unor cetățeni din diferite state — au demonstrat încă o dată cît de mare este acest prestigiu. S-a văzut încă o dată de cîtă simpatie se bucură poporul nostru în lume, datorită politicii marxist-leniniste, promovate de partidul și statul nostru, politică de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, cu toate forțele antiimperialiste, cu toate popoarele lumii*". În aceste manifestări de sprijin și solidaritate, țara noastră vede, în același timp, o expresie a hotăririi și dorinței popoarelor lumii de a trăi în pace și colaborare.

Poporul român este ferm hotărît să facă tot ce îi este omenește posibil pentru ca, biruind vitregia naturii, să readucă viața pe făgașul normal, să asigure continuarea cu succes a măreței opere de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate.

săptămîna în telegrame

CĂLĂTORIA ÎN AFRICA A MINISTRULUI DE EXTERNE ROMÂN

Extinderea colaborării multilaterale — pe plan politic, economic, tehnic și cultural — cu țările în curs de dezvoltare reprezintă una din preocupările constante ale politicii externe a României. În acest cadru, țara noastră a militat continuu pentru întărirea relațiilor de prietenie, pentru dezvoltarea schimburilor comerciale și lărgirea cooperării economice și tehnice cu tinerele state independente de pe continentul african. O ilustrare elocventă a însemnătății crescînde pe care România o acordă întăririi solidarității și colaborării cu aceste state o constituie călătoria făcută de ministrul român al afacerilor externe, Corneliu Mănescu, — începînd din 4 mai — într-o serie de țări ale Africii. Călătoria în Africa a șefului diplomației române a cuprins Congo (Brazzaville), Congo (Kinshasa), Gabon, Camerun, Nigeria, Burundi, Tanzania și Republica Malgașă.

Călătoria în aceste state a constituit prilejul unor convorbiri fructuoase, atît în problemele bilaterale cît și în problemele internaționale. De-a lungul întregului turneu a fost subliniată baza principială a bunelor raporturi statornicite între România și țările africane. „Punem la baza acestor relații — sublinia ministrul de externe al României la sosirea sa la Brazzaville — principiile unanim recunoscute ale suveranității și independenței naționale, ale dreptului imprescriptibil al fiecărui popor de a-și hotărî destinul conform propriilor opțiuni, aspirații și interese". Un alt factor esențial în cristalizarea relațiilor de prietenie româno-africane îl constituie sprijinirea activă de către România a procesului ireversibil de eliberare a popoarelor de sub dominația imperialistă, de consolidare a independenței lor politice și economice, în întreaga ei activitate internațională, țara noastră acordînd un ajutor multilateral, politic și moral, eforturilor statelor africane îndreptate spre lichidarea tuturor urmăritor colonialismului. Comentariile presei africane publicate cu prilejul turneului ministrului de externe român au evidențiat în mod deosebit acest aspect al politicii externe a României — hotărîtor în evoluția raporturilor de prietenie dintre țara noastră și tinerele state africane. Iată ce scrie în acest sens ziarul „Le Progrès" care apare la Kinshasa : „România manifestă o caldă simpatie și un interes deosebit față de dorința statelor Africii de a se dezvolta pe o cale independentă, de a realiza profunde schimbări în economie, în cultură, în viața lor socială. Rezultatele obținute în evoluția relațiilor comerciale ale României cu statele de pe continentul african sînt foarte semnificative. Ele s-au intensificat cu fiecare an, structura lor fiind diversificată. În ultimul deceniu schimburile comerciale ale României cu țările Africii au crescut de patru ori, avînd o pondere importantă în ansamblul schimburilor economice cu statele în curs de dezvoltare".

Convorbirile purtate de ministrul de externe român în capitalele vizitate au relieiat și identificat reale posibilități concrete de extindere a cooperării în diferite domenii de activitate. Au fost semnate cu această ocazie o serie de acorduri între care : cu Congo (Brazzaville) un protocol al primei sesiuni a Comisiei mixte de cooperare economică și tehnică care prevede colaborarea în special în domeniile minier, petrolier, metalurgic, agricol, al exploatării forestiere și în industria lemnului ; cu Congo (Kinshasa) un acord de cooperare economică și tehnică și un acord de cooperare culturală stipulînd crearea unor comisii mixte româno-congoleze, cooperarea pe termen lung în prospectarea și exploatarea bogățiilor miniere, în industria forestieră, precum și în realizarea unor proiecte în industrie și construcția de locuințe ; cu Bu-

Cu prilejul vizitei la Alger a lui Otto Winzer, ministrul de externe al R. D. Germane, s-a anunțat oficial că Republica Algeriană Democratică și Populară a recunoscut de jure Republica Democrată Germană, ambele părți hotărînd să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă. În fotografie : Otto Winzer (stînga) și omologul său algerian, Abdelaziz Bouteflika

săptămîna în telegrame

rundi un acord de cooperare tehnică și un acord comercial ; cu Tanzania un acord cultural și științific. Ca rezultat al vizitei în Camerun, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă.

Călătoria ministrului de externe român într-o serie de țări africane ilustrează o dată în plus cursul ascendent în evoluția bunelor relații de prietenie dintre România și tinerele state ale Africii, constituind, totodată, o contribuție importantă la cauza păcii și cotaborării internaționale.

N. A. T. O. — REUNIUNEA DE PRIMĂVARĂ

Începînd de marți, în capitala italiană s-a deschis o săptămînă diplomatică atlantică și vest-europeană, dominată în zilele de 26 și 27 mai de sesiunea ordinară de primăvară a Consiliului ministerial al N.A.T.O. la care participă miniștrii de externe și ai apărării din cele 15 state membre. Ea va fi urmată de o reuniune a miniștrilor de externe ai „celor șase" care, profitînd de prezența lor la Roma, vor conferi asupra problemelor Comunității economice vest-europene.

Pînă la închiderea ediției de față a revistei nu vom putea cunoaște conținutul comunicatului final al sesiunii Consiliului ministerial. Ordinea de zi a întîlnirii este însă deosebit de încărcată, cuprinzînd pe lîngă problemele specifice alianței militare o serie de aspecte ale realităților actuale Est-Vest, ale politicii externe a N.A.T.O., analiza situației internaționale din Orientul Apropiat și Indochina. Comentariile presei occidentale premergătoare sesiunii opinează că alianța nord-atlantică nu va face decît să-și reafirme pozițiile definite la reuniunile anterioare din 1969 de la Washington și Bruxelles : „Nu sînt de așteptat hotăriri deosebit de importante" („La Figaro"); „Miniștrii de externe ai statelor membre ale N.A.T.O. care se întrunesc în sesiunea de primăvară vor înfrunta din nou perspectiva deprimantă a problemelor în care, fără îndoială, nu vor realiza un prea mare progres" („Financial Times") ; „Ceea ce se poate spune este că ea (sesiunea — n. n.) nu se va desfășura sub semnul dezghețului" („Le Soir"). Comentînd actuala sesiune și amintind că Franța a părăsit mecanismul militar integrat al N.A.T.O., ziarul „La Nation" subliniază că Parisul va fi totuși prezent la această sesiune, deoarece nu a abandonat alianța atlantică și continuă să participe la Consiliul ministerial care este organul politic al acestei alianțe. Dar, arată în continuare ziarul, Franța „desfășoară în acest consiliu o acțiune conformă principiilor politicii sale mondiale, adică în favoarea lichidării înfruntării blocurilor, a destinderii, înțelegerii și cooperării între Est și Vest".

Vii discuții se vor duce — sînt de părere observatorii — în legătură cu vechea idee americană de reducere reciprocă și echilibrată a forțelor armate în Europa. Citînd surse din Washington, agenția France Presse apreciază însă că sesiunea „nu se va ocupa decît de aspectele politice ale problemei securității europene, instanțele militare ale N.A.T.O. nefiind încă în măsură să elaboreze planuri detaliate pentru reducerea reciprocă a armelor". Potrivit acelorași surse, delegația americană, condusă de William Rogers, a sosit la Roma fără nici o propunere concretă, „dar cu intenția fermă de a culege părerile membrilor europeni ai N.A.T.O.".

Conform tradiției, reuniunea „celor 15" a fost precedată de „dineul celor 4" (S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G.) în cursul căruia ministrul de externe Walter Scheel i-a informat pe colegii săi despre stadiul actual al contactelor stabilite cu Uniunea Sovietică, cît și despre desfășurarea întîlnirii de la Kassel. Se consideră că partenerii occidentali ai Bonn-ului s-au alăturat în mare măsură tezei lui Scheel, după care Kassel nu înseamnă în nici un caz un sfîrșit, ci mai curînd o „etapă" a dialogului dintre cele două state germane.

O altă problemă care riscă să fie ridicată într-un fel sau altul la Roma este situația Greciei în N.A.T.O. Dacă o dezbatere în Consiliu este în principiu exclusă, este probabil că ea va fi evocată în convorbirile de culise.

În prima zi a reuniunii au luat cuvîntul numeroși vorbitori, între care Manlio Brosio, secretarul general al N.A.T.O., miniștrii de externe ai S.U.A., Angliei, Franței, R.F.G., Belgiei, Danemarcei și Islandei, intervențiile lor neaducînd, așa cum s-a remarcat, elemente substanțial noi.

Sesiunea Consiliului ministerial al N.A.T.O. a constituit prilejul intensificării mișcării populare italiene pentru ieșirea Italiei din organizația militară : la Universitatea din Roma a avut loc o manifestație antiimperialistă a studenților, iar alta s-a desfășurat la basilica San Paolo.

CONSULTĂRI INTERARABE

Ca urmare a atacului întreprins la 22 mai în apropierea frontierei cu Libanul asupra unui autobuz israelian transportînd elevi și profesori (10 persoane au fost ucise și 21 rănite) și apoi a bombardării unor orașe și sate libaneze din sud-estul țării de către artileria israeliană, situația din această regiune cunoaște un moment de agravare. Guvernele celor două țări se acuză reciproc de a fi provocat aceste incidente. Ierusalimul afirmă că Libanul, prin faptul că permite fedainilor să se folosească de teritoriul său, poartă întreaga răspundere a atacului asupra autobuzului israelian, în timp ce Beirutul — care a deplins acțiunea — își declină responsabilitatea, protestînd în același timp oficial împotriva noului bombardament israelian care a provocat moartea a 20 de civili și rănirea altor 40.

Intensificarea acțiunilor militare la frontiera cu Libanul readuce în actualitate problema raporturilor dintre grupurile de rezistență staționate pe teritoriul Libanului și autorități. Evocînd această chestiune, ziarul libanez „L' Orient" scrie : „Acordurile încheiate între Liban și organizațiile palestiniene (la Cairo, la 3 noiembrie 1969 n.n.) nu sînt respectate. Între asigurările verbale care ne-au fost date și fapte există o prăpastie care se adîncește pe zi ce trece". Potrivit știrilor provenite din Beirut, guvernul libanez a întreprins o serie de demersuri pe lîngă liderii palestinieni și ar intenționa să ceară unor țări arabe să intervină pentru a convinge comandourile să respecte întrutotul acordurile de la Cairo privind reglementarea staționării fedainilor pe teritoriul libanez.

Evoluția situației conflictuale din Orientul Apropiat a stat în centrul convorbirilor purtate de ministrul de externe al Israelului, Abba Eban, la Washington, Ottawa și Londra, cu președintele Nixon și secretarul de stat, William Rogers, și respectiv cu omologii săi canadian și britanic. După întrevederile de la Washington, Ronald Ziegler, purtătorul de cuvînt al Casei Albe, a declarat că guvernul S.U.A. nu a luat nici o hotărîre cu privire la cererea israeliană de livrare de avioane, adăugînd că studierea acestei probleme, ordonată de președintele Nixon cu trei săptămîni în urmă, nu a luat sfîrșit.

Pe plan interarab, săptămîna în curs înregistrează o deosebit de intensă activitate diplomatică în legătură cu posibilitățile de intensificare a colaborării dintre țările arabe. În acest sens, evenimentul cel mai însemnat este „mica reuniune la nivel înalt" a șefilor statelor R.A.U., Libia și Sudan, desfășurată la 26 mai la Khartum. Reuniunea tripartită din capitala sudaneză intervine la cinci luni după acordul încheiat între cei trei șefi de state la Tripoli care pusese bazele unei strînse cooperări în toate domeniile — economic, politic, militar și cultural. Deși acordul de la Tripoli prevedea că președinții Nasser, Kaddhafi și Numeiry se vor întruni odată la patru luni, aceștia s-au întîlnit deja de trei ori. Frecvența unor asemenea reuniuni — se arată la Cairo — a fost determinată de evoluția politică și militară a crizei din Orientul Apropiat. În cursul celei de-a doua întîlniri, ținută la Cairo, la începutul lui februarie, se hotărîse crearea unor comisii mixte însărcinate cu aplicarea acordului în domeniile economiei, al transporturilor, învățămîntului și informațiilor. Hotărîrile de la Tripoli privind sectorul economiei au cunoscut un început de aplicare după semnarea, la 20 aprilie, a unei înțelegeri între miniștrii economiei din cele trei țări prin care s-a înființat un consiliu economic comun. În schimb, se pare că deciziile în chestiunile militare au rămas doar în stare de proiect. Acesta a fost unul din motivele — se consideră la Cairo — convocării actualei conferințe de la Khartum.

Tot în cadrul consultărilor diplomatice lansate de țările arabe, ministrul algerian al afacerilor externe, Abdelaziz Bouteflika a întreprins o călătorie la Tripoli unde a avut întrevederi în legătură cu perspectivele relațiilor dintre cele două țări și cu evoluția situației din Orientul Apropiat ; primul ministru iordanian, Bahjat Talhuni a vizitat Damascul unde a discutat despre problemele pendinte din zonă, iar din Tripoli au plecat într-un turneu în Tunisia, Algeria, Maroc, Liban, Siria, Irak și Iordania, doi trimiși speciali libieni pentru a remite șefilor acestor state mesaje din partea președintelui Kaddhafi. În același timp, regele Hassan și președintele Boumedienne s-au întîlnit ieri, 27 mai, la Tlemcen (Algeria) pentru a analiza „eforturile depuse pînă în prezent în domeniul cooperării algeriano-marocane, ca și posibilitățile intensificării acestei cooperări în interesul unității maghrebiene".

Rodica GEORGESCU

Al doilea colocviu internațional privind cooperarea și securitatea europeană

Nicolae Fotino
director științific al A.D.I.R.I.

Una din problemele majore ale vieții internaționale contemporane o constituie fără îndoială problema securității europene. Pornind de la ideea că astăzi, mai mult ca oricînd, știința are un rol deosebit în cercetarea problemelor vieții internaționale, de la faptul că oamenii de știință pot influența pozitiv — în forme și prin mijloace adecvate — luarea deciziilor politice, Asociația de drept internațional și relații internaționale din țara noastră a organizat anul trecut un Colocviu internațional pe tema : *„Dezvoltarea cooperării între statele europene — premisă a stabilirii unui climat de pace și securitate în Europa"*. Lucrările Colocviului s-au desfășurat între 26 și 28 iunie la București La ele au fost prezenți oameni de știință, specialiști în domeniul relațiilor internaționale din majoritatea țărilor Europei și din unele țări din afara Europei, precum și reprezentanți ai unor organisme internaționale (Comisia Economică O.N.U. pentru Europa, Oficiul Națiunilor Unite de la Geneva, U.N.E.S.C.O., O.I.M. etc.).

Inițiativa Asociației s-a înscris în cadrul mai general al eforturilor și acțiunilor concrete întreprinse de România pentru realizarea unui climat de destindere și colaborare între statele europene, pentru încetățenirea trainică a principiilor fundamentale ale dreptului internațional în relațiile dintre state, pentru crearea unui sistem de securitate capabil să asigure pacea pe continentul nostru și în lume.

Colocviul a oferit participanților posibilitatea de a-și împărtăși cu sinceritate opiniile, de a formula o serie de sugestii și propuneri concrete menite să contribuie la aflarea căilor și soluțiilor de realizare a securității europene, de întărire a păcii. În cadrul dezbaterilor, securitatea europeană a fost privită în contextul mai larg al realizării securității întregii omeniri, relevîndu-se importanța înfăptuirii unui climat de pace în Europa pentru dezvoltarea normală, pașnică a relațiilor dintre state în întreaga lume.

Interesante discuții s-au purtat și asupra conceptului de securitate. În acest sens, în cuvîntul rostit la deschiderea colocviului, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, președintele de onoare al Asociației, arăta printre altele faptul că securitatea europeană *„trebuie să constituie pentru fiecare popor garanția că niciodată, în nici o împrejurare, nu se va găsi în fața unui act de forță sau amenințare a libertății și independenței, a drepturilor și intereselor sale legitime"*. Participanții au fost unanimi în a recunoaște necesitatea de a se porni — în făurirea securității — de la realitățile existente pe continent, urmare firească a dezvoltării istorice a popoarelor europene, a rezultatelor celui de-al doilea război mondial. Obstacolele care mai există pe acest drum nu trebuie să descurajeze, ci să mobilizeze și mai mult forțele popoarelor pentru înlăturarea lor treptată, pentru atingerea țelurilor nobile ale păcii și securității. În intervențiile lor, membrii delegației române au subliniat, printre altele, că există premise pentru ca, pe plan economic, cultural și politic, colaborarea țărilor europene să se desfășoare în forme mult mai variate și mai importante decît pînă acum ; instituțiile internaționale deținătoare ale unor experiențe bogate oferă, de asemenea, un cadru prielnic pentru amplificarea ei, iar munca de elaborare a soluțiilor trebuie întreprinsă de îndată, fără condiții prealabile.

Ca urmare a faptului că specialiștii în domeniul relațiilor internaționale, participanții la colocviu au găsit un climat propice pentru dezbateri, fertil pentru schimbul de idei, s-a ajuns la concluzia că lucrările colocviului trebuie continuate. Institutul Regal de Afaceri Internaționale din Londra s-a oferit să colaboreze la pregătirea și organizarea pe plan științific a celui de-al doilea colocviu. Dînd urmare acestor deziderate, Asociația noastră a convocat la București cel de-al doilea Colocviu internațional al său între 4—6 iunie 1970. Tema Colocviului este : *„Probleme ale Conferinței pentru cooperare și securitate în Europa"*.

Alegerea acestei teme a fost determinată de înțelegerea faptului că atît timp cît securitatea europeană nu poate fi decît opera tuturor statelor continentului, Conferința general-europeană apare ca o necesitate obiectivă. Securitatea europeană presupune o rețea tot mai densă de relații bi și multilaterale între țările continentului, menite să slujească progresului lor economic și social, ea nu poate fi edificată decît pe baza unui sistem de angajamente clare, lipsite de orice echivoc, asumate de toate statele, care să aibă la bază principiile unanim recunoscute ale legalității și eticii internaționale și să garanteze integritatea teritorială și independența fiecărui stat. Întrunirea conferinței tuturor statelor europene ar deschide o nouă etapă — cea a înfăptuirilor concrete — în procesul edificării securității și colaborării în Europa.

Așa cum se știe, de la inițiativa statelor socialiste întrunite la București în anul 1966 — reluată în întîlnirile de la Budapesta și Praga — de la propunerea Finlandei de a găzdui la Helsinki această conferință și pînă azi s-au creat noi premise favorabile pregătirii și desfășurării unei întîlniri a tuturor statelor europene. Ne referim la faptul că opinia publică europeană se pronunță în favoarea unei asemenea conferințe, că majoritatea statelor europene și-au manifestat dorința de participare, la alte numeroase fapte și acțiuni de natură să favorizeze convocarea conferinței europene.

În sensul realizării acestui obiectiv major al relațiilor europene și internaționale a acționat și acționează neobosit țara noastră. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în interviul acordat ziarului *„Le Figaro"* : *„Noi apreciem că o conferință a statelor europene ar avea efecte pozitive asupra dezvoltării cooperării pe continent. Avem în vedere faptul că o asemenea reuniune ar trebui să ajungă la unele concluzii, cel puțin de ansamblu, privind baza relațiilor dintre țările europene — între care aș menționa un acord de renunțare la folosirea forței și la amenințarea cu forța ,un acord privind dezvoltarea colaborării și cooperării economice, tehnice și științifice, prin înlăturarea unor bariere și discriminări actuale. S-ar crea astfel un climat favorabil abordării în viitor și a altor probleme nerezolvate. Nu ne așteptăm deci ca o primă reuniune să soluționeze toate problemele în suspensie ; noi așteptăm de la această consfătuire să creeze premise pentru a se face noi și noi pași pe calea colaborării, securității și păcii în Europa"*.

Desigur, o asemenea reuniune trebuie să fie temeinic pregătită. La această pregătire pot să contribuie și eforturile oamenilor de știință și tocmai de aceea Colocviul de la București și-a propus dezbaterea problemelor unei viitoare conferințe europene. Clarificarea de către specialiști a unor probleme cum sînt: rolul Conferinței europene în procesul de edificare a securității, conținutul și scopurile Conferinței europene, diferite aspecte concrete ale pregătirii și organizării ei — probleme care figurează ca teme ale Colocviului de la București — sînt de natură să atragă atenția oamenilor de stat și a opiniei publice asupra căilor celor mai eficiente de abordare a problematicii atît de complexe a securității europene.

Au fost invitați la acest colocviu personalități din 31 de țări din Europa, din Canada și S.U.A., precum și din conducerile unor organizații internaționale. Participanților de anul trecut li se vor adăuga în acest an reprezentanți ai altor institute și asociații din străinătate care se ocupă de studiul relațiilor internaționale. În vederea realizării unui schimb de idei fructuos, Colocviul de la București este conceput — ca și cel de anul trecut — ca o dezbatere liberă, fiecare participant expunîndu-și opiniile și considerațiile personale. Referatele elaborate de participanți vor fi difuzate înainte de începerea lucrărilor și vor constitui baza dezbaterilor Colocviului.

Nădăjduim că și anul acesta Asociația de drept internațional și relații internaționale va continua să fie laboratorul de idei pe care nu numai participanții la Colocviul de anul trecut, nu numai institutele și asociațiile cu care avem relații, dar și alte personalități și organisme internaționale îl cunosc și îl apreciază. Dacă dezbaterile Colocviului vor continua și dincolo de cercul participanților efectivi și de timpul de desfășurare a Colocviului, dacă ideile păcii și securității pe care această întîlnire a oamenilor de știință le promovează vor găsi, ca și în trecut, un larg ecou, vom marca, cu siguranță o nouă contribuție pozitivă la opera de cooperare a popoarelor continentului, la împlinirea idealurilor de pace, securitate și progres ale tuturor popoarelor.

Corespondență din Bonn, de la Mircea Moarcăș

După întîlnirea de la Kassel

La Kassel a avut loc joi, 21 mai, a doua etapă a convorbirilor dintre președintele Consiliului de Miniștri al R.D. Germane, Willi Stoph, și cancelarul R.F. a Germaniei, Willy Brandt. Prin importanța sa, acest al doilea contact direct dintre șefii de guvern, al R.D.G. și al R.F.G., a stat în centrul atenției opiniei publice din ambele state germane și, în general, al opiniei publice internaționale ; pe marginea lui s-au scris comentarii care — așa cum e și firesc — se dovedesc pe cît de diverse pe atît de nuanțate, în funcție de pozițiile autorilor. S-a evidențiat, însă, și cu acest prilej, o idee care a fost pusă în valoare și cu prilejul întîlnirii precedente de la Erfurt, pe teritoriul R.D.G. Indiferent de diversitatea opiniilor, se desprinde aprecierea cvasi-generală că întîlnirea de la Kassel a avut, dincolo de limitele ei, un caracter pozitiv, ce poate sluji normalizării relațiilor dintre R.D.G. și R.F.G., destinderii și securității pe continent. Din declarațiile celor doi șefi de guvern, făcute după încheierea convorbirilor, reiese că, fără a se fi stabilit o dată pentru o întîlnire viitoare, dialogul rămîne în continuare deschis, posibilitatea altor convorbiri fiind acceptată, în principiu, de ambele părți.

Ca și la Erfurt, la masa convorbirilor, punctele de vedere exprimate s-au dovedit în multe probleme diferite și, într-unele din ele, chiar contradictorii, precum cele privind definirea relațiilor dintre R.D.G. și R.F.G. Precizările și nuanțele în plus, în raport cu expunerile de la Erfurt, nu au lipsit totuși, ceea ce constituie, desigur, un motiv de a aprecia discuțiile dintre cei doi oameni de stat ca utile pentru o mai bună înțelegere reciprocă a pozițiilor expuse de ei. *(Pentru o mai largă informare a cititorilor noștri asupra punctelor de vedere respective, revista noastră publică în continuarea acestei corespondențe — așa cum a făcut și în cazul întîlnirii de la Erfurt — cele două cuvîntări rostite de șefii delegațiilor R.D.G. și R.F.G., la începutul convorbirilor de la Kassel. Textele sînt reproduse după ziarul „Neues Deutschland".)*

Dispoziția de a continua convorbirile a reieșit atît din aprecierile făcute de premierul R.D.G., Willi Stoph, cît și din cele ale cancelarului Willy Brandt. Guvernul R.D. Germane — a declarat Stoph, în cadrul unui interviu televizat — este dispus să continue convorbirile între prim-miniștrii R.D.G. și R.F.G. imediat ce guvernul R.F. a Germaniei va adopta o poziție realistă în problema fundamentală a coexistenței pașnice între cele două state germane. Așa cum a subliniat Willi Stoph, după convorbirile de la Kassel, guvernul R.D.G. acordă guvernului R.F.G. „un răstimp de gîndire" cu privire la stabilirea de relații cu R.D.G., conform normelor dreptului internațional. De asemenea, precizînd că întîlnirea de la Kassel nu s-a terminat, în nici un caz, fără rezultate, ministrul de externe al R.D.G., Otto Winzer, a subliniat importanța excepțională a faptului că primul ministru al R.D.G. a fost primit, pentru prima dată, în mod oficial în Germania federală.

La rîndul său, cancelarul Willy Brandt a exprimat intenția guvernului său de a continua politica de „slăbire a încordării și de căutare a posibilităților de colaborare". „Președintele Consiliului de Miniștri, Stoph, și cu mine — a relevat Brandt — am căzut de acord să continuăm mai tîrziu schimbul de păreri". „Faptul că, pentru întîia dată de cînd există două state germane, s-a ajuns, în decurs de numai două luni, la convorbiri atît de detaliate și consistente, are o importanță mai mare decît s-ar putea deduce la o examinare superficială" — a spus cancelarul în cadrul unei conferințe de presă.

Importanța pentru cele două state germane a dialogului început la Erfurt și continuat la Kassel este evidențiată de multe ziare și posturi de radio și televiziune vest-germane. „Încercarea de a lichida tensiunea și a căuta mereu noi căi de colaborare trebuie continuată" — se sublinia într-un comentariu transmis de postul oficial de radio vest-german „Deutsche Welle". „Chiar dacă cea de-a doua întîlnire dintre Brandt și Stoph — subliniază ziarul «Neue Ruhrzeitung», în zilele premergătoare Kassel-ului — nu va duce la rezultate spectaculoase, faptul că cei doi interlocutori își vor strînge din nou mîinile și își vor expune în mod deschis punctele de vedere, creînd punți spre o mai bună cunoaștere a pozițiilor lor reciproce, trebuie reținut și salutat ca atare". Într-un comentariu al televiziunii vest-germane se sublinia printre altele : „Erfurt-ul și Kassel-ul se înscriu pe un drum lung și anevoios. Este drumul care duce însă spre apropierea dintre cele două state germane. Timpul nu lucrează în mod automat în spiritul rațiunii, al bunei convețuiri. El trebuie ajutat de către noi înșine". În același timp, o serie de ziare — referindu-se la acțiunea provocatoare a extremiștilor de dreapta, adepți ai partidului de orientare neonazistă P.N.D., care au rupt drapelul de stat al R.D.G. — subliniază caracterul nociv al unor asemenea acte. „Cele întîmplate — scria, de pildă, «Hessische Allgemeine» — vor rămîne ca o amintire regretabilă. Acest lucru nu ar fi trebuit să se întîmple pentru a nu împovăra convorbirile politice". Dimpotrivă însă, așa cum subliniază majoritatea organelor de presă din R.D.G., între care „Berliner Zeitung", „cel mai frumos lucru l-au constituit, la Kassel, demonstrațiile forțelor progresiste, care au cerut recunoașterea R.D.G. și au rupt lozincile neonaziștilor". În general, articolele și comentariile politice apărute în R.D.G. subliniază — așa cum face „Neues Deutschland" — cerința ca „Bonn-ul să renunțe la vechile poziții" și pun, cu deosebire, accentul pe necesitatea recunoașterii juridice a R.D.G. de către guvernul vest-german. În acest sens, într-o declarație difuzată după întîlnirea de la Kassel, Consiliul de Miniștri al R.D.G. își exprimă speranța că guvernul R.F.G. va ajunge, după o pauză de gîndire, la concluzia că propunerea R.D.G. cu privire la încheierea unui tratat pentru stabilirea de relații pe bază de egalitate între R.F.G. și R.D.G. constituie cea mai bună cale posibilă pentru realizarea coexistenței pașnice între cele două state.

Majoritatea presei internaționale evidențiază că „dialogul la nivel înalt dintre cancelarul Brandt și omologul său, premierul Stoph — așa cum scrie, de pildă, «Sunday Telegraph» — continuă". „Oricît de înceți sînt pașii întreprinși de R.F.G. în direcția celeilalte Germanii, ei — scrie «La Nation» — se înscriu în această cale lungă pe care s-au angajat Estul și Vestul european. Nimeni nu a crezut că poate fi vorba de altceva, decît de o cursă cu obstacole. Problema este de a le depăși cu răbdare". Publicația ungară „Magyar Hirlap" apreciază că „este posibil ca, lunile viitoare, evenimentele de politică internă vest-germană, evoluția situației din Europa și alte momente ale vieții internaționale să exercite o influență asupra procesului viitor de clarificare". Evidențiind semnificația convorbirilor de la Kassel, ziarul polonez „Glos Pracy" constata că, „însuși faptul că întîlnirea a avut loc este de mare importanță... Contactele dintre cele două state germane — opinează el — devin treptat o practică considerată normală. Acum, capătă o mare importanță măsura în care aceste întîlniri devin utile pentru normalizarea relațiilor dintre cele două state germane și pentru dezvoltarea cu succes a proceselor destinderii în Europa".

Bonn, 27 mai

Declarația președintelui Consiliului de Miniștri al R.D.G., Willi Stoph

Mult stimate domnule cancelar,

Îngăduiți-mi să intru deîndată în miezul problemelor. Am sosit în Republica federală, în încercarea de a face totul, în ce ne privește, pentru asigurarea în sfîrșit a unor relații pe bază de egalitate și după criteriile dreptului internațional, între R.D.G. și R.F.G. și pentru a aduce totodată o importantă contribuție la pacea și securitatea Europei.

După întîlnirea pe care am avut-o cu dv. în luna martie a.c., domnule cancelar federal, punctul de vedere al R.D.G. a dobîndit un sprijin nou și trainic. Este evident că în lume se înțelege tot mai bine că reglementarea relațiilor dintre cele două state ale noastre nu constituie o problemă de mina a doua, ci este o problemă cardinală pentru pacea Europei, a cărei rezolvare face necesară aplicarea fără nici o rezervă a dreptului internațional. Noi state au stabilit relații diplomatice cu R.D.G. După cum se observă, dispar posibilitățile ca adepții doctrinei Hallstein să-și aplice în continuare cu succes politica lor de șantaj.

Și în Republica federală crește numărul celor care se pronunță, și pe bună dreptate, pentru stabilirea de relații între R.F.G. și R.D.G. după criteriile dreptului internațional. Tot mai puternic se aude revendicarea de a se pune în sfîrșit capăt politicii de discriminare față de R.D.G. și de a se institui relații bazate pe o adevărată egalitate în drepturi. Firește că salutăm acest fapt, cu atît mai mult cu cît această poziție corespunde întru totul propriilor interese de pace ale cetățenilor Republicii federale. Știți și dv., domnule cancelar federal, că asemenea concepții bazate pe rațiune și realism își găsesc expresia în rîndul unor pături largi ale populației R.F.G., în special în rîndurile tinerei generații, și că ele sînt mai larg răspîndite decît reiese din declarațiile politice oficiale.

Am venit la Kassel în speranța de a obține răspunsul dimpede la întrebarea dacă guvernul R.F.G. s-a gîndit, în săptămînile trecute, temeinic la propunerile noastre concrete și constructive și dacă este dispus acum să încheie cu guvernul R.D.G. un tratat pentru stabilirea unor relații pe bază de egalitate în drepturi și după normele dreptului internațional. Întrucît proiectul de tratat al R.D.G. a fost prezentat Bonnului de la 17 decembrie 1969 și întrucît explicațiile și fundamentările nu au lipsit de partea noastră, este de mult momentul să se treacă la fapte.

În numele Consiliului de Miniștri al R.D.G., declar : Sîntem gata să elaborăm neîntîrziat un tratat cu privire la relații după criteriile dreptului internațional și să-l semnăm. Aceasta ar fi calea posibilă pentru a înlesni stabilirea unor relații între țările noastre, de natură să ducă la crearea unor raporturi de coexistență pașnică între R.D.G. și R.F.G.

Pot să vă comunic, domnule cancelar federal, că delegația noastră are un mandat categoric și angajant al Camerei Populare a R.D.G., în vederea „stabilirii, între R.D.G. și R.F.G., a unor relații de coexistență pașnică reglementate printr-un tratat, pe baza egalității în drepturi și în temeiul dreptului internațional, așa cum se obișnuiește între state suverane și cum sînt neapărat necesare pentru garantarea păcii". Așa se spune în hotărîrea corespunzătoare a Camerei Populare a R.D.G. din martie a.c.

Oricine înțelege că noi considerăm poziția guvernului R.F.G. față de proiectul de tratat al R.D.G. drept criteriu pentru a stabili dacă declarațiile făcute de partea lui în legătură cu o normalizare a relațiilor, cu destinderea și cu pacea sînt, cu adevărat, serioase. Este greu să se creadă aceasta, întrucît guvernul dv. a lăsat de luni de zile proiectul de tratat prezentat de R.D.G. nu numai fără un răspuns oficial, dar opune un „nu" neabătut stabilirii de relații între statele noastre după normele dreptului internațional — adică principiului de bază al tratatului. Dacă de partea dv. e vorba acum despre discuții asupra tratatului, dar al cărui obiectiv îl respingeți anticipat, aceasta înseamnă că ocoliți esențialul și încercați să înșelați opinia publică.

Este contrar intereselor elementare ale păcii europene ca un stat din inima continentului nostru să nu recunoască un stat vecin conform dreptului internațional și să nesocotească egalitatea lui suverană, să pună sub semnul întrebării frontiere și să vrea să schimbe statu quo-ul teritorial. Cel care vrea, astfel, ca, la linia de demarcație între cele două mari grupări militare, să mențină în suspensie problemele primordiale ale războiului și păcii atrage în permanență pericolul unor situații conflictuale serioase, el nu micșorează tensiunile, ci le exacerbează. Recunoașterea pe baza dreptului internațional a R.D.G. și a statu quo-ului teritorial în Europa de către R.F.G. — țin să subliniez aceasta cu tărie — constituie de aceea nu numai o problemă juridică sau o problemă de prestigiu a R.D.G. sau a unui alt stat, ci o cerință fundamentală a păcii și securității în Europa.

Ca guvern al unui stat socialist ne lăsăm călăuziți în toate acțiunile noastre de interesele oamenilor. De aceea năzuim spre trainice garanții ale păcii. N-ar fi oare un joc necinstit cu sentimentele umane dacă ne-am preface că problemele ce ne stau în față ar putea fi rezolvate prin cutare sau cutare pas mic, în timp ce premisele esențiale pentru relații pașnice, normale între statele noastre rămîn nerezolvate ? Desigur — de la reforma monetară separată, scindare, și pînă la îndelungatul război rece împotriva R.D.G. — în cele peste două decenii care au trecut, ca urmare a politicii Republicii federale, s-au creat greutăți pentru mulți oameni. Știm aceasta foarte bine. Dar, ar trebui oare ca, în rîndurile oamenilor, să se trezească false speranțe sau ar trebui chiar să fie folosit în mod abuziv cuvîntul umanitate pentru a urmări scopuri care contravin în modul cel mai profund omenirii și, în ultimă analiză, agravează situația în loc de a o ușura ? V-am spus deja, domnule cancelar federal, la ultima noastră convorbire că, noi a trebuit să trecem în această privință — în special pînă la 13 august 1961 — printr-o experiență amară. Nu vrem ca ea să se mai repete.

Cine ar vrea în lumea noastră neliniștită, plină de tensiuni, să conteste că asigurarea păcii este sarcina cea mai umană încredințată oamenilor politici? Umanitatea necesită de aceea hotărîri politice de mare pondere. Umanitatea cere, tocmai în condițiile situației complicate din centrul Europei, respectarea strictă a dreptului internațional în relațiile dintre R.D.G. și R.F.G. Nu țin să citez aici exemple din istorie care demonstrează suficient cîte milioane de oameni din Europa au trebuit să plătească cu viața și bunurile lor faptul că dreptul internațional a fost nesocotit și, în cele din urmă, călcat în picioare.

De altfel — dacă se vorbește de umanitate și de înlesniri umane — trebuie să se spună în mod explicit că, atîta timp cît guvernul R.F.G. urmărește scopuri ostile R.D.G., așa cum se exprimă ele în acordurile de la Paris și în „planurile cenușii" contrarevoluționare împotriva orînduirii sociale socialiste, cuvintele dv. despre înlesniri umane sună cam ciudat.

Să spunem lucrurilor pe nume : acela care respinge dreptul internațional ca baza relațiilor cu un alt stat suveran urmărește în mod manifest intenții care contravin dreptului internațional și cerințelor elementare ale umanității. Refuzul de a recunoaște R.D.G. și frontierele ei de stat pe baza dreptului internațional impune concluzia că, prin aceasta, se urmărește să se păstreze mînă liberă pentru acțiuni agresive împotriva frontierelor R.D.G., împotriva orînduirii sale de stat și sociale, fără ca, prin aceasta, să-și asume riscul de a fi tras la răspundere, ca agresor, pe baza dreptului internațional. Sper că nu este un secret pentru dv., domnule cancelar federal, că asemenea planuri sînt clădite pe nisip. Puteți fi convins: frontierele R.D.G. și puterea noastră socialistă populară sînt apărate în mod sigur. Totuși, spiritul de aventură al imperialismului german ne este prea bine cunoscut pentru ca să subapreciem pericolul ce rezultă din aceasta pentru pace și securitate în Europa.

Oricine trebuie să recunoască : poporul R.D.G., prin liberă autodeterminare, a smuls din rădăcini nazismul, militarismul și imperialismul și a pus în practică prevederile fundamentale ale acordurilor de la Potsdam. Poporul R.D.G. a tras învățăminte de pe urma istoriei și s-a eliberat de trecutul nefast, el a pășit pe calea socialismului. Cine speculează în Republica federală pe posibilitatea modificării acestor stări de fapt sociale și politice, acela trebuie să renunțe la orice speranță. Ceea ce nu a reușit sub Adenauer nu va reuși nimănui nici astăzi și nici în viitor. Dacă se vorbește despre schimbări, atunci trebuie să se schimbe acea politică a R.F.G. care, prin obiectivele sale revanșarde, primejduiește pacea Europei, trebuie să se schimbe ceva acolo unde acordul de la Potsdam a rămas neaplicat, unde au reînviat forțele vinovate ale trecutului.

Poporul R.D.G. are dreptul fundamental și inalienabil, precum și îndreptățirea morală, la o deplină egalitate în drepturi, la recunoașterea fără rezerve a obiectivității statului său

german socialist pe baza dreptului internațional. Noi ne călăuzim de interesele vitale ale poporului nostru, îndreptate spre un viitor asigurat și pașnic. Dacă guvernul R.D.G. preconizează valabilitatea fără rezerve a dreptului internațional în relațiile dintre statele noastre, atunci, aceasta corespunde necesității de securitate a cetățenilor R.D.G., pentru a realiza opera construcției socialiste în condiții de pace netulburată. Acest interes fundamental este identic cu interesele celorlalte state socialiste, cu care R.D.G. este strîns aliată.

Domnule cancelar federal, au trecut 25 de ani de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. Dar nici actualul guvern al R.F.G. nu se arată dispus să recunoască fără ocol rezultatele înfrîngerii fascismului hitlerist, să tragă învățăminte de pe urma istoriei și să arunce balastul politicii revanșarde începute de U.C.D./U.C.S. în vederea corectării rezultatelor celui de-al doilea război mondial. Necesitatea ineluctabilă de a recunoaște definitiv și fără rezerve frontierele care au luat naștere în Europa ca rezultat al celui de-al doilea război mondial, inclusiv frontiera între R.D.G. și R.F.G., precum și frontiera Oder-Neisse, este negată ca și în trecut de guvernul R.F.G. Tot atît de puțin se vădește dispus guvernul R.F.G. să declare acordul de la München ca nul și neavenit *ab initio*.

Noi am urmărit cu mare atenție declarațiile făcute în Bundestag, la Congresul partidului social-democrat și în alte ocazii. În ele nu găsim nimic care să indice o schimbare reală, o adevărată reînnoire fundamentală, o învingere definitivă a trecutului nefast. Situația este asemănătoare cu hotărîrile adoptate de guvernul dv. în ultimele săptămîni și luni. Guvernul R.D.G. nu poate să nu țină seama în politica sa de aceste fapte.

În urechile noastre mai răsună lozinca „eliberării zonei", care, de altfel, nu a fost lansată numai de politicieni ai U.C.D. După 20 de ani de politică ostilă a R.F.G., nu sînt suficiente cuvintele despre înțelegere și egalitate în drepturi, asigurări de intenții pașnice pentru a se ajunge la relații normale. În afară de aceasta, dv., domnule cancelar federal, precum și alți reprezentanți influenți ai guvernului dv. au declarat recent, în mod oficial, cu diferite prilejuri, că R.F.G. intenționează să se mențină pe vechile poziții fundamentale. Acolo a fost vorba de modul în care, în ultimă analiză, s-ar mai putea muta bornele de frontieră. Recurgîndu-se la noțiunea de „linie de demarcație", s-a contestat existența unei frontiere de stat între R.D.G. și R.F.G. S-a declarat, în repetate rînduri, că, o recunoaștere a R.D.G. conform dreptului internațional nici nu este luată în considerație. Mai mult decît atît, ca și pe timpul lui Adenauer, însăși calitatea de stat a R.D.G. este din nou contestată de către reprezentanții oficiali ai R.F.G. Din asigurări de fidelitate față de alianța atlantică decurge o solidarizare cu acea politică a S.U.A. care stîrnește tocmai în prezent, pretutindeni în lume, indignare și împotrivire.

În acest context, trebuie să spun, de asemenea, un cuvînt cu privire la Berlinul occidental. În ultimele săptămîni, guvernul R.F.G. și-a formulat, sub o formă mai dură, pretenția ilegală asupra Berlinului occidental. Totodată, este de notorietate generală că entitatea politică de sine stătătoare, Berlinul occidental, situată în mijlocul R.D.G. și pe teritoriul ei, nu a fost și nu va fi niciodată o parte componentă a R.F.G.

Și guvernele celor trei puteri occidentale au confirmat, în repetate rînduri, că Berlinul occidental nu este un land al Republicii federale și nu poate fi guvernat de guvernul federal. Dacă guvernul dv., domnule cancelar federal, crede că ar putea să înceapă o tranzacție cu sau despre Berlinul occidental, ar fi cazul să se amintească că guvernul federal nu are în și asupra Berlinului occidental nici un fel de drepturi sau competențe, că, prin urmare, el nu are aici, în general, în legătură cu ce să se tocmească sau să negocieze. Dacă ministrul de externe al R.F.G. a încercat, recent, într-o declarație oficială, să îmbine problema Berlinului occidental și a căilor sale de acces cu problema unor înțelegeri contractuale ale R.F.G. cu R.D.G., acest lucru trebuie respins cu toată hotărîrea, căci reglementarea problemei Berlinului occidental și stabilirea unor relații bazate pe dreptul internațional între R.D.G. și R.F.G. nu au nici o contingență. Pretențiile guvernului R.F.G., față de Berlinul occidental duc numai la fricțiuni și tensiuni inutile, împovărîndu-i pe cetățenii Berlinului occidental, care sînt interesați într-o normalizare a relațiilor orașului lor cu Republica Democrată Germană. Din această cauză, sînt nevoit să resping încă odată, cu hotărîre, toate încercările guvernului R.F.G. de a se amesteca în treburile Berlinului occidental.

De asemenea, nu putem să trecem cu vederea că liderii U.C.D./U.C.S. declară, ca și înainte, că o coexistență pașnică cu R.D.G. ar fi imposibilă. Desigur, acestea sînt discursuri ale U.C.D./U.C.S., ale domnilor Strauss și Barzel. Totuși, noi nu am auzit nimic despre dezaprobări categorice din partea guvernului dv. În loc de aceasta, într-o luare de poziție a cabinetului dv. față de o „mare interpelare a U.C.D./U.C.S.", prezentată pentru 27 mai în Bundestag, s-a accentuat că, noile inițiative ale guvernului federal nu înseamnă o schimbare a obiectivelor politicii de pînă acum a R.F.G. Doar intensitatea s-a modificat.

Și înarmarea Bundeswehrului a crescut în intensitate. Această armată bine înzestrată, educată în spirit revanșard, se află sub comanda unor generali și ofițeri care au pregătit și înfăptuit agresiunile lui Hitler împotriva popoarelor Europei și desfășoară astăzi pregătiri pentru rezolvarea militară a așa-numitelor „obiective ale politicii germane". Tocmai în această ordine de idei trebuie să mă refer încă o dată la domnul Schmidt, ministrul competent în guvernul dv. pentru aceste probleme. În mod semnificativ el a folosit prilejul unei vizite în S.U.A. pentru a declara că o politică de forță prevalează asupra obiectivului destinderii. Domnul Schmidt a calificat înarmarea intensificată în cadrul pactului N.A.T.O. drept o premisă pentru așa-numita „politică față de Răsărit". Sper că veți înțelege că noi și aliații noștri nu ne limităm la înregistrarea acestei concepții, și adoptăm, dată fiind această situație, măsuri corespunzătoare de securitate. În definitiv, Bundeswehrul dispune de un aparat militar al puterii bine dezvoltat, care staționează la frontierele noastre. În treacăt fie spus, aceste frontiere nu au fost recunoscute de Republica federală pe baza dreptului internațional.

Înarmarea accelerată și nerecunoașterea frontierelor nu pot fi separate nici de faptul că în Republica federală se proclamă neîncetat obiectivul de a restabili „Germania în frontierele din 1937". Finanțate din partea guvernului, acum cîteva zile, uniuni revanșarde cunoscute pentru scopurile lor șovine s-au putut aduna din nou la o așa-numită întîlnire de Rusalii. „Planurile cenușii" ale Consiliului de cercetare existent pe lîngă guvernul dv. — în mod dovedit concepte ale unei infiltrări contrarevoluționare în R.D.G. — rămîn neschimbate în vigoare ; chiar activitatea acestui for, potrivit unor informații oficiale, urmează să fie extinsă. Mijloacele de comunicare în masă, dirijate de interesele marelui capital — să ne referim doar la concernul Springer — propovăduiesc zi de zi ostilitatea față de R.D.G. și de orînduirea ei socialistă. În Republica federală există în mod legal un partid neonazist. Spiritul nefast neonazist poate fi răspîndit verbal și în scris. După cum au trebuit să constate cetățenii R.D.G., plini de indignare, în Republica federală din 1970 este posibil ca președintele Consiliului de Miniștri al R.D.G. să fie expus unor amenințări cu moartea fără ca guvernul să ia poziție neechivocă și, în mod eficient, împotriva unor asemenea fapte. Acest lucru este pur și simplu inadmisibil. Răspunderea pentru aceasta vă revine pe deplin.

Domnule cancelar federal, în fața unor asemenea fapte devine și mai evident pentru întreaga lume cît de necesar este să se ajungă la un acord asupra unor relații bazate pe dreptul internațional între R.D.G. și R.F.G., pentru ca într-o zi un guvern al R.F.G. să nu întreprindă acțiuni agresive împotriva R.D.G., sub pretextul că ar fi vorba de o chestiune „internă", care nu constituie o încălcare a dreptului internațional, din care cauză n-ar trebui sancționată.

Aici, pe pămîntul Republicii federale, îmi permit observația că stabilirea unor relații bazate pe drepul internațional între R.D.G. și R.F.G. se află, în ultimă analiză, și nu în ultimul rînd, în interesul vital al cetățenilor Republicii federale. Și aici oamenii doresc pace, destindere și securitate. De aceea, pentru ei nu ar fi de mare folos dacă, în cele din urmă, ar fi eliberați de poverile politice revanșarde și ale războiului rece împotriva R.D.G. ? Sau să ne gîndim la sumele uriașe care — după cum dv., domnule cancelar federal, o știți și mai bine ca mine — sînt cheltuite pentru menținerea doctrinei Hallstein. N-ar putea oare aceste sume să fie folosite în scopuri mai utile ? N-ar fi oare de mare folos pentru cerințele sociale ale cetățenilor Republicii federale, pentru reformele democratice dorite de ei, dacă între cele două state ale noastre s-ar ajunge la înțelegeri cu privire la măsuri de dezarmare ?

Cetățenii Republicii federale au fost doar pînă acum ei înșiși țapii ispășitori ai politicii revanșarde față de R.D.G. Ei au trebuit să plătească pentru această politică aventuristă și lipsită de perspective a capitalului monopolist vest-german prin nesiguranță, prin poveri financiare și alte multe greutăți. Această politică a dus la situația că Republica federală a devenit un focar de conflicte, un provocator de tulburări în Europa. După cum înțelegem bine, aceasta este, într-o perspectivă îndelungată, o situație cîtuși de puțin plăcută. Orice cetățean al Republicii federale, care ia cunoștință, fără idei preconcepute, de proiectul de tratat difuzat de R.D.G., va constata că stabilirea unor relații bazate pe egalitatea în drepturi între R.F.G. și R.D.G. n-ar putea decît să aducă foloase toc-

mai populației Republicii federale, înainte de toate oamenilor muncii din această țară.

Dv., domnule cancelar federal, ați pus respingerea unor relații normale bazate pe dreptul internațional între R.D.G. și R.F.G. în legătură cu noțiuni ca „relații interne germane" sau „relații intergermane". De aceea, trebuie să declar încă o dată, cu toată hotărîrea, că formula „relații speciale interne germane" — sau indiferent de denumirea ce li s-ar da pentru relațiile dintre cele două state ale noastre — este absolut inacceptabilă.

În ce privește R.D.G. și R.F.G., ele sînt două state independente unul față de altul. Chiar și numai acest fapt exclude formula „intergermane". Dincolo de aceasta, este vorba însă de state cu orînduiri sociale diferite, chiar opuse. Între R.D.G., unde poporul muncitor este proprietarul mijloacelor de producție și deține întreaga putere, și R.F.G., unde domină capitalul bancar și al industriei de război, unde marile monopoluri dispun de întreaga avuție a societății și exercită influență hotărîtoare asupra politicii, nu pot exista „relații interne". O combinație între socialism și capitalism este cu neputință — indiferent de sfera vieții sociale pe care noi o luăm în considerație.

Dacă se vorbește de cele două state pe care le reprezentăm, situația obiectivă impune constatarea că — atît în ceea ce privește situația internă a fiecărui stat cît și pozițiile noastre față de evenimentele mondiale — pornim de la interese fundamentale total deosebite.

Ne călăuzim după realități. Spargerea unității națiunii, datorită și înfăptuită de forțele imperialiste din Germania occidentală în alianță cu imperialismul S.U.A. după 1945, nu poate fi anulată prin nici un fel de noțiuni care simulează, în continuare, existența fictivă a unei „unități a națiunii". Acest lucru nu poate fi privit decît ca o încercare de a abuza de sentimente naționale pentru scopuri nepașnice, așa cum s-a întîmplat deja, atît de des, în istoria germană, cu efectele cunoscute nouă tuturor. Știm cum a fost promovată cîndva prin noțiunea de „pangermanism" o politică periculoasă de mare putere. Este, de asemenea, de notorietate istorică, că, prin noțiunea de „Germania mare", s-au formulat pretenții la putere și teritoriale, s-a promovat o politică de cuceriri, care a incendiat întreaga Europă și a adus calamități incalculabile popoarelor. Ar fi extrem de periculos dacă, recurgînd la noțiuni cu o rezonanță similară, s-ar tolera o continuare a acestei politici.

O dată cu semnarea acordurilor de la Paris și ratificarea lor efectuată contrar voinței cercurilor largi ale populației vest-germane, o dată cu înglobarea R.F.G. în pactul N.A.T.O., scindarea a fost pecetluită și Republica federală s-a transformat definitiv într-o țară străină față de R.D.G. Ar fi bine dacă Republica federală nu ar încerca mai departe să eludeze consecințele acestei evoluții de care ea însăși este vinovată. Un lucru este sigur: Republica Democrată Germană este un stat suveran, și nu este un ținut al R.F.G. Ea nu va fi aceasta niciodată.

În această ordine de idei, domnule cancelar federal, vă rog să mă informați clar despre poziția dv. față de articolul 7 al așa-numitului „tratat cu privire la Germania" din cadrul acordurilor de la Paris. Acest articol 7 nu poate și nu trebuie să fie lăsat la o parte cînd este vorba de relațiile dintre cele două state pe care le reprezentăm aici. În articolul 7 al „tratatului cu privire la Germania" se formulează fără echivoc obiectivul de a încorpora Republica Democrată Germană în regimul social și statal al Republicii federale și de a o include în sistemul pactului imperialist N.A.T.O. Pînă în prezent, domnule cancelar federal, ați declarat în repetate rînduri că acordurile de la Paris au o valabilitate nelimitată. Sau vreți să ne comunicați astăzi altceva?

Pentru a aduce lucrurile la același numitor, în cazul formulei „relațiilor intergermane", nu este vorba de nimic altceva decît de o reeditare a acelei politici a pretenției Republicii federale de a vorbi în numele întregului popor german față de Republica Democrată Germană, o politică practicată de pe timpul lui Adenauer și Dulles, dar cu toate acestea lipsită de perspective. Pretenția de a vorbi în numele întregului popor german față de R.D.G. și de cetățenii ei — indiferent sub ce formă s-ar emite ea — este însă sortită eșecului. Acela care mizează în continuare pe cartea pretenției de a vorbi în exclusivitate în numele întregului popor german ne împiedică să progresăm în problemele fundamentale și trebuie să poarte răspunderea pentru toate urmările care decurg din aceasta.

Domnule cancelar federal, țin să vă solicit să renunțați la punctul de vedere neconstructiv potrivit căruia dreptul internațional și principiul neamestecului n-ar fi aplicabil la relațiile dintre R.D.G. și R.F.G. O asemenea poziție nu numai că împovărează dialogul nostru, dar este de natură să-l ducă în impas. Această condiție preliminară din partea guvernului dv. barează calea spre relații normale bazate pe egalitate în drepturi între statele noastre.

În cursul recentei dv. vizite în Statele Unite ale Americii ați subliniat că sînteți întru totul de acord cu politica președintelui S.U.A., Nixon. Întreaga lume știe ce se întîmplă actualmente sub semnul acestei politici în Vietnam, Cambodgia, Orientul Apropiat sau în altă parte. Această politică agresivă, care contravine dorinței de pace și libertate a popoarelor, constituie în mod vizibil un obiect de oprobriu și se pune problema dacă guvernul dv., domnule cancelar federal, aprobă această politică. Din înțelegerea dv. politică cu domnul Nixon face parte — așa cum ați declarat în mod explicit — și tema relațiilor cu țările socialiste din Europa, inclusiv relațiile dintre R.F.G. și R.D.G. Sîntem nevoiți să apreciem aceasta în sensul că ați subordonat în mod implicit politica Republicii federale față de R.D.G. obiectivelor strategice globale ale politicii externe și militare americane.

Ar demonstra o necunoaștere totală a situației dacă s-ar nutri speranța că s-ar putea, cu ajutorul acordurilor de la Paris și al formulei relațiilor „speciale" și „intergermane", să se încorporeze R.D.G. în strategia globală a S.U.A. în Europa. Spunem cum nu se poate mai clar acelora care în Republica federală vorbesc mereu despre o „penetrație" în țările socialiste ce s-ar putea realiza cu ajutorul „noii politici față de Răsărit", cu folosirea potențialului economic al Republicii federale: nu va exista niciodată un „acoperămînt intergerman" sub care N.A.T.O. ar putea „penetra" în comunitatea statelor socialiste. Iar acela care crede că R.D.G. va mai și întinde mîna pentru asemenea scopuri agresive, este lipsit de orice simț al realității este lipsit de orice înțelegere pentru cotitura istorică ce a intervenit o dată cu întemeierea Republicii Democrate Germane.

La prima noastră întîlnire și în perioada care a urmat după aceasta, dv., domnule cancelar federal, ați folosit mereu cuvintele egalitate în drepturi și nediscriminare. Dar, după cum se știe, cuvintele au o pondere numai atunci cînd ele sînt susținute și prin fapte corespunzătoare. Despre aceasta însă — dacă luăm în considerare practica guvernului dv. numai în săptămînile care au trecut între Erfurt și Kassel — nu poate fi vorba. Ceea ce s-a întîmplat, înainte de toate sub aspectul relațiilor internaționale, nu putem califica decît ca o campanie pentru inegalitate în drepturi și discriminare față de R.D.G.

Să dăm cuvîntul faptelor: sub pretextul că, chipurile, ne-ar veni în întîmpinare, reprezentanții guvernului dv. în Comisia Economică O.N.U. pentru Europa s-au declarat gata să ne „accepte", să pună pe masă un carton cu inscripția R.D.G., dacă ne-am declara mulțumiți să nu devenim membri cu drepturi depline. Republica federală, care este un membru cu drepturi depline al Comisiei Economice și beneficiază de toate drepturile, a vrut așadar să manifeste față de R.D.G. o generozitate sui-generis, permițîndu-i să fie prezentă cu statutul de inferioritate și discriminatoriu al unei zone de ocupație la „masa scundă" a acestui for internațional fără să se bucure de dreptul de vot. N-ați spus oare la Erfurt, domnule cancelar federal, că R.F.G. nu intenționează să impună R.D.G. un statut de inferioritate? La mai puțin de patru săptămîni după aceasta, reprezentanții R.F.G. la Geneva au primit instrucțiuni diametral opuse. Aceasta înseamnă discriminare și nu egalitate în drepturi.

Să luăm un alt exemplu: guvernul dv. împiedică în mod sistematic ca R.D.G., cu nivelul său ridicat de dezvoltare a ocrotirii sănătății publice, să fie primită ca membră în Organizația Mondială a Sănătății. Cu metode nedemne și evident de șantaj reprezentanții guvernului dv. la Geneva au zădărnicit primirea R. D. G. în O.M.S. La Bonn s-a declarat oficial în această privință, fără putință de neînțelegere, că R.F.G. își va modifica atitudinea numai dacă R.D.G. se va supune condițiilor unor relații de tutelare „intergermane" din partea guvernului Republicii federale. Totuși, domnule cancelar federal, nu are valoare atuul pe care a mizat guvernul dv. R.D.G. nu permite o asemenea comportare față de ea. În afară de aceasta, ecoul internațional la modul în care a procedat guvernul federal vorbește de la sine. Renunț să vă expun în amănunțime ce indignare domnește în rîndurile populației noastre, îndeosebi în rîndurile medicilor și oamenilor de știință de pe tărîmul medicinei, în legătură cu acest mod de comportare inuman. Fără nici o îndoială că acest mod de a acționa al R.F.G. înseamnă discriminare și nu egalitate în drepturi.

Într-o conferință specială cu ambasadorii statelor africane, ministrul de externe al guvernului dv. a reluat recent pretenția nejustificată că terțe

state nu trebuie să stabilească relații diplomatice cu R.D.G. Aceasta arată că „instrucțiunile de serviciu" ale ministrului dv. de externe — emise la scurt timp după instalarea guvernului dv. — sînt pe deplin în vigoare, cu toate că o schimbare a fost prevăzută. Mai mult decît atît : la ultima noastră convorbire ați rostit fraza că R.D.G. și R.F.G. nu se pot reprezenta în exterior decît fiecare pentru sine, că nimeni nu poate să vorbească pentru altul. După cum vede oricine, există o contradicție flagrantă între vorbe și fapte. Cuvintele despre egalitate în drepturi au fost anulate prin discriminări.

Permiteți-mi să renunț la alte exemple. Ca și înainte, se pune întrebarea : ce înțelege realmente guvernul federal condus de dv. prin expresia egalitate în drepturi ? Nu cumva înțelege el prin egalitate în drepturi că Republica federală se consideră și pe viitor numai pe sine însăși ca subiect de drept internațional, în timp ce intenționează să refuze același drept R.D.G. suverane ? Nu cumva înțelege el prin egalitate în drepturi că Republica federală emite pretenții pentru organizarea relațiilor sale internaționale conform drepturilor unui stat suveran corespunzător cu normele dreptului internațional, în timp ce el caută să conteste R.D.G. aceleași drepturi elementare ? Nu cumva înțelege prin egalitate în drepturi să se amestece în dezvoltarea relațiilor internaționale ale R.D.G. și — indiferent de limbajul folosit — se cramponează de pretenția de a vorbi în exclusivitate în numele întregului popor german ? Dv. ați spus, domnule cancelar federal, că noi am forța uși deschise cerînd abandonarea completă a pretenției de a vorbi în numele întregului popor german. Cît cîntăresc aceste cuvinte, dacă privim faptele ? Se înțelege că guvernul R.F.G. nu se poate aștepta la o aprobare dacă nu face decît să vorbească despre egalitate în drepturi, în timp ce în politica lui practică se cramponează de vechile poziții ale inegalității în drepturi și discriminării față de R.D.G. ?

Ați spus în repetate rînduri că comportarea guvernului federal față de relațiile externe ale R.D.G. depinde de comportarea R.D.G. față de Republica federală, ceea ce în mod manifest înseamnă că R.D.G. trebuie să se supună „relațiilor speciale interne germane".

Este de fapt inutil să se precizeze, domnule cancelar federal, că speranța că R.D.G. va ceda în fața unor asemenea pretenții nejustificate este întru totul clădită pe nisip. Asemenea condiții preliminare sînt absolut inacceptabile.

Ce se înțelege potrivit dreptului internațional prin egalitate în drepturi ? Principiul egalității suverane, consemnat în articolul 2 al Cartei O.N.U., figurează pe primul loc printre principiile pe care trebuie să le respecte toate statele. În acest sens principiul egalității suverane a statelor include îndeosebi următoarele norme :

— statele sînt egale din punct de vedere juridic ;

— fiecare stat beneficiază de drepturile inerente suveranității depline ;

— fiecare stat este dator să respecte suveranitatea altor state ;

— integritatea teritorială și independența politică a unui stat sînt inviolabile ;

— fiecare stat are dreptul să aleagă și să dezvolte în mod liber sistemele sale politic, social, economic și cultural ;

— fiecare stat are datoria să-și îndeplinească cu strictețe și conștiinciozitate obligațiile sale internaționale și să trăiască în pace cu alte state.

Toate aceste elemente ale principiului egalității suverane a statelor, confirmate de către Națiunile Unite, trebuie să cunoască de asemenea deplina aplicare în relațiile dintre R.D.G. și R.F.G. Egalitatea în drepturi înseamnă prin urmare : ceea ce pretinde R.F.G. pentru sine în relațiile internaționale, și R.D.G. poate și trebuie să pretindă, de asemenea, în conformitate cu dreptul internațional.

Cu acest prilej țin să fac o observație despre relațiile economice externe între R.D.G. și R.F.G. În ultima vreme reprezentanți ai R.F.G. și ai altor foruri au răspîndit, în mod cît se poate de străveziu, afirmații cu privire la pretinse avantaje ale R.D.G. în comerțul exterior cu R.F.G. Ce scop are însă denaturarea faptelor ? Nu vreau să intru aici în amănunte, ci să declar în mod principial : R.F.G. a fost aceea care a instituit un sistem întreg de reglementări comerciale cu autorizații, contingentări, restricții de valori și o sumedenie de alte stipulații speciale față de R.D.G. Dacă se analizează comerțul exterior între R.D.G. și R.F.G. în cei peste 20 de ani care au trecut — și noi am făcut aceasta — rezultă că tocmai R.F.G. avusese avantaje considerabile. La aceasta se adaugă prejudicierea lesne de dovedit a R.D.G. prin amestecul R.F.G. în relațiile economice ale R.D.G. cu terțe state. Aceasta este starea reală de lucruri.

Domnule cancelar federal, după ce nu ați răspuns pînă acum la întrebarea mea ce intenții aveți de fapt cu politica dv., ce obiectiv strategic anume urmăriți — vreau să revin încă o dată la această întrebare fundamentală. Ținem mult să primim de la dv. un răspuns concludent. Poate că va fi util dacă voi dezvolta încă puțin întrebarea mea.

Sînteți gata ca în interesul păcii în Europa să sprijiniți activ pregătirea unei conferințe de securitate europeană la care ar participa toate statele continentului nostru pe baza egalității în drepturi ?

Sînteți gata să recunoașteți fără rezerve și definitiv statu quo-ul european, frontierele europene, și să vă lăsați călăuziți în obiectivele dv. de politică externă după principiul neamestecului ?

Sînteți gata să abandonați pretenția de a vorbi în numele întregului popor german, ceea ce urmărește fără echivoc scopuri agresive, sub orice formă, ca mijloc al politicii guvernului federal, și în loc de aceasta să aplicați principiul egalității în drepturi și să acționați după acest principiu ?

Sînteți gata ca, punîndu-vă de acord, să pășiți pe planul dezarmării, să promovați pacea și securitatea în Europa ?

Sînteți gata înainte de toate să încheiați un tratat privind stabilirea unor relații bazate pe egalitate în drepturi, conform dreptului internațional, între R.D.G. și R.F.G. ?

Permiteți-mi să subliniez : un „nu" spus valabilității dreptului internațional în relațiile dintre R.D.G. și R.F.G., un „nu" spus unui tratat de felul celui pe care R.D.G. l-a propus încă în decembrie 1969, este îndreptat împotriva destinderii și împotriva pașilor constructivi spre securitatea europeană, împotriva normalizării relațiilor dintre cele două state ale noastre, împotriva celor mai vitale interese ale oamenilor într-un viitor pașnic asigurat.

Republica Democrată Germană se situează, ca și înainte, pe o poziție constructivă. Propunerile noastre se află pe tapet, și țin să declar — bazîndu-mă pe mandatul dat de Camera Populară și în numele guvernului R.D.G. : sîntem gata să încheiem imediat tratatul cu privire la stabilirea unor relații bazate pe egalitate în drepturi conform dreptului internațional între statele noastre. După cum s-a arătat la început, acceptăm să începem tratative cu privire la proiectul de tratat.

Așa cum se prezintă situația, a institui orice fel de comisii sau a numi împuterniciți pentru a începe acolo discutarea unor probleme aflate pe planul al doilea sau al treilea, înainte de a fi ajuns la o înțelegere de principiu între șefii de guverne privind stabilirea unor relații bazate pe egalitatea în drepturi conform dreptului internațional, nu ar fi prea oportun și ar trece cu vederea esența lucrurilor.

Vrem soluții reale care să creeze un fundament solid pentru relații normale între statele noastre.

Republica Democrată Germană consideră Carta O.N.U. ca o lege fundamentală pentru relații bazate pe egalitate în drepturi între state suverane. Din prima zi a existenței sale ea și-a orientat politica în spiritul Cartei O.N.U. Acestui lucru îi corespunde cererea de mult prezentată de R.D.G. de a fi admisă ca membră în organizația mondială. Nu este oare în interesul păcii și securității, în interesul popoarelor statelor noastre, ca R.D.G. și R.F.G. să fie primite în Organizația Națiunilor Unite, și ca membre să acționeze corespunzător cu principiile și țelurile O.N.U. pentru pace și înțelegere între popoare ?

Se înțelege că poate fi vorba de o apartenență la O.N.U. numai pe baza egalității depline în drepturi a R.D.G. și R.F.G. ca state suverane, care nu trebuie să fie împovărată de către R.F.G. cu nici un fel de rezerve sau obligații suplimentare. Atitudinea nejustificată a R.F.G. de a dori să hotărască dacă R.D.G. poate să devină membră a Organizației Națiunilor Unite contravine Cartei O.N.U. și principiului universalității organizației mondiale. În concepția guvernului R.D.G., primirea R.D.G. și R.F.G. în O.N.U. se află la ordinea zilei. Ar fi salutar, domnule cancelar federal, dacă ați comunica încă astăzi, aici, în mod angajant dorința corespunzătoare a guvernului dv.

R.D.G. își confirmă hotărîrea fermă de a face tot ce este necesar pentru pacea și securitatea în Europa. Ea ar considera drept cît se poate de regretabil dacă un nu persistent al guvernului federal ar face actualmente cu neputință să se ajungă la relații bazate pe egalitate în drepturi între R.D.G. și R.F.G. Desigur, nici popoarele Europei nu ar manifesta înțelegere față de aceasta. Apelăm la dv, domnule cancelar federal, ca de partea dv. să țineți seama de imperativele timpurilor noastre și să contribuiți la instituirea, în mijlocul Europei, a unor garanții trainice pentru pace.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Declarația cancelarului R. F. G., Willy Brandt

Domnule președinte al Consiliului de Miniștri, domnilor !

Mă bucur să vă pot saluta aici, la Kassel, pe dv. preastimate d-le președinte, și pe însoțitorii dv., la cea de-a doua întîlnire a noastră. De aceasta îmi leg speranța că vom reuși, în pofida tuturor deosebirilor de păreri în probleme principiale și practice, să obținem progrese.

Întîlnirea noastră de la Erfurt a fost, fără îndoială, așa cum v-ați exprimat pe atunci domnule președinte, în prima dv. declarație, un eveniment de mare importanță politică. Interesul manifestat de populația noastră a fost mare, ca și atenția acordată de toate țările interesate în mod deosebit de ceea ce se petrece în Germania și cu Germania. Aceasta ne impune o înaltă obligație și răspundere. Putem să-i facem față numai dacă, așa cum am declarat la Erfurt, vom continua să căutăm domenii în care este posibil să se obțină progrese pentru pace și pentru oamenii din Germania.

Consider ca un indiciu îmbucurător faptul că, după întîlnirea noastră de la Erfurt, am reușit să ajungem la acorduri parțiale în domeniul poștelor și telecomunicațiilor. Dar, în comparație cu sarcinile care stau în fața noastră și cu posibilitățile care ni se oferă, acesta nu este decît un început modest.

Știm amîndoi că drumul spre o reglementare a relațiilor dintre noi este lung și anevoios. Nu trebuie să facem și mai dificilă această cale prin reproșuri și acuzații nejustificate, așa cum s-a întîmplat de multe ori după Erfurt. Faptul că sîntem aici împreună — și la aceasta am contribuit amîndoi în aceeași măsură — ar trebui să fie o dovadă suficientă că de ambele părți nu lipsește voința de reducere a încordărilor.

Sînt de părere că nu este just să împovărăm întîlnirea noastră cu declarații polemice. De aceea, mă limitez acum să vă asigur că suspiciunile față de guvernul meu și afirmațiile care îi sînt atribuite aproape zilnic nici nu slujesc cauza, nici nu ne abat de la convingerea noastră. De asemenea, ele nu sînt propice pentru influențarea pozitivă a opiniei publice de partea noastră.

Acest lucru este valabil, de altfel, și pentru reproșurile formulate la adresa poziției adoptate de guvernul federal la sesiunea Organizației Mondiale a Sănătății din Geneva. Guvernul meu nu a ascuns niciodată faptul că poziția sa față de relațiile internaționale ale R.D.G. depinde de evoluția relațiilor dintre cele două părți ale Germaniei. A vorbi în acest context de încălcarea cuvîntului dat este cu totul nepotrivit.

De asemenea, îmi este greu să înțeleg cum poate fi prezentată de partea dv. ca o discriminare propunerea în vederea unei contribuții practice a R.D.G. la activitatea Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa. Republica federală nu este răspunzătoare de urmări, și anume că R.D.G. s-a exclus singură de la această activitate.

Poziția noastră nu se caracterizează nici prin tutelă, nici prin îngîmfare. Poziția noastră este expresia efortului de îmbunătățire treptată a relațiilor dintre cele două state din Germania. Sigur că ar fi fost mai util dacă am fi căzut de acord, încă la Erfurt, să numim împuterniciți și să ajungem la primele înțelegeri. Nu este însă prea tîrziu pentru aceasta.

V-am propus, domnule președinte, în repetate rînduri, începerea de tratative în vederea unei reglementări contractuale a relațiilor egale în drepturi între statele noastre. Cu această ocazie am arătat că prin asemenea reglementări urmează să fie exclusă orice discriminare reciprocă. Doresc să subliniez aici, în mod oficial, dorința noastră în acest sens.

Dar dacă se vorbește atît de mult despre discriminări, nu pot fi trecute, totuși, sub tăcere avantajele care au decurs și decurg pentru R.D.G. din poziția Republicii federale în diverse domenii, de exemplu în domeniul comerțului. Trebuie amintit, de asemenea, că guvernul R.D.G. a încercat mereu să stînjenească eforturile guvernului federal în vederea unei îmbunătățiri a relațiilor sale cu statele est-europene.

După cum am subliniat încă la Erfurt, constituțiile celor două state germane se bazează pe unitatea națiunii. Ambele prevăd ca divizarea să nu rămînă permanentă. Socotesc că nu putem reglementa în mod rațional relațiile dintre noi, fără a ține seama de aceste principii constituționale. Și astfel ajung la sarcina noastră propriu-zisă.

Nu văd nici un sens în a ne reproșa reciproc că al doilea pas nu poate fi făcut înaintea primului și în a ne certa care să fie al doilea sau al treilea pas, înainte de a fi făcut primul. Mă interesează pasul posibil, următor. După cum stau lucrurile, acesta nu poate fi — și aceasta ar însemna foarte mult — decît tratative între guvernele noastre asupra unor probleme practice și, de asemenea, politice.

Țelul unor asemenea tratative ar trebui să fie, în interesul oamenilor și al păcii, ca și în interesul viitorului națiunii, reglementarea relațiilor dintre cele două state din Germania prin acorduri contractuale. Guvernul federal este gata pentru aceasta.

Este de la sine înțeles că un asemenea acord, sau mai multe asemenea acorduri, pot fi încheiate numai pe baza egalității în drepturi și a nediscriminării. Este însă de asemenea firesc că reglementările contractuale trebuie să aibă un conținut concret, care să însemne realmente un progres în relațiile noastre și pentru viața oamenilor din Germania. Acordurile nu trebuie să se epuizeze în formalități.

La Erfurt, am arătat în amănunțime care sînt, după părerea noastră, problemele care trebuie reglementate. Cu această ocazie, nu am lăsat să planeze nici o îndoială asupra faptului că reglementările contractuale trebuie să corespundă condițiilor deosebite existente între statele noastre, dar că ele trebuie să aibă, din punct de vedere juridic, aceeași obligativitate ca și acordurile corespunzătoare pe care fiecare din cele două părți le încheie cu terțe state. Am arătat în același timp, clar, că nu vrem nici să eludăm drepturile în continuă exercitare ale celor patru puteri, nici să recunoaștem divizarea Germaniei pe baza dreptului internațional.

Totuși, nu pot să cred că cererea de recunoaștere formală este tot ceea ce ar putea prezenta guvernul R.D.G. la convorbirile noastre, mai ales că pînă astăzi el nu a arătat cum își imaginează, în continuare, concretizarea relațiilor. Dacă R.D.G. nu ar avea altceva de prezentat decît acuzații, pretenții și condiții, atunci noi nu am justifica importanța acestei întîlniri, așteptările oamenilor și sarcina noastră amplă.

În speranța că lucrurile nu stau astfel, îmi permiteți să vă propun să folosim ziua de astăzi pentru a ne înțelege în privința începerii negocierilor și a amănuntelor desfășurării lor. Printre înțelegerile la care mă gîndesc ar trebui să figureze un tratat care să constituie baza pentru reglementarea relațiilor dintre statele noastre. Pentru un asemenea tratat, guvernul federal a elaborat o serie de principii, luînd prin aceasta poziție față de proiectul transmis de președintele Consiliului de Stat al R.D.G. la 18 decembrie 1969 președintelui federal. Unele din aceste principii, despre care v-am înștiințat pe dv. domnule președinte, în scrisoarea din 22 ianuarie 1970, le-am amintit încă la Erfurt.

Cred că ar trebui să folosim timpul nostru scurt pentru a iniția tratative reale. În această privință însă, nu putem să facem noi singuri totul. Sarcina noastră este să dăm dispoziții și să luăm hotărîri. Sarcina colegilor și colaboratorilor noștri este să pregătească asemenea hotărîri. Organizarea unui nivel de tratative pregătitoare nu ar trebui să fie prea dificilă, dacă ne punem de acord asupra necesității lor. Firește, vor trebui de asemenea îndeplinite premisele pentru o colaborare eficientă. Îmi permit să amintesc că încă la Erfurt am propus crearea unor posibilități de lucru permanente pentru împuterniciții noștri, la sediile celor două guverne.

Guvernul federal și-a prezentat părerile sale despre elementele unui tratat între statele noastre. Aș dori să vi le prezint acum în amănunt.

Guvernul federal este de părere că reglementarea contractuală a relațiilor noastre este în raport indisolubil și alternativ cu conținutul relațiilor contractuale și de altă natură ale statelor noastre. Astfel a înțeles partea noastră

— cu toate deosebirile de alt gen — proiectul de tratat al R.D.G.

Concepţiile noastre despre principiile şi elementele unui tratat pentru reglementarea relaţiilor egale în drepturi între R.F.G. şi R.D.G. sînt următoarele :

1) R.F.G. şi R.D.G., orientate în constituţiile lor către direcţia unităţii naţiunii, încheie, în interesul păcii, ca şi al viitorului şi coeziunii naţiunii, un tratat care reglementează relaţiile dintre cele două state din Germania, îmbunătăţeşte legătura dintre populaţia celor două state şi contribuie la înlăturarea neajunsurilor existente.

2) Tratatul urmează să fie prezentat spre aprobare, în forma prevăzută de constituţie, organelor legislative ale celor două părţi.

3) Ambele părţi îşi exprimă voinţa de a-şi reglementa relaţiile pe baza drepturilor omului, egalităţii în drepturi, convieţuirii paşnice şi nediscriminării, ca reguli general-valabile ale dreptului interstatal.

4) Ambele părţi se abţin de la orice ameninţare cu forţa sau folosirea forţei una faţă de cealaltă şi se angajează să rezolve prin mijloace paşnice toate problemele dintre ele. Aceasta include respectarea integrităţii teritoriale şi a frontierelor.

5) Ambele părţi respectă independenţa şi suveranitatea fiecăruia din cele două state în probleme care privesc jurisdicţia lor internă.

6) Nici unul din cele două state germane nu poate acţiona pentru celălalt sau să-l reprezinte.

7) Părţile contractante declară că niciodată nu mai trebuie să pornească un război de pe teritoriul german.

8) Ele se obligă să se abţină de la orice acţiuni susceptibile să tulbure convieţuirea paşnică a popoarelor.

9) Ambele părţi îşi reafirmă voinţa de a sprijini toate eforturile în vederea dezarmării şi a controlului armamentelor, care slujesc întăririi securităţii Europei.

10) Tratatul trebuie să pornească de la urmările celui de-al doilea război mondial şi de la situaţia deosebită a Germaniei şi a germanilor, care trăiesc în două state şi se înţeleg totuşi ca membri ai unei singure naţiuni.

11) Obligaţiile respective faţă de Republica Franceză, Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, Statelor Unite ale Americii şi Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, care se bazează pe drepturile speciale în privinţa Germaniei ca un întreg, rămîn neatinse.

12) Acordurile cvadripartite privitoare la Berlin şi Germania sînt respectate. Acelaşi lucru este valabil pentru condiţiile ivite între Berlinul occidental şi R. F. a Germaniei. Ambele părţi se obligă să sprijine eforturile celor patru puteri în vederea unei normalizări a situaţiei din Berlin şi în jurul acesteia.

13) Ambele părţi vor examina în ce domenii există coliziuni între legislaţia celor două state, ele vor acţiona în direcţia înlăturării coliziunilor, pentru a evita neajunsurile pentru cetăţenii celor două state din Germania. Ele vor porni în această privinţă de la principiul potrivit căruia jurisdicţia fiecărei părţi se limitează la teritoriul statului respectiv.

14) Tratatul urmează să prevadă măsuri de lărgire a circulaţiei între cele două state, în scopul dreptului de liberă deplasare.

15) Problemele rezultate de pe urma despărţirii familiilor urmează să fie soluţionate.

16) Circumscripţiilor şi comunelor de la frontiera comună să li se dea posibilitatea de a soluţiona, într-un spirit de bună vecinătate, problemele existente de vecinătate.

17) Ambele părţi să-şi reafirme dorinţa de intensificare şi lărgire a colaborării, printre altele în domeniile circulaţiei, poştelor şi telecomunicaţiilor, schimbului de informaţii, ştiinţei educaţiei, culturii, mediului înconjurător şi sportului, în interesul avantajului reciproc, şi să înceapă negocieri asupra detaliilor.

18) Pentru comerţul dintre cele două părţi rămîn în continuare în vigoare acordurile, împuternicirile şi înţelegerile existente. Relaţiile comerciale să fie lărgite în continuare.

19) Ambele guverne numesc împuterniciţi cu rang de ministru şi înfiinţează sedii pentru reprezentanţii permanenţi ai împuterniciţilor. Sarcinile împuterniciţilor şi ale reprezentanţilor lor vor fi stabilite în amănunt. Li se vor oferi posibilităţi de lucru la sediul guvernelor respective, asigurîndu-li-se facilităţile şi avantajele necesare.

20) R.F. a Germaniei şi R.D. Germană vor lua măsurile necesare pe baza Tratatului care urmează să fie încheiat între ele, pentru reglementarea apartenenţei şi activităţii lor în organizaţiile internaţionale.

Atît, domnule preşedinte, despre textul principiilor şi elementelor, pe care vi le înmînez acum şi în scris. Aceste propuneri ar trebui să fie, împreună cu proiectul de tratat al R.D.G. şi celelalte declaraţii şi sugestii făcute de fiecare dintre noi sau pe care le vom mai face, obiectul unui schimb de păreri ulterior. Cu această ocazie, ar trebui, de asemenea, să se examineze ce probleme pot fi imediat abordate şi rezolvate în mod practic şi ce probleme pot fi tratate numai în raport cu reglementarea principială a relaţiilor dintre cele două state. În această privinţă, vom prezenta propuneri concrete în cursul negocierilor ulterioare.

La Erfurt, m-am exprimat în amănunt şi în privinţa Berlinului. La cele spuse atunci nu vreau să adaug decît următoarele : Guvernul federal salută începerea convorbirilor dintre cele patru puteri. El nutreşte convingerea că realizarea de progrese în eforturile pentru o normalizare în Berlin şi în jurul acestuia va fi de asemenea importantă pentru desfăşurarea ulterioară a negocierilor dintre guvernele noastre.

reflector

CHABAN-DELMAS ŞI MAURICE SCHUMANN DESPRE POLITICA EXTERNĂ A FRANŢEI

Intr-un interviu acordat săptămîna trecută preşedintelui agenţiei de presă „United Press International", primul ministru al Franţei, Jacques Chaban-Delmas, a reafirmat poziţia guvernului francez în principalele probleme internaţionale actuale. „Întrebat — relatează agenţia americană — despre atitudinea guvernului său faţă de acţiunea S.U.A. în Cambodgia, Chaban-Delmas a spus că Franţa a explicat Statelor Unite că ea «deplînge orice acţiune care intensifică, prelungeşte sau extinde conflictul»". Ideea conferinţei pentru securitatea europeană a fost de asemenea abordată în cursul interviului : Jacques Chaban-Delmas a afirmat din nou, relatează U.P.I., că în concepţia guvernului francez această conferinţă „va avea succes numai dacă nu va fi o «confruntare între blocuri rivale», ci (o adunare) deschisă tuturor statelor europene, Statelor Unite şi Canadei". Unei întrebări referitoare la relaţiile franco-chineze, premierul i-a răspuns amintind că ţara sa, din iniţiativa generalului de Gaulle, a recunoscut R.P. Chineză în 1964 ; acum, „deşi, după cum se ştie, poziţiile celor două ţări nu au fost totdeauna identice", guvernul său „notează cu satisfacţie" că relaţiile dintre Paris şi Pekin, „dau semne de progres".

La sfîrşitul întrevederii, primul ministru al Franţei a reafirmat coordonatele de bază ale politicii externe a ţării sale. Evocînd discursul rostit în faţa Congresului Statelor Unite de preşedintele Pompidou şi în care acesta s-a referit la principiile călăuzitoare definite de generalul de Gaulle, premierul Chaban-Delmas a spus : „Primul principiu pe care se întemeiază politica noastră este acela al dragostei şi respectului pentru libertate — în primul rînd pentru propria noastră libertate, apoi pentru libertatea celorlalţi şi dreptul tuturor popoarelor de a-şi reglementa problemele proprii şi de a se organiza aşa cum doresc. Al doilea principiu este acela al dorinţei noastre de pace. Franţa nu ameninţă pe nimeni şi respinge orice intenţii agresive... Al treilea principiu este acela al cooperării. Sîntem înconjuraţi de continente întregi unde subdezvoltarea menţine sărăcia. Nu avem datorie mai imperioasă decît aceea de a le ajuta să progreseze, fără să se încalce suveranitatea lor".

Punctul de vedere al Franţei faţă de unele probleme ale situaţiei internaţionale a fost exprimat şi de ministrul de externe Maurice Schumann, în cadrul unui interviu acordat televiziunii franceze. Convorbirea a fost consacrată mai cu seamă situaţiei din sud-estul Asiei şi celei din Orientul Apropiat. Ministrul de externe al Franţei a arătat că, în ambele cazuri, guvernul său preconizează căutarea unor soluţii pe baza înţelegerilor internaţionale existente şi pe calea concentrării, a negocierilor.